EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2021/1543

2021 m. balandžio 29 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimų dėl Europos Sąjungos 2019 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos, dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl Europos Sąjungos 2019 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija,

— atsižvelgdamas į savo sprendimus dėl vykdomųjų įstaigų 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 99 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto, Vystymosi komiteto, Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto, Transporto ir turizmo komiteto, Regioninės plėtros komiteto, Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto, Kultūros ir švietimo komiteto, Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0117/2021),

A. kadangi Sąjungos biudžetas yra reikšminga priemonė siekiant bendros politikos tikslų ir vidutiniškai sudaro 1,0 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų arba 2,1 proc. valstybių narių bendrųjų valdžios sektoriaus išlaidų ir bendros viešųjų išlaidų sumos Sąjungoje;

B. kadangi, kai Parlamentas suteikia Komisijai biudžeto įvykdymo patvirtinimą, jis tikrina ir įvertina, ar lėšos buvo panaudotos teisingai ir ar po vidaus ir išorės auditų buvo pasiekti politikos tikslai, taip patvirtindamas Komisijos išlaidų tvarkingumą ir veiksmingumą ekonomiškai naudingumo požiūriu;

C. kadangi 2019 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra apima metus, kuriais vyko įvairios politinės ir institucinės permainos: įvyko Europos Parlamento rinkimai, 2019 m. liepos 2 d. įsigaliojo nauji teisės aktai ir buvo paskirta naujos sudėties Komisija, kuri pradėjo darbą 2019 m. gruodžio 1 d. ir kuri nustatė naujus politikos prioritetus, pvz., Europos žaliąjį kursą, didesnį dėmesį Sąjungos skaitmeninimui ir jos vertybių bei mokesčių mokėtojų pinigų apsaugą;

D. kadangi 2019 m. Sąjungos metinėse ataskaitose pateiktų skaičių dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) protrūkio koreguoti nereikėjo; kadangi vis dėlto 2020 m. ir ateinančiais metais COVID-19 protrūkis turės reikšmingos įtakos visam pasauliui ir svarbių padarinių Sąjungos biudžetui, ir kadangi šiuo atžvilgiu turime itin atidžiai įvertinti, ar Komisija veiksmingai ir skaidriai naudojo Sąjungos biudžetą, nes nuo 2020 m. Sąjungos skubaus atsako iniciatyvų įgyvendinimas turės įtakos įvairaus turto ir įsipareigojimų Sąjungos finansinėse ataskaitose pripažinimui, vertinimui arba pergrupavimui;

E. kadangi tiesioginė naujojo koronaviruso (COVID-19) protrūkio pasekmė buvo ta, kad Biudžeto kontrolės komitetas negalėjo organizuoti ar vykdyti visos savo suplanuotos veiklos, susijusios su įprasta Sąjungos institucijų išlaidų kontrole, t. y. faktų nustatymo misijomis, viešaisiais klausymais ar praktiniais seminarais, ir todėl turėjo dar labiau pasikliauti Audito Rūmų darbu;

Politiniai prioritetai

1. pabrėžia, kad, kalbant apie Sąjungos biudžeto įgyvendinimą, svarbu laikytis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 317 straipsnyje įtvirtinto patikimo finansų valdymo principo, taip pat svarbu laikytis programų prioritetų ir tikslų, kurie prisideda prie Europos integracijos stiprinimo ir dar glaudesnės Sąjungos kūrimo;

2. yra susirūpinęs dėl teisinės valstybės padėties tam tikrose valstybėse narėse ir dėl finansinių nuostolių, kuriuos lėmė tokie trūkumai; tikisi, kad Komisija panaudos visas turimas priemones, kad tokiais atvejais sustabdytų, sumažintų ir apribotų galimybes gauti Sąjungos finansavimą, be kita ko, taikydama Reglamentą dėl teisinės valstybės principo; pabrėžia, kad teisinės valstybės principo laikymasis yra būtina patikimo finansų valdymo, įskaitant veiksmingą ir efektyvų Europos lėšų paskirstymą ir valdymą, sąlyga; šiuo atžvilgiu labai palankiai vertina 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo priėmimą, džiaugiasi tuo, kad Komisija pradėjo gairių rengimo darbą; pabrėžia, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) savo sprendime jau aiškiai nustatė, kad Europos Vadovų Tarybos išvadose pateikti pareiškimai negali būti viršesni už reglamento tekstą ar jo keisti;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad tik ESTT gali panaikinti reglamentą ar jo dalį; primygtinai ragina Komisiją, kaip Sutarčių sergėtoją, taikyti reglamentą nuo jo įsigaliojimo dienos ir pradėti taikyti teisinės valstybės mechanizmus, kai tai būtina siekiant užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą visais aspektais; pabrėžia, kad reglamentas įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d.; primena, kad Parlamentas, imdamasis veiksmų dėl neveikimo pagal SESV 265 straipsnį, gali reikalauti, kad Komisija atsiskaitytų už reglamento taikymą, įskaitant bet kokį nepagrįstą vėlavimą; primena, kad šis reglamentas skirtas Sąjungos lėšoms apsaugoti ir turės būti taikomas visiems įsipareigojimams ir mokėjimams, kartu numatant apsaugos priemones galutiniams paramos ir lėšų gavėjams;

4. apgailestauja dėl to, kad įgyvendinant BŽŪP ir sanglaudos politiką Sąjungos valstybėse narėse iš viso esama 292 ataskaitų teikimo sistemų, todėl duomenys yra fragmentiški ir nepalyginami ir negalima veiksmingai naudoti dirbtinio intelekto ir didžiųjų duomenų lėšoms kontroliuoti; apgailestauja dėl to, kad duomenų ir ataskaitų teikimo technologijų, kurių skaitmeninimo lygis nevienodas, pagrįstumo ir palyginamumo trūkumai ir toliau labai trukdo išsamiai apžvelgti Sąjungos lėšų paskirstymą ir veiksmingą jų kontrolę; apgailestauja dėl to, kad nustatant netinkamą Sąjungos lėšų naudojimą, sukčiavimą ir švaistymą daugiausia apsiribojama atsitiktiniais Komisijos ir Europos Audito Rūmų (toliau – Audito Rūmai) atradimais, atliktais OLAF atliekant jų imties auditus ar tyrimus;

5. apgailestauja dėl to, kad nė vienoje BŽŪP ir sanglaudos politikos ataskaitų teikimo sistemoje nėra informacijos apie galutinius paramos gavėjus, kad teisiškai nereikalaujama atskleisti šios informacijos ir kad ne visų valstybių narių nacionaliniuose centriniuose registruose yra visa informacija apie tikruosius bendrovių savininkus; pabrėžia, kad sąveiki IT sistema ne tik leistų anksčiau ir veiksmingiau nustatyti piktnaudžiavimo atvejus, sukčiavimą, pasisavinimą, interesų konfliktus, dvigubą finansavimą ir kitas sistemines problemas, bet ir sudarytų sąlygas išsamiai apžvelgti tikrąjį Sąjungos lėšų paskirstymą ir galimai nenumatytą koncentraciją kelių oligarchinių ar net kriminalinių galutinių naudos gavėjų rankose; pabrėžia, kad informacijos apie įmonių ir įmonių grupių nuosavybės struktūras ir tikruosius savininkus trūkumas labai prisideda prie dabartinio lėšų paskirstymo neskaidrumo; dar kartą pabrėžia, kad itin svarbu turėti išsamius, patikimus ir palyginamus duomenis siekiant veiksmingai, efektyviai ir laiku kontroliuoti Europos išlaidas ir apsaugoti Europos mokesčių mokėtojų pinigus;

6. primena Parlamento raginimą Komisijai pateikti pasiūlymą dėl reglamento dėl tokios sąveikios IT sistemos sukūrimo, kad valstybių narių valdžios institucijos galėtų laiku teikti vienodas ir standartizuotas ataskaitas pasidalijamojo valdymo srityje, visų pirma BŽŪP ir sanglaudos fondų srityse, kad būtų galima anksčiau nustatyti sistemines klaidas ir netinkamą naudojimą, kaip nurodyta Komisijos 2018 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo pranešime; pabrėžia, kad tokia sistema turėtų būti automatiškai atnaujinama pateikiant palyginamus ir savalaikius duomenis, kad sistema būtų pajėgi juos stebėti ir kontroliuoti naudodama dirbtinį intelektą ir didžiuosius duomenis; ragina Komisiją užtikrinti, kad visa informacija apie tikruosius savininkus būtų teisinis reikalavimas ir būtina sąlyga norint kuo skubiau panaudoti Sąjungos lėšas;

7. pabrėžia naudą, kurią tokia sąveiki ir skaitmeninė sistema duotų valstybių narių valdžios institucijoms, susijusią su tuo, kad nacionaliniai parlamentai ir vyriausybės galėtų kontroliuoti ir matyti, kaip skiriami, valdomi ir paskirstomi valstybių narių mokesčių mokėtojų pinigai europinių lėšų forma; pabrėžia, kad Sąjungos ataskaitų teikimo, stebėsenos ir audito skaitmeninimas vėluoja ir yra būtinas, atsižvelgiant į tarpvalstybinį netinkamo lėšų naudojimo, sukčiavimo, pasisavinimo, interesų konfliktų, dvigubo finansavimo ir kitų sisteminių problemų pobūdį; atkreipia dėmesį į Parlamento ir Komisijos pasiūlymus, pateiktus per derybas dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (DFP), Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) ir BŽŪP;

8. apgailestauja, kad Taryba tik nenoriai dalyvavo derybose dėl perspektyvių kompromisų; apgailestauja, kad skirtinguose teisės aktuose buvo susitarta dėl skirtingų taisyklių ir ataskaitų teikimo reikalavimų; primygtinai ragina Komisiją nedelsiant pasiūlyti tinkamą nuostatą, kuri būtų įtraukta į Finansinį reglamentą;

9. primena, kad pranešime dėl 2018 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo Komisija buvo raginama pateikti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai sąrašą, kuriame nurodyta bendra mokėjimų visoms grupės „Agrofert“ bendrovėms visose valstybėse narėse suma, ir 50 daugiausiai paramos gaunančių individualių gavėjų (fizinių asmenų, kurie yra tikrieji bendrovės arba kelių bendrovių savininkai) kiekvienoje valstybėje narėje sąrašą ir 50 daugiausiai ES subsidijų visose valstybėse narėse gaunančių gavėjų (fizinių ir juridinių asmenų, taip pat fizinių asmenų, kurie yra bendrovių savininkai) sąrašą; pripažįsta pakartotinius Komisijos bandymus sudaryti tokį sąrašą prašant informacijos iš valstybių narių; labai apgailestauja, kad Komisija iki šios rezoliucijos datos negalėjo pateikti prašomo sąrašo dėl to, kad ji neturi išsamių, patikimų ir palyginamų valstybių narių pateiktų duomenų; pabrėžia, kad tai rodo ir pabrėžia neatidėliotiną poreikį sukurti skaitmeninę, sąveikią ataskaitų teikimo ir stebėjimo sistemą, skirtą lėšoms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas; primygtinai ragina Komisiją nedelsiant pateikti 50 didžiausių individualių galutinių paramos gavėjų sąrašą ir išsamų visų subsidijų, kurias nuo 2014–2020 m. vykdant pasidalijamąjį valdymą visose valstybėse narėse gavo visos grupės „Agrofert“ bendrovės, sąrašą, kaip to prašoma, ir ragina valstybes nares visapusiškai bendradarbiauti su Komisija pateikiant analizei ir tiems sąrašams sudaryti reikalingus duomenis;

10. pakartoja savo raginimą Komisijai:

— panaikinti bet kokias technines ir teisines kliūtis, trukdančias rinkti duomenis apie bendrovių struktūras ir tikruosius savininkus, ir nustatyti priemones, kuriomis būtų užtikrintas skaitmeninis ir sąveikus standartizuotas informacijos apie Sąjungos lėšų gavėjus, įskaitant tuos, kurie galutiniai tiesioginės ar netiesioginės naudos iš Sąjungos lėšų gavėjai, ir jų tikruosius savininkus, rinkimas;

— įdiegti būtinas skaitmenines sistemas ir priemones, skirtas privalomai naudoti visoms valstybėms narėms, įskaitant (bet ne tik) vieną bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, kuri leistų Komisijai, OLAF ir, kai taikytina, Europos prokuratūrai kontrolės ir audito tikslais susipažinti su tokiais duomenimis apie Sąjungos lėšų gavėjus (įskaitant jų tikruosius savininkus) ir juos analizuoti, siekiant sustiprinti Sąjungos biudžeto ir priemonės „Next Generation EU“ apsaugą nuo pažeidimų, sukčiavimo ir interesų konfliktų;

— ir toliau didžiausią dėmesį skirti patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui, visų pirma įgyvendinant daugiametes kontrolės strategijas, padedančias išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti, taip pat toliau atidžiai stebėti, kaip vykdomas Sąjungos biudžetas, ir nedelsiant imtis ištaisyti klaidas ir susigrąžinti netinkamai valstybių narių, tarpininkų ar galutinių paramos gavėjų panaudotas lėšas;

11. primena, kad Komisija, remdamasi Finansinio reglamento 135 straipsniu, sukūrė ankstyvo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistemą (EDES), kad sustiprintų Sąjungos finansinių interesų apsaugą, užtikrintų patikimą finansų valdymą ir užtikrintų, kad tos bendrovės ir tikrieji savininkai, kurie buvo nuteisti už sukčiavimą, korupciją ar kitą nusikalstamą veiklą, susijusią su Sąjungos lėšų naudojimu, arba dėl kurių bent OLAF valstybių narių baudžiamosioms institucijoms nuo 2016 m. sausio 1 d. pateikė teismines rekomendacijas, negalėtų pasinaudoti Sąjungos lėšomis; mano, kad ši priemonė galėtų padėti Sąjungos institucijoms ir nacionalinėms įstaigoms geriau kovoti su korupcija ir sukčiavimu valstybėse narėse ir užkirsti jiems kelią; apgailestauja, kad duomenų bazėje išvardyti tik keli ekonominės veiklos vykdytojai (2021 m. vasario mėn. – penki); mano, kad tai yra ženklas, kad EDES nėra tinkamai įgyvendinama;

12. prašo Komisijos apsvarstyti galimybę išplėsti sistemos EDES taikymą lėšoms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, apimant lėšų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, gavėjus, finansines priemones įgyvendinančias įstaigas ir galutinius gavėjus, kai ji teiks pasiūlymą persvarstyti Sąjungos bendrajam biudžetui taikomas finansines taisykles (Finansinis reglamentas), atsižvelgiant į proporcingumo ir tinkamumo principus; pažymi, kad dėl teisės aktų pakeitimų, susijusių su draudimu paramos gavėjams, kurie taip pat registruoti su pasidalijamuoju valdymu susijusioje sistemoje, dalyvauti procedūrose dėl pagal įvairius valdymo principus tvarkomų bet kokių Sąjungos lėšų gavimo, papildomai reikėtų numatyti valstybėms narėms galimybę tiesiogiai prisijungti prie Komisijos valdomos sistemos ir įtraukti informaciją apie paramos gavėjus savo atsakomybe; primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją užtikrinti didesnį esamų, Europos ir nacionalinių duomenų bazių ir duomenų gavimo priemonių sąveikumą; pripažįsta, kad Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas neįžvelgia bendrų su duomenų apsauga susijusių problemų užtikrinant tokį sąveikumą, tačiau mano, kad būtinas aiškus teisinis pagrindas;

13. ragina Komisiją:

— pranešti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai priežastis, dėl kurių EDES yra tik labai nedaug įrašų;

— imtis būtinų veiksmų, kad būtų pagerintas EDES veikimas, įgyvendinimas ir veikimas, siekiant užtikrinti, kad būtų išvardyti visi ekonominės veiklos vykdytojai, atitinkantys Finansinio reglamento 136 straipsnio 1 dalies c-h punktų kriterijus; be to, ragina Komisiją peržiūrėti kriterijus siekiant sumažinti jų sudėtingumą ir padidinti jų taikymą praktikoje;

— gerinti šios priemonės naudojimą siekiant susieti juodąjį sąrašą su OLAF ir Europos prokuratūra bei nacionalinėmis duomenų bazėmis ir sukurti automatizuotą sistemą, kuria ši duomenų bazė atnaujinama laiku pateikiant patikimą informaciją;

14. mano, kad, atsižvelgiant į Komisijos pastangas, itin svarbu rasti tinkamą mažo klaidų lygio, greitų mokėjimų, pagrįstų kontrolės išlaidų ir Sąjungos biudžeto pridėtinės vertės pusiausvyrą;

15. pabrėžia itin svarbų Sąjungos politikos ir priemonių įgyvendinimo vaidmenį mažinant skirtumus tarp valstybių narių ir regionų sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, mokslinių tyrimų ir inovacijų, vidaus reikalų ir išorės santykių srityse, skatinant ekonomikos augimą ir užimtumą, kovojant su skurdu ir socialine atskirtimi, puoselėjant ir propaguojant Sąjungos vertybes, saugumą ir teisingumą savo piliečiams Sąjungoje ir visame pasaulyje;

16. palankiai vertina tai, kad Komisija, kaip Sąjungos biudžeto valdytoja, savo bendrą metodiką tinkamai pritaiko prie rizikos, kontrolės ir valdymo aplinkos ypatumų įvairiose išlaidų srityse, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo ataskaitų teikimo prievoles ir apsaugoti Sąjungos biudžetą;

17. pažymi, kad nuo 2018 m. rugpjūčio mėn. galioja Finansinio reglamento 61 straipsnyje pateikta platesnė interesų konflikto apibrėžtis; pabrėžia Komisijos atsakomybę užtikrinti, kad šios nuostatos būtų deramai stropiai įgyvendinamos visoje Sąjungoje ir kad įgyvendinant Sąjungos biudžetą būtų veiksmingai ir efektyviai kovojama su įvairių formų interesų konfliktais; pabrėžia prieinamos viešos informacijos apie galutinius naudos gavėjus, susijusius su visais Sąjungos finansiniais pervedimais, svarbą siekiant užkirsti kelią interesų konfliktams vykdant Sąjungos biudžetą;

18. pakartoja savo raginimą Komisijai užtikrinti tinkamą prevencinių priemonių, kurių valstybės narės imasi siekdamos išvengti interesų konfliktų, vertinimą; šiuo atžvilgiu palankiai vertina Komisijos gaires „Kaip išvengti interesų konflikto vadovaujantis Finansiniu reglamentu“ (angl. *Guidance on avoidance of conflicts of interest under the Financial Regulation*), kurios 2020 m. rugpjūčio mėn. buvo išplatintos valstybėms narėms siekiant vienodai aiškinti ir taikyti su interesų konfliktu susijusias taisykles bei pagerinti informuotumą apie šių taisyklių taikymą, įskaitant pasidalijamojo valdymo atžvilgiu; ragina Komisiją viešai paskelbti šias gaires ir taip pat dalytis informacija apie atliktus auditus šiais klausimais ir gerosios patirties pavyzdžiais su valstybių narių valdžios institucijomis ir Biudžeto kontrolės komitetu;

19. yra susirūpinęs dėl to, kad Čekijos mokėjimo agentūra (Valstybinis intervencijos į žemės ūkį fondas) gali siaurai aiškinti Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 61 straipsnį, nes mano, kad jis netaikomas Vyriausybės nariams; ragina Komisiją pateikti savo nuomonę dėl minėto straipsnio aiškinimo, kai kalbama apie nacionalines mokėjimo agentūras; ragina Komisiją užtikrinti, kad Čekijos Respublikoje būtų laikomasi Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 61 straipsnio ir jis būtų įgyvendinamas bei taikomas visiems mokėjimams iš Sąjungos biudžeto, įskaitant tiesiogines išmokas pagal 1-ąjį BŽŪP ramstį, ir šiuo atžvilgiu stebėti nepriklausomą mokėjimo agentūrų veikimą;

20. primena, kad dėl daugelio skandalų, susijusių su Sąjungos lėšų paskirstymu ir netinkamu naudojimu tokiose šalyse kaip Bulgarija, Čekija ar Slovakija ir Rumunija, pastaraisiais mėnesiais ir metais kilo masiniai visuomenės protestai, o Sąjungos piliečiai tikisi, kad Sąjungos institucijos, visų pirma Komisija, pasirūpins, kad pasibaigtų toks netinkamas viešųjų lėšų valdymas;

21. palankiai vertina naują bendrą kovos su sukčiavimu strategiją, kurią 2019 m. balandžio mėn. OLAF iniciatyva priėmė Komisija ir kurios tikslas – gilinti Komisijos žinias apie sukčiavimą ir jos analitinius gebėjimus vadovauti kovos su sukčiavimu veiksmams, užtikrinti departamentų ir vykdomųjų įstaigų bendradarbiavimą kovojant su sukčiavimu ir sugriežtinti bendrą kovos su sukčiavimu priežiūrą; ragina Komisiją parengti tolesnių veiksmų ataskaitą dėl jos įgyvendinimo veiksmingumo ir pirmųjų pasiektų rezultatų ir pateikti ataskaitą biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai;

22. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į DFP ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, Sąjungos finansiniais ištekliais turėtų būti remiami didėjantys Sąjungos prioritetai ir atsakomybė. Sąjungos finansinių interesų apsauga yra itin svarbi ir kad visais lygmenimis reikia dėti didžiausias pastangas siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai ir netinkamam Sąjungos lėšų naudojimui ir kovoti su jais; ragina Komisiją pasiūlyti suteikti pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių Audito Rūmams, OLAF ir Europos prokuratūrai ir toliau teikti jiems stiprią politinę paramą, kad jie galėtų vykdyti audito, tyrimo ir patraukimo atsakomybėn veiklą siekdami apsaugoti Sąjungos finansinius interesus;

23. tuo pat metu pabrėžia, kad kartu su Sąjungos biudžetu vis dažniau naudojant finansinius mechanizmus Sąjungos politikai trečiosiose šalyse įgyvendinti gali būti pakenkta Sąjungos veiksmų atskaitomybei ir skaidrumui; primygtinai reikalauja, kad Komisija užtikrintų išorės pagalbos teikimą su sąlyga, kad ją gaunančiose šalyse būtų laikomasi teisinės valstybės principo ir gerbiamos žmogaus teisės; ypač pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad šalys ir trečiosios šalys ir (arba) fiziniai asmenys, kuriems skiriamos Sąjungos lėšos arba kurie yra su jais susiję, laikytųsi pagrindinių demokratinių vertybių, tarptautinių žmogaus teisių standartų ir nesmurtinio elgesio principų;

24. primena, kad vystymosi ir bendradarbiavimo politika siekiama panaikinti skurdą ir sumažinti nelygybę ir kad lėšos turėtų būti skiriamos tik numatytiems paramos gavėjams;

25. pabrėžia, kad Europos prokuratūros įsteigimas yra esminis pokytis Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje; primena Komisijai apie svarbų Europos prokuratūros vaidmenį apsaugant ES ekonomikos gaivinimo planą ateinančiais metais; ragina visas Sąjungos valstybes nares prisijungti prie Europos prokuratūros ir siūlyti savo prokurorų kandidatūras remiantis aiškiais ir skaidriais kriterijais;

26. pabrėžia nepakankamą Europos prokuratūros finansavimą ir nepakankamą darbuotojų skaičių jos kūrimo etapu, tačiau palankiai vertina tai, kad, palyginti su pradiniu pasiūlymu, gerokai padidintas Europos prokuratūros biudžetas ir darbuotojų skaičius; pakartoja, jog Parlamentas prieštarauja tam, kad OLAF darbuotojų skaičius būtų sumažintas dėl etatų perkėlimo į Europos prokuratūrą – iki 2023 m. OLAF prarastų 45 etatus; ragina Komisiją didinti pajėgumus iš naujo įvertinant Europos prokuratūros, OLAF ir Eurojusto personalo padėtį; ragina Komisiją ir biudžeto valdymo institucijas užtikrinti, kad būtų padidinti OLAF, Europos prokuratūros ir Eurojusto biudžetai, kad jie galėtų vykdyti savo užduotis;

27. susirūpinęs pažymi, kad nuo 2015 m. sausio mėn. iki 2019 m. gruodžio mėn. teisminės institucijos 199 atvejais nepriėmė jokio sprendimo pagal OLAF rekomendacijas ir tik 178 atvejais buvo priimtas koks nors sprendimas ([1]); ragina valstybes nares tinkamai atsižvelgti į visas OLAF rekomendacijas;

28. pritaria Audito Rūmų metinėje 2019 finansinių metų ataskaitoje ir Audito Rūmų ataskaitoje dėl Sąjungos biudžeto vykdymo išdėstytoms rekomendacijoms ir primygtinai ragina Komisiją ir kitas susijusias šalis kuo skubiau jas įgyvendinti, pabrėždamas toliau išdėstytas kai kurias svarbiausias ir kuo skubiau įgyvendintinas rekomendacijas, pateikiamas toliau;

29. yra ypač susirūpinęs dėl Audito Rūmų pakartotinių išvadų, kad kai kurios nacionalinės audito institucijos arba tvirtinančiosios įstaigos yra laikomos linkusiomis daryti per daug klaidų ir dėl to nepatikimomis, o tai kenkia Komisijos metinės valdymo ir veiklos ataskaitos (MVVA) duomenų patikimumui; apgailestauja, kad Audito Rūmai dėl priežasčių, kurios lėmė šiuos nuolatinius trūkumus, negali į savo darbą įtraukti analizės;

30. apgailestauja, kad Komisija taip pat negalėjo pateikti prasmingų įžvalgų dėl priežasčių ar dėl valstybių narių institucijų skirtumų, susijusių su konkrečioms šalimis; apgailestauja, jog dėl to, kad trūksta tokios informacijos apie pagrindines šių nuolatinių, sisteminių trūkumų tam tikrose nacionalinėse audito institucijose priežastis, kyla trukdžių veiksmingai ir efektyviai spręsti šias problemas; ragina Komisiją atlikti išsamią pagrindinių priežasčių ir struktūrinių problemų, dėl kurių Audito Rūmai nustatė nuolatinius sisteminius trūkumus, analizę; prašo Komisijos taip pat įtraukti pastabas dėl geriausios praktikos ir remiantis šia analize pateikti aiškias, praktiškas ir lengvai įgyvendinamas horizontaliąsias ir konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas nacionalinėms valdžios institucijoms, kaip išsamiau aprašyta konkrečiuose šios rezoliucijos skyriuose;

31. ragina Komisiją skirti daugiau dėmesio ir didesnę paramą Komisijos žmogiškaisiais ištekliais ir biudžeto lėšomis valstybėms narėms, kurių valdymo ir kontrolės sistemos yra patikimos tik iš dalies arba nepatikimos ir kuriose didesnė su lėšomis susijusio sukčiavimo ir korupcijos rizika, ypač toms valstybėms narėms, kurios nėra prisijungusios prie Europos prokuratūros;

32. ragina nustatyti, kad priemonės „Arachne“ naudojimas būtų išankstinė sąlyga valstybėms narėms naudoti Sąjungos lėšas;

([1]) https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2019_en.pdf

33. pabrėžia, kad Audito Rūmų apskaičiuotas klaidų lygis yra statistinė suvestinė, kurioje pateikiamas patogus bendras Sąjungos išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo rodiklis, tačiau joje nepateikiamas diferencijuotas į jį patenkančių klaidų pobūdis ir rimtumas; pripažįsta, kad Audito Rūmų metodika pagrįsta tarptautiniais audito standartais, pagal kuriuos testuojama atsitiktinė operacijų imtis, ir kad reprezentatyvi imtis negali būti visiškai pagrįsta rizika; palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai padalija savo imtis į didelės rizikos ir mažos rizikos sandorius; palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai jau įtraukė konkrečius nustatytų klaidų pavyzdžius; ragina Audito Rūmus įtraukti dar išsamesnę informaciją, kad būtų galima pateikti labiau su geografija susijusių įžvalgų apie konkrečioms šalims būdingas problemas;

34. apgailestauja, kad kai kuriose valstybėse narėse dauguma BŽŪP tiesioginių išmokų sutelkiamos kelių paramos gavėjų rankose, įskaitant atvejus, kai kuriamos oligarchinės struktūros, o tai visų pirma kenkia smulkiesiems ūkininkams ir kaimo bendruomenėms;

35. mano, kad reikia teisingiau skirstyti BŽŪP lėšas, užtikrinant tokį skirstymą, kad išmokos už hektarą atitiktų ūkio dydį (kuo didesnis ūkis, tuo mažesnės išmokos);

36. yra susirūpinęs dėl žemės grobimo atvejų, apie kuriuos pranešta kai kuriose valstybėse narėse, ir pakartoja savo raginimą Komisijai įdiegti veiksmingą kontrolės sistemą, kuri užtikrintų, kad vieninteliai paramos gavėjai, turintys teisę į BŽŪP lėšas, būtų tie, kurie kultivuoja žemę, ir kad jie nepasiektų paramos gavėjų, kurie žemę įsigijo neteisėtomis ar apgaulingomis priemonėmis; šiuo atžvilgiu pakartoja savo prašymą Sąjungos lygmeniu nustatyti specialų skundų teikimo mechanizmą, siekiant suteikti paramą ūkininkams ar paramos gavėjams, susidūrusiems, pavyzdžiui, su neteisėtu žemės grobimu, nacionalinių valdžios institucijų nusižengimais, nusikalstamų struktūrų ar organizuotų nusikaltėlių spaudimu, arba asmenims, kurie dirba priverstinį ar vergišką darbą, suteikiant jiems galimybę greitai pateikti skundą Komisijai, kurį Komisija turėtų skubiai patikrinti ([2]);

37. pakartoja susirūpinimą dėl to, kad toliau didėja neįvykdytų asignavimų suma, kuri 2019 m. pabaigoje rekordiškai siekė 298,0 mlrd. EUR (palyginti su 281,2 mlrd. EUR 2018 m.); pažymi, kad per pastaruosius kelerius metus mokėjimų asignavimų lygis metiniuose biudžetuose buvo pastebimai žemesnis už DFP viršutinę ribą, o ateityje tai gali lemti didesnį mokėjimų poreikį; palankiai vertina tai, kad Komisija į savo pasiūlymą dėl DFP reglamento įtraukė numatomus būsimus mokėjimus, susijusius su 2020 m. pasiūlytais papildomais mokėjimais, kurie yra ES atsako į koronavirusą dalis; prašo Komisijos atidžiai stebėti, kaip valstybės narės įgyvendina priemones tais atvejais, kai lėšos nepakankamai panaudojamos ir lėšų įsisavinimo lygis žemas; palankiai vertina Komisijos pastangas visoms išlaidų sritims nustatyti n+ 2 taisyklę, pabrėždamas, kad reikia kitų perspektyvinių priemonių, kurios pakeistų n+ 3 taisyklę; dar kartą ragina Komisiją padidinti techninę paramą nacionalinėms, regioninėms ar vietos valdžios institucijoms, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas ir piliečius, siekiant geresnio lėšų panaudojimo lygio ([3]);

38. primena, kad vis didėja atotrūkis tarp įsipareigojimų ir mokėjimų ir padidėjusį Sąjungos biudžeto dydį (Audito Rūmų skubi atvejo apžvalga, „Neįvykdyti įsipareigojimai – atidesnis žvilgsnis“), o tai taip pat yra rimtas iššūkis biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai; pažymi, kad ilgalaikis ES biudžetas, įskaitant ES ekonomikos gaivinimo planą „Next Generation EU“, padidėjo nuo 1 083 mlrd. EUR iki 1 800 mlrd. EUR; ragina Komisiją reguliariais intervalais stebėti, kaip įgyvendinami nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi valstybės pagalbos taisyklių, ir teikti ataskaitas biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai; pabrėžia, kad nepatenkinus šio prašymo gali būti atsisakyta tvirtinti 2020 m. biudžeto įvykdymą;

39. pažymi, kad kelerius pastaruosius metus mokėjimų asignavimų lygis metiniuose biudžetuose buvo pastebimai žemesnis už DFP viršutinę ribą, o tai ateityje gali lemti didesnį mokėjimų poreikį ir spaudimą biudžetui;

40. apgailestauja, kad buvo praleista galimybė DFP nepanaudotų įsipareigojimų asignavimų ir panaikintų asignavimų sumas panaudoti skolai, susijusiai su ekonomikos gaivinimo plano finansavimu, grąžinti;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad 2019 m. pagrindinė finansinė rizika Sąjungos biudžetui buvo susijusi su finansinėmis operacijomis paskolų, tiesiogiai finansuojamų iš Sąjungos biudžeto, forma (53,7 proc.) ir finansinėmis operacijomis, finansuojamomis iš ES garantijų fondo (46,3 proc.); pastebi, kad pridėjus galimus būsimus mokėjimus, susijusius su ESIF (Europos strateginių investicijų fondas) garantija, 2019 m. pabaigoje bendra Sąjungos biudžetui

([2]) Rezoliucijos dėl 2018 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo 23 dalis.
([3]) Rezoliucijos dėl 2018 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo 17 dalis.

tenkančios rizikos suma siekė 90,5 mlrd. EUR; ragina Komisiją metinėje ataskaitoje dėl garantijų, kurios dengiamos iš bendrojo biudžeto, pateikti išsamų ES biudžeto rizikos pozicijos vaizdą, įskaitant riziką, susidarančią dėl ESIF garantijos ir visų susijusių būsimų finansinių operacijų;

42. pažymi, kad Sąjunga daugiau naudojosi EIB grupės teikiamomis finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis; primena, kad šiuo metu EIB grupės operacijoms, kurios nėra finansuojamos iš Sąjungos biudžeto, bet naudojamos tiems patiems Sąjungos tikslams, nėra taikomi Audito Rūmų audito įgaliojimai;

43. pažymi, kad Audito Rūmai nori pamažu pereiti prie atestavimo metodo; ragina Audito Rūmus toliau vykdyti savo imčių patikras, kad būtų galima stebėti pavienes operacijas;

44. yra susirūpinęs dėl to, kad dabartinis darbuotojų skaičius yra nepakankamas, kad būtų galima susidoroti su didėjančiu ES biudžetu; pabrėžia, kad būtina didinti Audito Rūmų ir atitinkamų Europos Parlamento sekretoriatų administracinius pajėgumus; pabrėžia, kad, jei šie reikalavimai nebus įvykdyti, gali būti atsisakyta patvirtinti 2020 m. biudžeto įvykdymą;

45. ragina Audito Rūmus toliau analizuoti Sąjungos biudžeto naudojimo veiksmingumą; pažymi, kad tinkamas Sąjungos veiksmų, kuriais siekiama pagerinti atskaitomybę, teisėtumo ir tvarkingumo vertinimas yra patikimo finansų valdymo pagrindas; pabrėžia, kad taikant rodiklius turėtų būti vertinama, ar konkreti veikla buvo sėkminga, aprašomuoju būdu ir objektyviai, neišreiškiant jokių politinių prioritetų; pabrėžia Audito Rūmų rekomendaciją, kad rodikliai turi būti toliau tobulinami ir turi būti geriau subalansuoti indėlio ir išdirbio ir rezultatų bei poveikio rodikliai; ragina Komisiją sumažinti tikslų ir rodiklių skaičių iki konkretaus sąrašo svarbių ir tinkamų rezultatų ir poveikio rodiklių, pagal kuriuos būtų galima geriausiai įvertinti pasiektus rezultatus veiksmingumo ir Sąjungos išlaidomis užtikrinamos Sąjungos pridėtinės vertės požiūriu;

46. patvirtina BUDG, RTD, AGRI, REGIO, EMPL, MARE, CLIMA, HOME, JUST, NEAR ir REFORM generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateiktas išlygas; mano, kad iš tų išlygų matyti, jog Komisijos ir valstybių narių įdiegtos kontrolės procedūros gali suteikti būtinas garantijas dėl atitinkamų politikos sričių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo tik tuo atveju, jei bus sėkmingai įgyvendintos visos reikalingos taisymo procedūros;

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas

47. palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai nustatė, jog Sąjungos 2019 m. sąskaitos yra patikimos, ir kad Audito Rūmai padarė išvadą, kad 2019 m. nebuvo su pajamomis susijusių reikšmingų klaidų;

48. yra susirūpinęs dėl to, kad pirmą kartą per ketverius metus Audito Rūmams teko paskelbti neigiamą nuomonę dėl finansinėse ataskaitose atspindimų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo;

49. vis dėlto pažymi, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog bendras klaidų lygis išliko palyginti stabilus – 2019 m. jis sudarė 2,7 proc., palyginti su 2,6 proc. 2018 m., ir atkreipia dėmesį į Audito Rūmų nustatytus teigiamus elementus Sąjungos išlaidų srityje, pvz., gamtos išteklių plėtrą ir tvarius rezultatus administravimo srityje;

50. atkreipia dėmesį, kad šią neigiamą nuomonę lėmusios priežastys yra šios: Sąjungos išlaidų srityje Audito Rūmai padarė išvadą, kad pasitaiko labai daug klaidų, susijusių su kompensavimu grindžiamais mokėjimais, ir kad dėl Sąjungos biudžeto sudarymo būdo ir raidos laikui bėgant didelės rizikos išlaidos 2019 m. sudaro daugiau kaip pusę audituotų išlaidų (53,1 proc.), o su jomis susijusių reikšmingų klaidų lygis ir toliau yra 4,9 proc. (palyginti su 4,5 proc. 2018 m. ir 3,7 proc. 2017 m.);

51. atkreipia dėmesį į tai, kad operacijų, kurių auditą atliko Audito Rūmai, bendra vertė yra 126,1 mlrd. EUR (iš 159,1 mlrd. visų Sąjungos išlaidų) ir kad išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“ sudarė didžiausią dalį (47,2 proc.) Audito Rūmų audito tiriamosios visumos, o kitos iš eilės pagal dydį kategorijos buvo „Sanglauda“ (22,5 proc.) ir „Konkurencingumas“ (13,2 proc.); pakartoja siūlymą Audito Rūmams, priimant sprendimą dėl audito tiriamosios visumos kitos dalies pasiskirstymo, atsižvelgti į visų ES išlaidų dalies dydį ir į su ja susijusią klaidų riziką;

52. pažymi, kad 2019 m. Audito Rūmai nurodė konkrečius klaidų lygius trijose DFP išlaidų kategorijose: „Konkurencingumas“ (4,0 proc.), „Sanglauda“ (4,4 proc.), „Gamtos ištekliai“ (1,9 %), o „Administravimo“ kategorijos atveju Audito Rūmai nustatė, kad klaidų lygis yra mažesnis už reikšmingumo ribą; pažymi, kad 2019 m. didžiausią įvertintą išlaidų klaidų lygį Audito Rūmai nustatė pagal išlaidų kategoriją „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ (4,4 proc.); išlaidų kategorijos „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srityje pasiektas nerimą keliantis 4 proc. klaidų lygį (palyginti su 2 proc. 2018 m.);

53. pripažįsta, kad Sąjungos biudžeto finansinis valdymas bėgant laikui pagerėjo ir kad klaidų lygiai pastaraisiais metais sumažėjo ir priartėjo prie 2 proc. reikšmingumo ribos, išskyrus kai kurias konkrečias politikos sritis, pvz., konkurencingumą, kurį daugiausia tiesiogiai valdo Komisija, kai įvertintas klaidų lygis nuo 2 proc. 2018 m. padidėjo iki 4 proc. 2019 m.;

54. pažymi, kad Audito Rūmai nevertino klaidų lygio išlaidų sritims pagal DFP 3 išlaidų kategoriją „Saugumas ir pilietybė“ ir 4 išlaidų kategoriją „Europos vaidmuo pasaulyje“; pažymi, kad gauti klaidų lygiai sudarytų galimybę palyginti skirtingų finansinių metų rezultatus; šiuo atžvilgiu apgailestauja, kad 7 ir 8 skyrių imtis, palyginti su ankstesniais metais, yra dar mažesnė (nuo 11 proc. 2017 m. iki 9,1 proc. 2018 m. iki 8,9 proc. 2019 m. audituotų išlaidų);

55. ragina Audito Rūmus kitoje metinėje ataskaitoje pateikti duomenis apie kiekvienos išlaidų srities mokėjimų klaidų lygį; prašo Audito Rūmų išplėsti skyrių „Administravimas“, kad būtų atlikta išsamesnė visų institucijų analizė; ragina Audito Rūmus kuo greičiau įgyvendinti Parlamento prašymą parengti specialią nepriklausomą metinę ataskaitą dėl Sąjungos institucijų; palankiai vertina Audito Rūmų svarstymus šiuo klausimu ir tikisi, kad tai atsispindės Audito Rūmų 2021–2025 m. laikotarpio strategijoje;

56. apgailestauja, kad Audito Rūmai įvertino taisomųjų priemonių poveikį ne bendram klaidų lygiui, o tik konkrečioms išlaidų kategorijoms; atkreipia dėmesį į tai, kad konkreti informacija apie visas DFP išlaidų kategorijas būtų labai vertinga informacija biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai atliekant tikrinimą; prašo Audito Rūmų įvertinti taisomųjų priemonių poveikį bendram klaidų lygiui;

57. atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų patikinimo pareiškime pateiktas bendras Sąjungos biudžeto klaidų lygio įvertis nėra sukčiavimo, neveiksmingumo ar švaistymo matas, tačiau tai yra pinigų, kurie neturėjo būti išmokėti, nes jie buvo panaudoti nesilaikant taikomų taisyklių ir reglamentų, įvertis; pažymi, kad 2019 m. Audito Rūmai pranešė OLAF apie 9 įtariamo sukčiavimo atvejus, nustatytus per jų auditus (2018 m. taip pat 9), iš kurių OLAF pradėjo 5 tyrimus ir nusprendė nepradėti tyrimo dėl 4 atvejų;

58. pažymi kad, kaip ir ankstesniais metais, tinkamumo finansuoti klaidos (tai yra į išlaidų deklaracijas įtrauktos netinkamos finansuoti išlaidos ir netinkami finansuoti projektai, veikla arba naudos gavėjai) kompensavimu grindžiamuose mokėjimuose, kai išlaidoms dažnai buvo taikomos sudėtingos taisyklės, daugiausiai lėmė 2019 m. 74 proc. įvertintą didelės rizikos išlaidų klaidų lygį (palyginti su 68 proc. 2018 m.);

59. palankiai vertina Audito Rūmų sprendimą padidinti didelės rizikos išlaidų, kurioms reikšmingą įtaką daro nuolat didėjantis klaidų lygis, dalį imtyje (4,9 proc. 2019 m., palyginti su 4,5 proc. 2018 m. ir 3,7 proc. 2017 m.); apgailestauja, kad nėra aiškiai apskaičiuotas teisės į išmokas klaidų lygis;

60. apgailestauja, kad informacija ir ataskaitos, kurias Komisija gauna iš valstybių narių institucijų, dažnai pasižymi duomenų apie konkrečius rezultatus stoka arba jose būna pateikti pernelyg optimistiniai vertinimai; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą, kad konkretus Komisijos vaidmuo, kuris atsispindi jos metodikoje, ir *ex post* patikrų, kurios yra esminė kontrolės sistemos dalis, trūkumai, daro įtaką Komisijos atliekamiems klaidų vertinimams;

61. yra labai susirūpinęs dėl to, kad aptiktos klaidos rodo trūkumus, susijusius su vadovaujančiųjų institucijų deklaruotų išlaidų tvarkingumu;

Biudžeto ir finansų valdymas

62. pažymi, kad 2019 m. buvo panaudoti beveik visi turimi galutinio biudžeto įsipareigojimų asignavimai (99,4 proc.), o mokėjimų asignavimų buvo panaudota šiek tiek mažiau (98,5 proc.);

63. apgailestauja, kad 2019 m. buvo priimti trys taisomieji biudžetai, papildomai skiriant 0,4 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimams ir 0,3 mlrd. EUR mokėjimų asignavimams:

   i) Taisomasis biudžetas (TB) Nr. 1/2019 į 2019 m. biudžetą kaip pajamas įrašytas 1 802 988 329 EUR perteklius, susidaręs vykdant 2018 m. biudžetą; ši suma sumažino metinius valstybių narių BNP įnašus;

   ii) Taisomajame biudžete Nr. 2/2019 programai „Horizontas 2020“ ir „Erasmus+“ papildomai skirta 100 mln. EUR įsipareigojimų asignavimų, kaip nusprendė Europos Parlamentas ir Taryba savo susitarime dėl 2019 m. biudžeto;

iii) Taisomajame biudžete Nr. 3/2019 įrašyti įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai, būtini Europos Sąjungos solidarumo fondo (ESSF) mobilizavimui, kurie sudaro 293 551 794 EUR sumą, skirtą suteikti pagalbą Rumunijai, Italijai ir Austrijai po 2018 m. šiose valstybėse narėse įvykusių gaivalinių nelaimių;

64. pripažįsta, kad, atsižvelgdama į daugiametį savo išlaidų pobūdį ir jų kontrolės strategijas, Komisija, kaip ES biudžeto valdytoja, gali taikyti pataisas iki finansavimo programos užbaigimo; be to, pažymi, kad tam tikrais metais nustatytos klaidos ištaisomos einamaisiais arba vėlesniais metais po mokėjimo – iki programos užbaigimo laiko; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares toliau naudotis savo taisomaisiais pajėgumais, o Komisiją – naudotis turimomis priežiūros priemonėmis laikantis įsipareigojimų pagal skirtingus sektorių teisinius pagrindus, kad reali rizika užbaigiant programą galiausiai būtų gerokai mažesnė nei 2 proc. ir artimesnė 0 proc.;

65. pažymi, kad 2019 m. Komisijos patvirtintos taisomosios priemonės sudarė 1,5 mlrd. EUR (25 proc. daugiau nei 2018 m.), daugiausia dėl klaidų, darančių poveikį ankstesniais metais atliktiems mokėjimams;

66. yra giliai susirūpinęs dėl to, kad ir toliau didėja neįvykdytų asignavimų suma, kuri 2019 m. pabaigoje siekė 298,0 mlrd. EUR (palyginti su 281,2 mlrd. EUR 2018 m.); pažymi, kad Audito Rūmai nustatė nuolatinio didėjimo priežastis, pvz., bendrą Sąjungos biudžeto padidėjimą laikui bėgant; pažymi, kad pastaraisiais metais mokėjimų asignavimų lygis metiniuose biudžetuose buvo pastebimai žemesnis už DFP viršutinę ribą, ir tai gali lemti didesnį mokėjimų poreikį 2022 m. ir 2023 m. bei kelti didelį pavojų Sąjungos biudžeto likvidumui; atkreipia dėmesį į Komisijos įsipareigojimą bendrojo lėšų perkėlimo metu atlikti išsamią iki metų pabaigos reikalingų mokėjimų asignavimų analizę ir pateikti pasiūlymą biudžeto valdymo institucijai, jei reikės padidinti asignavimus; ragina Komisiją, siekiant sumažinti dabartinius neįvykdytus įsipareigojimus ir užkirsti kelią tolesniems neįvykdytiems įsipareigojimams, toliau gerinti savo finansines prognozes ir prireikus padėti šalims rasti tinkamų finansuoti projektų, ypač tų, kurie turi aiškią Europos pridėtinę vertę, ir taip paspartinti lėšų panaudojimo lygį;

67. susirūpinęs pažymi, kad, Audito Rūmų teigimu, 2019 m. pabaigos duomenimis bendras ESI fondų (Europos struktūrinių investicijų fondų) įsisavinimo lygis buvo žemesnis nei atitinkamais ankstesnės DFP metais: iš visos per ESI fondus dabartinei DFP paskirstytos sumos (465 mlrd. EUR) tik 40 proc. išmokėta valstybėms narėms (palyginti su 46 proc. 2012 m. pabaigoje); atkreipia dėmesį į Komisijos paaiškinimą, kad lėtesnis lėšų panaudojimo lygis iš dalies susijęs su vėlyvu Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) priėmimu, taip pat tuo, kiek laiko institucijoms reikia, kad jos galėtų parengti veiksmingą įgyvendinimo programą ir atitikties užtikrinimo sistemas, ir su 2014–2020 m. programavimo laikotarpio reglamentų pakeitimais, pvz., dideliu metinio išankstinio finansavimo lygiu ir nauja automatinio įsipareigojimų panaikinimo taisykle (n+ 3); pažymi, kad 2019 m. ESI fondų lėšų įsisavinimo tempas liko beveik toks pat kaip ir 2018 m. yra susirūpinęs dėl žemo lėšų panaudojimo lygio;

68. primena, kad lėšų panaudojimo lygis rodo, kiek valstybėms narėms skirtos Sąjungos lėšos buvo panaudotos tinkamiems finansuoti projektams, o tai yra viena iš išankstinių sąlygų ir veiksmingo lėšų panaudojimo ateityje požymių; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad nuo 2018 m. pabaigos projektų atrankos lygis išlieka didesnis už tą patį ataskaitinį laikotarpį 2007–2013 metais; be to, pabrėžia, kad iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos beveik visos (99,2 proc.) išlaidos iš 350 mlrd. EUR buvo skirtos beveik 515 000 projektų;

69. apgailestauja, kad neteikiama didesnė techninė pagalba siekiant padidinti lėšų panaudojimo lygį daugelyje valstybių ir sumažinti neįvykdytų įsipareigojimų (RAL) skaičių;

70. pažymi, kad 2019 m. pradžioje, po penkerių dabartinės DFP galiojimo metų, galutinį gavėją pasiekė tik maždaug 17 proc. viso ESI finansavimo, kurį įsipareigota skirti pagal pasidalijamojo valdymo finansines priemones; vis dėlto pažymi, kad iki 2020 m. rugsėjo mėn. vidurio 42 proc. finansinėms priemonėms numatytų sumų buvo skirta investicijoms ir kad 59 proc. pasidalijamojo valdymo finansinėms priemonėms skirto kapitalo pasiekė galutinius gavėjus; primena Parlamento ne kartą išreikštą skeptišką nuomonę dėl tvirtos Komisijos paramos finansinėms priemonėms;

71. apgailestauja dėl to, kad 2019 m. metinė ataskaita dėl finansinių priemonių pagal pasidalijamąjį valdymą buvo paskelbta pasibaigus atitinkamame reglamente nustatytam terminui ([4]); pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad Komisijos ataskaitų dėl finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, aktualumas yra mažesnis, nes jos metinė ataskaita dėl šių priemonių paskelbta per vėlai;

([4]) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320) 46 straipsnis.

72. pažymi, kad, kaip ir ankstesniais metais, į Sąjungos biudžetą buvo grąžintos didelės nepanaudoto metinio išankstinio ESI fondų finansavimo sumos (2019 m. – 7,7 mlrd. EUR), kaip asignuotosios pajamos, – daugiausiai dėl vėluojamo įgyvendinimo; atkreipia dėmesį į tai, kad 5,0 mlrd. EUR šios sumos buvo panaudota mokėjimams pagal valstybių narių prašymus, viršijantiems patvirtintą metų biudžetą pagal atitinkamas ESI fondų biudžeto eilutes, ir dėl to jie negalėjo būti panaikinti;

73. pripažįsta, kad pasidalijamasis valdymas yra labai svarbus ESI fondų įgyvendinimui, kuris savo ruožtu priklauso nuo veiksmingo Komisijos ir valstybių narių administracinio bendradarbiavimo; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą, kad klaidų rizika yra didelė išlaidų, kurioms taikomos sudėtingos taisyklės, atveju; džiaugiasi esminiais patobulinimais šioje srityje per pastaruosius dešimt metų, be kita ko, dėl Komisijos pastangų ir Audito Rūmų bei Parlamento rekomendacijų; ragina Komisiją siekti supaprastinimo ir orientavimosi į rezultatus;

74. pažymi, kad 2019 m. pagrindinė finansinė rizika Sąjungos biudžetui buvo susijusi su finansinėmis operacijomis tiesiogiai iš Sąjungos biudžeto finansuojamų paskolų forma (53,7 proc.) ir iš Sąjungos garantijų fondo dengiamomis finansinėmis operacijomis (46,3 proc.); apgailestaudamas pažymi, kad į bendrą rizikos sumą, apie kurią pranešė Komisija, neįtrauktos su ESIF susijusios operacijos, todėl ji neatspindi tikrosios finansinės Sąjungos biudžeto sąmatos; pabrėžia, kad pridėjus galimus būsimus mokėjimus, susijusius su ESIF (Europos strateginių investicijų fondas) garantija, 2019 m. pabaigoje bendra Sąjungos biudžetui tenkančios rizikos suma siekė 90,5 mlrd. EUR;

75. pažymi, kad Sąjunga daugiau naudojosi EIB grupės teikiamomis finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis; primena, kad šiuo metu EIB grupės operacijoms, kurios nėra finansuojamos iš Sąjungos biudžeto, bet naudojamos tiems patiems Sąjungos tikslams, nėra taikomi Audito Rūmų audito įgaliojimai; nurodo, kad tai reiškia, jog Audito Rūmai negali pateikti bendro EIB grupės operacijų ir ES biudžeto sąsajų vaizdo; prašo EIB ir Europos Parlamento sudaryti susitarimo memorandumą, kad būtų pagerinta Parlamento prieiga prie EIB dokumentų ir duomenų, susijusių su strategine orientacija ir finansavimo politika, turint tikslą sustiprinti Banko atskaitomybę;

76. primena, kad SESV 287 straipsnio 3 dalyje apibrėžti Audito Rūmų audito įgaliojimai EIB atžvilgiu; primena, kad Audito Rūmai yra kompetentingi atlikti EIB veiklos, susijusios su Sąjungos išlaidų ir pajamų valdymu, auditą; primena, kad Audito komitetas yra kompetentingas atlikti EIB akcinio kapitalo auditą pagal Protokolo Nr. 5 (EIB statutas) 12 straipsnį; primena, kad pagal SESV 308 straipsnio 3 dalį Tarybai leidžiama paprastu sprendimu iš dalies pakeisti Protokolą dėl EIB statuto neatliekant išsamios Sutarties peržiūros; pabrėžia, kad pagal naująją DFP didėja Sąjungos garantijų ir kitų EIB valdomų finansinių priemonių svarba; todėl ragina Tarybą iš dalies pakeisti Protokolo Nr. 5 12 straipsnį, kad Audito Rūmams būtų suteiktas vaidmuo atliekant EIB akcinio kapitalo auditą; pažymi, kad 2020 m. baigė galioti dabartinis trišalis Komisijos, EIB ir Audito Rūmų susitarimas dėl operacijų, kurios finansuojamos arba remiamos iš Sąjungos biudžeto, audito; primygtinai ragina Komisiją, Audito Rūmus ir EIB sustiprinti Audito Rūmų vaidmenį ir toliau stiprinti savo audito įgaliojimus, susijusius su EIB veikla, pratęsiant trišalį susitarimą, kuriuo reglamentuojamos bendradarbiavimo taisyklės; pritaria Audito Rūmų prašymui atlikti EIB operacijų, nesusijusių su Sąjungos biudžetu, auditą; ir ragina Audito Rūmus parengti rekomendacijas dėl EIB išorės skolinimo veiklos rezultatų;

77. pažymi, kad dėl vykdomos pinigų politikos sumažėjo ilgalaikė palūkanų norma, naudojama su išmokomis darbuotojams susijusiems įsipareigojimams įvertinti (diskonto norma) – pirmą kartą ji tapo neigiama ir dėl to metų pabaigoje gerokai – 17,2 mlrd. EUR – padidėjo Sąjungos biudžeto įsipareigojimas; tikisi, kad ši tendencija tęsis, nes ECB toliau laikysis savo skatinamosios pinigų politikos, ir prašo imtis tinkamų atsargumo priemonių;

78. pabrėžia, kad svarbu griežtai stebėti galimą korupcijos ir sukčiavimo riziką, susijusią su didelio masto infrastruktūros projektais; ragina atlikti išsamius ir nepriklausomus finansuotinų projektų *ex ante* ir *ex post* vertinimus;

79. ragina Komisiją skatinti valstybes nares gerinti tiek patikrų kokybę, tiek jų skaičių ir dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais kovos su sukčiavimu srityje;

Rekomendacijos

80. ragina Komisiją:

— atidžiai stebėti mokėjimų poreikius, parengti galimus scenarijus su konkrečiais sprendimais, turint mintyje tai, kad Sąjunga negali turėti biudžeto deficito, ir savo institucinių įgaliojimų ribose imtis veiksmų siekiant užtikrinti mokėjimų asignavimų prieinamumą, atsižvelgiant į riziką, kad nepakaks mokėjimų asignavimų, ir į nepaprastus poreikius, kurių kyla dėl COVID-19 pandemijos;

— kitoje DFP toliau teikti metinę ataskaitą dėl pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių, be kita ko, atskirų finansinių priemonių lygmeniu;

— išsamiai aprašyti visą Sąjungos biudžetui kylančią riziką metinėje ataskaitoje dėl bendrajame biudžete numatytų garantijų, įskaitant riziką, kuri kyla dėl ESIF garantijos ir visų būsimų susijusių finansinių operacijų;

— atsižvelgiant į COVID-19 krizę iš naujo įvertinti, ar dabartinių priemonių rizikai Sąjungos biudžetui sušvelninti pakanka ir ar jos yra tinkamos, ir peržiūrėti garantijų fondų, iš kurių dengiamos iš Sąjungos biudžeto skiriamos garantijos, tikslines atidėjinių normas;

— pateikti metines ataskaitas apie tai, kokį poveikį Sąjungos biudžetui galėtų turėti nuolatinės žemos, ypač žemos ir neigiamos palūkanų normos;

81. prašo Tarybos kartu su Europos Parlamentu:

— paraginti EIB sudaryti Audito Rūmams galimybę kasmet audituoti EIB veiklos, kuriai nėra taikomi konkretūs Sąjungos įgaliojimai, tvarkingumą bei veiklos efektyvumo aspektus; tai būtų galima užtikrinti kartu atnaujinant trišalį susitarimą;

Sąjungos biudžeto veiksmingumas

82. palankiai vertina Audito Rūmų pirmąją atskirą ir išsamią ataskaitą „ES biudžeto veiksmingumas. Padėtis 2019 m. pabaigoje“ ir ragina Audito Rūmus toliau rengti ir tobulinti šią ataskaitą ateinančiais metais; pakartoja savo nuomonę, kad reikia daugiau dėmesio skirti veiklos rezultatams nesumažinant dabartinio atitikties ir atitikties tikrinimo lygio; pabrėžia, kad veiklos rezultatai turėtų būti grindžiami ne apibendrinimais, o konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis; pažymi, kad tinkamos rizikos analizės ir rekomendacijos dėl veiksmų Sąjungos politikos formuotojams yra svarbus politinių sprendimų priėmimo pagrindas; mano, kad taikant rodiklius turėtų būti vertinama, ar konkreti veikla buvo sėkminga, aprašomuoju būdu ir objektyviai, neišreiškiant jokių politinių prioritetų; ragina Audito Rūmus atliekant veiksmingumo vertinimus daugiausia dėmesio skirti Europos pridėtinei vertei ir veiksmingam Sąjungos mokesčių lėšų panaudojimui;

83. pabrėžia, kad informacijos apie veiksmingumą tikslas – nurodyti, ar Sąjungos politikos krypčių ir programų tikslų siekiama veiksmingai ir efektyviai; mano, kad tuo atveju, kai reikia gerinti veiksmingumą, informacija apie veiksmingumą turėtų būti remiamasi rengiant būtinas taisomąsias priemones, o tų priemonių įgyvendinimas turėtų būti nuolat stebimas; pabrėžia, kad labai sunku įvertinti Sąjungos fondų ir politikos veiksmingumą ir kad reikia skirtingų apibrėžčių ir tikslinių rodiklių įvairioms išlaidų sritims ir fondams; laikosi nuomonės, kad pagrindiniais veiklos rodikliais turėtų būti visapusiškai vertinami programų rezultatai taikant analitinį metodą ir nenurodant politikos prioritetų; pritaria Audito Rūmų išvadoms, kad bendri rodikliai turi būti toliau tobulinami ir turi būti geriau subalansuoti indėlio ir išdirbio ir rezultatų bei poveikio rodikliai; prašo Komisijos supaprastinti veiklos ataskaitų teikimą sumažinant tikslų ir rodiklių skaičių iki mažesnio sąrašo svarbių ir tinkamų rezultatų ir poveikio rodiklių, pagal kuriuos būtų galima geriausiai įvertinti pasiektus rezultatus veiksmingumo ir Sąjungos išlaidomis užtikrinamos ES pridėtinės vertės požiūriu;

84. pažymi, kad Audito Rūmai nustatė, jog Komisija taiko patenkinamas procedūras savo metinei valdymo ir veiklos ataskaitai ir programų veiksmingumo apžvalgai parengti; pritaria Audito Rūmams, kad pasibaigus DFP laikotarpiui Komisija turėtų ir toliau teikti programų veiksmingumo ataskaitas bent tol, kol bus išmokėtos didelės mokėjimų sumos, susijusios su atitinkamu DFP laikotarpiu;

85. pritaria Audito Rūmų pastabai, kad Komisija pradėjo sistemingai vertinti veiklos rezultatus ir atlikti analizę, kuria remiantis būtų daromos išvados dėl programų tikslų pasiekimo; su džiaugsmu pažymi, kad, Audito Rūmų manymu, tai yra reikšmingas teigiamas žingsnis siekiant aiškesnių, skaidresnių ir visapusiškesnių metinių ataskaitų apie programos veiksmingumą.

86. primygtinai ragina Komisiją toliau tobulinti informacijos apie veiksmingumą patikimumą ir prieinamumą, nes tai yra labai svarbi priemonė vertinant programų sėkmingumą; tai turėtų apimti Reglamentavimo patikros valdyboje įgytos patirties, visų pirma susijusios su projektavimu ir metodika, platinimą;

87. yra susirūpinęs dėl Audito Rūmų vertinimo, kad valstybių narių stebėsenos duomenys, kuriais grindžiama Komisijos metinė valdymo ir veiklos ataskaita ir programų ataskaitos, nėra visiškai patikimi;

88. tvirtai pritaria rekomendacijai, kad Komisija turėtų patobulinti paaiškinimus dėl tikslų nustatymo ir patvirtinamųjų duomenų; tikslai turėtų būti konkretūs ir plataus užmojo, tačiau realistiški ir tuo pačiu metu išmatuojami remiantis patikimais duomenimis; kartu pabrėžia, kad veiklos rezultatams vertinti labiau tinka ne sąnaudų ir produkcijos, bet rezultatų ir poveikio rodikliai, kuriais sudaromos sąlygos platesniam poveikio vertinimui;

89. palankiai vertina tai, kad Komisija metinėse programų ataskaitose dokumentuoja rodiklių duomenis, taip pat rodiklių pradines, tarpines ir siektinas reikšmes, kuriomis matuojama pažanga siekiant programų bendrųjų ir konkrečių tikslų; ragina Komisiją užtikrinti, kad šiomis rodiklių pradinėmis, tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, kurių nebūtų galima pasiekti be ES finansavimo ir kurios atspindi ES pridėtinę vertę, daugiausia dėmesio būtų sutelkta į tokios ES pridėtinės vertės sukūrimą;

90. ragina Komisiją gavus informaciją savo veiksmingumo ataskaitose plačiau analizuoti programų veiksmingumą ir ekonomiškumą (išlaidų efektyvumą) ir atlikti sistemingesnę programos veiksmingumui įtakos turinčių svarbių išorės veiksnių analizę, aiškiai įvertinti visus pateiktus veiklos rodiklius pagal tai, ar jų siektinos reikšmės yra sėkmingai įgyvendinamos, ir aiškiai bei subalansuotai įvertinti veiksmingumą, tinkamai ir išsamiai apžvelgiant visus programos tikslus; primygtinai ragina Komisiją imtis šių priemonių kitu 2020 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo laikotarpiu visų programų, priimtų per COVID-19 krizę, atžvilgiu;

91. pabrėžia, kad, vadovaujantis Finansiniu reglamentu, patikimas finansų valdymas reiškia veiksmingumą, efektyvumą ir ekonomiškumą, ir kad Komisija bei valstybės narės turėtų užtikrinti dėmesį visiems šiems trims elementams; be to, pažymi, kad į Tarptautines audito gaires dėl veiksmingumo dabar taip pat įtraukti tokie elementai, kaip lygybė, aplinka ir etika, ir ragina Komisiją išplėsti savo vertinimus atsižvelgiant ir į šias sritis;

92. pažymi, kad Audito Rūmai įvertino, ar visų pagrindinių ES biudžeto sričių programų tikslai buvo sėkmingai įgyvendinami;

93. „Konkurencingumas“: teigiamai vertina tai, kad, atsižvelgiant į ES mokslinių tyrimų programą „Horizontas 2020“, nėra jokių požymių, kad veiksmingumui kiltų rizika, o sėkmingų projektų pavyzdžių yra daug; teigiamai vertina tai, kad, Audito Rūmų nuomone, programa sukuriama Sąjungos pridėtinė vertė dėl jos unikalumo ir europietiško pobūdžio;

94. „Sanglauda“: apgailestauja dėl to, kad, nors Komisija ir valstybės narės jau patikslino pradines 2014–2020 m. siektinas reikšmes, tik šiek tiek daugiau nei trečdalis Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF) rodiklių įgyvendinami laiku; prieš COVID-19 krizę dauguma užimtumo ir švietimo sričių siektinų reikšmių greičiausiai būtų buvusios įgyvendintos ne vėliau kaip 2020 m., tačiau buvo atsiliekama tyrimų ir plėtros, skurdo bei socialinės įtraukties srityse; apgailestauja dėl to, kad šioje politikos srityje pačios Komisijos veiksmingumo duomenys rodo, kad programų rezultatai neatitinka pradinių lūkesčių;

95. „Gamtos ištekliai“: apgailestauja dėl to, kad pagrindinis trūkumas – tai, jog 2014–2020 m. laikotarpio veiklos rodikliai nepagrįsti išsamia intervencijos logika teikiant BŽŪP finansinę paramą; pavyzdžiui, tiesioginėmis išmokomis ūkininkams buvo sumažintas ūkininkų pajamų nepastovumas, tačiau jomis nesiekiama padėti ūkininkams užtikrinti tinkamą gyvenimo lygį; apgailestauja dėl to, kad nustatyta, jog BŽŪP priemonės daro nepakankamą poveikį sprendžiant klimato kaitos problemą;

96. „Saugumas ir pilietybė“: pažymi, kad Komisijos ataskaitose nenurodoma, ar įgyvendinant Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą daroma tinkama pažanga siekiant jo tikslo, bet turima informacija rodo jo aktualumą ir Sąjungos pridėtinę vertę; pažymi, kad, atsižvelgiant į rodiklius integracijos ir teisėtos migracijos srityje, matomi teigiami jo pasiekimai, taip pat ir todėl, kad dar negalima įvertinti ilgalaikio poveikio (pvz., migrantų ir Sąjungos piliečių įsidarbinimo perspektyvų skirtumų);

97. „Europos vaidmuo pasaulyje“: pažymi, kad Komisija nepateikia pakankamai informacijos, kad būtų galima atlikti patikimą dviejų finansavimo priemonių, t. y. bendradarbiavimo su besivystančiomis šalimis ir santykių su Sąjungos pietinėmis ir rytinėmis kaimyninėmis šalimis, veiksmingumo vertinimą; teigiamai vertina tai, kad rodikliai vis dėlto rodo teigiamą tendenciją skurdo mažinimo, švietimo, lyčių lygybės ir žmogaus socialinės raidos srityse, ir reiškia susirūpinimą dėl prastėjančios tendencijos demokratijos, teisinės valstybės ir politinio stabilumo stiprinimo srityje;

Metinė valdymo ir veiklos ataskaita

98. pažymi, kad, Komisijos teigimu, bendra 2019 m. įgyvendintų įsipareigojimų asignavimų suma sudarė 161 mlrd. EUR: 81 mlrd. EUR skirta 1 išlaidų kategorijai, padalijus 1a išlaidų kategorijai „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ (14 proc. viso biudžeto) ir 1b išlaidų kategorijai „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ (35 proc. viso biudžeto), 59 mlrd. EUR – 2 išlaidų kategorijai „Tvarus augimas. Gamtos ištekliai“ (37 proc. viso biudžeto), 4 mlrd. EUR – 3 išlaidų kategorijai „Saugumas ir pilietybė“, 12 mlrd. EUR – 4 išlaidų kategorijai „Europos vaidmuo pasaulyje“ ir 6 mlrd. EUR – Komisijos administracinėms išlaidoms pagal 5 išlaidų kategoriją;

99. pažymi, kad Komisija savo 2019 m. MVVA pranešė apie 2,1 proc. riziką sumos mokėjimo metu, kuri neviršija Audito Rūmų įvertinto klaidų lygio ribų; pažymi, kad trijose svarbiausiose išlaidų srityse (DFP 1a išlaidų kategorija „Konkurencingumas“, 1b išlaidų kategorija „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ ir 2 išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“) pačios Komisijos įvertintas klaidų lygis neviršija Audito Rūmų ribų;

100. pažymi, kad 2019 m. Sąjungos biudžeto išlaidos sudarė 147 mlrd. EUR, kurie buvo paskirstyti atliekant daugiau nei 240 000 mokėjimų; atkreipia dėmesį į tai, kad 71 proc. biudžeto buvo vykdoma pasidalijamojo valdymo būdu, o likusi jo dalis buvo panaudota tiesiogiai Komisijos (22 proc.) arba netiesiogiai bendradarbiaujant su įgaliotaisiais subjektais (7 proc.);

101. atkreipia dėmesį į Komisijos vertinimą, kad 2019 m. su klimatu susijusios išlaidos sudarė 35 mlrd. EUR arba 21 proc. Sąjungos biudžeto ir kad bendrai 2014–2020 m. laikotarpiu iš Sąjungos biudžeto klimato srities tikslams bus skirta 211 mlrd. EUR arba 19,8 proc. visų išlaidų, o tai yra šiek tiek mažiau nei pradinis 20 proc. tikslas, nes pirmaisiais šio laikotarpio metais indėlis buvo mažesnis; ragina Komisiją dėti visas pastangas ir paskatinti su klimatu susijusias išlaidas 2014–2020 m. laikotarpiu siekiant daug platesnio užmojo tikslų 2021–2028 m. laikotarpiu;

102. pažymi, kad 11 iš 50 Komisijos generalinių direktorių savo 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikė sąlyginius pareiškimus su iš viso 18 išlygų (palyginti su 40 išlygų, kurias 2018 m. pateikė 20 direktoratų); pažymi, kad dėl 17 išlygų Komisija taikė naują *de minimis* taisyklę ir kad Komisija nebelaikė šių išlygų reikšmingomis;

103. pažymi, kad, Komisijos duomenimis, 2019 m. patvirtintų taisomųjų priemonių suma siekė 1,5 mlrd. EUR (25 proc. daugiau nei 2018 m.); atkreipia dėmesį į tai, kad kai kuriose valstybėse narėse tikslinamosios sumos buvo daug didesnės nei kitose; ragina Komisiją patvirtinti savo audito imtį, kad šios šalys būtų dažniau įtraukiamos į reguliarius patikrinimus;

104. pastebi, kad 2019 m. Komisijos įvertinta bendra rizika užbaigiant programas buvo 0,7 proc. (palyginti su 0,8 proc. 2018 m.) atitinkamų išlaidų; pažymi, kad dėl didesnės rizikos su sanglaudos išlaidomis susijusio mokėjimo metu Komisijos įvertinta bendra rizika mokėjimo metu 2019 m. buvo didesnė nei ankstesniais metais – 2,1 proc. (palyginti su 1,7 proc. 2018 m.), tačiau kadangi įvertintos būsimos pataisos taip pat buvo didesnės (1,4 proc., palyginti su 0,9 proc. 2018 m.), rizika užbaigiant programas yra pastovi, ir, kadangi įvertinta rizika užbaigiant programas yra mažesnė nei 2 proc., Komisijos vertinimu, daugiametėmis kontrolės sistemomis buvo užtikrinama veiksminga Sąjungos biudžeto apsauga; taip pat pažymi, kad, pačios Komisijos vertinimu, išlaidos, kurių rizika mokėjimo metu viršijo reikšmingumo ribą, buvo labai didelės – 67 mlrd. EUR;

105. pažymi, kad, Komisijos nuomone, jos daugiametėmis kontrolės sistemomis buvo užtikrinama veiksminga Sąjungos biudžeto apsauga; pažymi, kad Komisija dalija savo 2019 m. portfelį į mažesnės rizikos ir didesnės rizikos sluoksnius, taikydama kriterijus, kuriuos pripažįsta ir Audito Rūmai bei susijusius su finansavimo pobūdžiu, būtent skirtumu tarp gana sudėtingų išlaidų kompensavimu grindžiamų sistemų (didesnės rizikos išlaidos, kurių rizika mokėjimo metu yra didesnė nei 2 proc.), ir teise į išmokas grindžiamų mokėjimų, kuriuose padaroma mažiau klaidų (mažesnės rizikos išlaidos, kurių rizika mokėjimo metu yra mažesnė nei 2 proc.); be to, atkreipia dėmesį į tai, kad, Komisijos vertinimu, didesnės rizikos išlaidos siekia 67 mlrd. EUR (46 proc.) ir daro poveikį mažesnei biudžeto daliai nei mažesnės rizikos išlaidos, kurios sudaro 80 mlrd. EUR (54 proc.); primygtinai ragina Komisiją priimti plataus užmojo veiksmų planą, kuriame būtų numatytos priemonės, sudarančios sąlygas gerokai sumažinti šią riziką;

106. prašo Komisijos užtikrinti, kad metinė valdymo ir veiklos ataskaita būtų visiškai patikima ir nepagrįsta prognozėmis;

107. ypač apgailestauja dėl to, kad Audito Rūmai vėl turėjo pranešti apie susirūpinimą dėl metinės valdymo ir veiklos ataskaitos patikimumo sanglaudos srityse dėl audito institucijų darbo trūkumų ir nustatytų problemų, susijusių su likutiniais klaidų lygiais, apie kuriuos pranešta Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD ir Regioninės ir miestų politikos GD MVA;

108. nepritaria Komisijos atliktam klaidų lygio apskaičiavimo metodikos vertinimui; nors pripažįstama, kad rizikos mokėjimų metu dydis, kuriuo remiamasi Komisijos metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje, nedaug skiriasi nuo Audito Rūmų įvertinto klaidų lygio, reikia, atsižvelgus į svarbius elementus, pažymėti, kad Audito Rūmų ir Komisijos nurodyti klaidų lygiai labai skiriasi; todėl pakartoja savo prašymą kuo greičiau suderinti savo metodiką su Audito Rūmų naudojama metodika ir biudžeto kontrolės institucijai pateikti tik vieną klaidų lygį, atitinkantį riziką atliekant mokėjimą (klaidų lygis mokėjimo metu); ragina Komisiją atskirai nurodyti būsimų pataisų įvertį (likutinis klaidų lygis); primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad teikiant visų generalinių direktoratų ataskaitas būtų taikoma nuosekli terminija šių dviejų įverčių atžvilgiu;

109. ragina Komisiją imtis reikiamų priemonių, kad iš valstybių narių gautų patikimus duomenis apie klaidų lygį mokėjimo metu; ragina Komisiją laiku atlikti atitinkamus koregavimus, jei nustatomi valstybių narių kontrolės trūkumai;

110. susirūpinęs pažymi, kad, atsižvelgdami į pačios Komisijos įvertintą riziką mokėjimo metu, Audito Rūmai atkreipė dėmesį į tam tikras problemas, išdėstytas toliau pateiktame tekste pagal konkrečias DFP išlaidų kategorijas, ir primygtinai ragina Komisiją reaguoti į šias išvadas konkrečiais veiksmais:

— „Konkurencingumas“: *ex post* auditai iš esmės neapėmė mokėjimų ar patvirtinimų, atliktų apžvelgiamais patikinimo pareiškimo metais, ir ne visada buvo nustatyti kaip patikimi;

— „Gamtos ištekliai“: kontrolės statistikoje pateikiamomis valstybių narių kontrolės priemonėmis nepavyko užfiksuoti visų klaidų ir teko taikyti Komisijos patikslinimus, o Komisijos patikslinimai dažniausiai buvo grindžiami fiksuotosiomis normomis, taip pat buvo apribojimų, susijusių su sertifikavimo įstaigų darbo rezultatų patikimumu;

— „Sanglauda“: audito institucijų patikros ne visada buvo patikimos;

— „Europos vaidmuo pasaulyje“: atlikta nepakankamai patikrų vietoje šalyse, kuriose buvo vykdomi projektai, buvo nepakankamai atsižvelgta į atitinkamus viešųjų pirkimų procedūrų aspektus, buvo plati atskirų klaidų poveikio vertinimo aprėptis ir trūko reikšmingo savarankiško kitų subjektų jau patikrintų operacijų patikrinimo; ragina Audito Rūmus padidinti atsitiktinės atrankos būdu atliekamų tikrinimų skaičių taikant rizika pagrįstą požiūrį, kad jų ataskaitose dėl klaidų lygio daugiau dėmesio būtų skiriama sritims, kuriose problemos labiausiai tikėtinos;

111. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų išvadą, kad Komisijos veiksmingumo ataskaitos yra vis labiau suderintos ir kad tiek metinė valdymo ir veiklos ataskaita, tiek programų ataskaitos papildo jų ataskaitas dėl programų pasiekimų, įskaitant informaciją apie sritis, kuriose atsiliekama, bei nuolatines programų problemas;

112. ragina Komisiją ir Audito Rūmus paspartinti biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą iki N+1;

113. ragina Komisiją toliau skatinti didesnę lyčių pusiausvyrą ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą metodą skiriant lėšas;

Pajamos

114. pažymi, kad 2019 m. iš viso gauta 163,9 mlrd. EUR pajamų;

115. primena, kad daugiausiai pajamų (88 proc.) gaunama trijose nuosavų išteklių kategorijose:

— bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįsti (BNP pagrįsti) nuosavi ištekliai sudaro 64 proc. Sąjungos pajamų, subalansuojant Sąjungos biudžetą, kai apskaičiuojamos pajamos iš visų kitų šaltinių (kiekviena valstybė narė prisideda proporcingai pagal savo BNP);

— tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI) sudaro 13 proc. Sąjungos pajamų, jie gaunami iš valstybių narių renkamų importo muitų (Sąjungos biudžetas gauna 80 proc. visos sumos, likę 20 proc. lieka valstybėms narėms surinkimo išlaidoms padengti);

— nuosavi ištekliai iš pridėtinės vertės mokesčio (PVM pagrįsti nuosavi ištekliai) sudaro 11 proc. Sąjungos pajamų (įnašai į šiuos nuosavus išteklius apskaičiuojami naudojant vienodą pareikalavimo tarifą, kuris taikomas valstybių narių suderintai PVM apskaičiavimo bazei);

116. teigiamai vertina tai, kad dėl Komisijos darbo, susijusio su Sąjungos finansiniu programavimu ir biudžetu ir pradėto prieš 2019 m. bei vykdomo visus 2019 m., buvo nustatytas teisiškai privalomas tvarkaraštis, nauji visos Sąjungos pajamų srautai arba nuosavi ištekliai, skirti bendram Europos skolinimuisi grąžinti; primena, kad Sąjungos biudžete dominuoja BNP pagrįsti įnašai; pabrėžia, kad nauji nuosavi ištekliai numatomi sumažinant nacionalinių BNP pagrįstų įnašų dalį finansuojant Sąjungos metinį biudžetą, todėl naujais nuosavais ištekliais neprisidedama prie bendro Sąjungos biudžeto didinimo; primygtinai ragina Komisiją pasiūlyti įvairinti jos pajamų šaltinius siekiant užtikrinti, kad Sąjunga taptų tikrai nepriklausoma valstybių narių įnašų atžvilgiu, ir kartu būtų gerokai padidintas Sąjungos programų biudžetas;

117. pažymi, kad pajamas sudaro ir iš kitų šaltinių gautos sumos (reikšmingiausi yra įnašai ir kompensacijos, susiję su Sąjungos susitarimais ir programomis (8 proc. Sąjungos pajamų), pvz., pajamos, susijusios su Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) sąskaitų patvirtinimu ir Sąjungai nepriklausančių šalių dalyvavimu mokslinių tyrimų programose);

118. teigiamai vertina Audito Rūmų sprendimą, nagrinėjant vidaus kontrolės sistemas, įvertinti veiksmus, kurių ėmėsi Sąjunga siekdama sumažinti muitų nepriemoką, kuri gali turėti įtakos valstybių narių nustatytoms muitų sumoms, ir sumažinti riziką, kad TNI nebus išsamūs:

119. yra susirūpinęs dėl trūkumų, kuriuos Audito Rūmai nustatė TNI rinkimo valstybėse narėse srityje, visų pirma valdant nacionalinių institucijų dar nesurinktus nustatytus muitus; pažymi, kad Audito Rūmų aplankytose valstybėse narėse nustatyta tam tikrų vėlavimų pranešti apie skolas muitinei, vėlavimų išieškoti tokias skolas ir dokumentų, patvirtinančių finansinėse ataskaitose įrašytų muitų teisingumą, stygius;

120. atkreipia dėmesį į valstybių narių dar nesurinktų muitų valdymo trūkumus, kaip pranešama Komisijos 2019 m. paskelbtose 15 iš 27 TNI inspektavimo ataskaitų; laikosi nuomonės, kad 10 iš šių 15 ataskaitų nustatyti faktai, kurie buvo klasifikuoti kaip sisteminiai, turėtų būti pateikti atitinkamų Parlamento komitetų nariams;

121. susirūpinęs pažymi, kad Komisijos TNI patikrinimai ir Audito Rūmų darbas atskleidė du pagrindinius trūkumus valstybėms narėms vykdant kontrolę siekiant sumažinti muitų nepriemoką; atkreipia dėmesį į tai, kad prarandama daug Sąjungos pajamų, ir primygtinai ragina Komisiją bei Tarybą skubiai spręsti šiuos klausimus:

— tai, kad visoje Sąjungoje nepakankamai suderintas muitinis tikrinimas, siekiant sumažinti nepakankamo importo įvertinimo riziką visoje muitų sąjungoje, ir

— tai, kad valstybės narės negali nustatyti rizikingiausių ekonominės veiklos vykdytojų Sąjungos lygmeniu, atlikdamos auditus po prekių išleidimo;

122. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai, nagrinėdami vidaus kontrolės sistemas Komisijoje ir valstybėse narėse, nustatė trūkumų atskirose nuosavų išteklių kategorijose; yra susirūpinęs dėl to, kad, Komisijos vertinimu, 24 iš 28 valstybių narių turėjo iš dalies patenkinamas arba nepatenkinamas kontrolės strategijas, skirtas nepakankamo įvertinimo rizikai šalinti, ir dėl to Audito Rūmai nustatė rimtus valstybių narių vykdomos kontrolės, kuria siekiama sumažinti muitų nepriemoką, trūkumus;

123. labai susirūpinęs nurodo, kad visoje muitų sąjungoje veiksmai, kuriais identifikuojami ir atrenkami rizikingiausi importuotojai auditams po prekių išleidimo, yra riboti, nes nėra visoje Sąjungoje prieinamos duomenų bazės, kuri apimtų visą ekonominės veiklos vykdytojų vykdomą importą;

124. tačiau pripažįsta, jog Komisija ėmėsi svarbių veiksmų, kad padėtų Sąjungos lygmeniu nustatyti rizikingiausius ekonominės veiklos vykdytojus atliekant auditus po prekių išleidimo, pažymėdama sandorius, kurie pagal finansinės rizikos kriterijus laikomi keliančiais finansinę riziką, ir atnaujindama Muitinės audito vadovą;

125. teigiamai vertina tai, kad Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad rastų sprendimų, kaip nustatyti importuotojus, veikiančius kitose valstybėse narėse nei ta, kurioje įsteigta jų būstinė; ragina ją siekti tolesnės pažangos, kai tik bus visiškai prieinama visos Sąjungos duomenų bazė, apimanti visą importą;

126. pažymi, kad iš visų PVM išlygų, dėl kurių PVM bazės skaičiavimas liko atviras 10 ar daugiau metų laikotarpiu, ir visų TNI klausimų, kurie liko neišspręsti daugiau kaip penkerius metus nuo Komisijos patikrinimo, tik 15 proc. PVM išlygų ir 34 proc. neišspręstų TNI klausimų buvo neišspręsti ilgą laiką;

127. pažymi, kad iš aštuonių ilgalaikių PVM išlygų, kurias nustatė Komisija ir išanalizavo Audito Rūmai, penkios buvo susijusios su pažeidimo procedūromis prieš valstybes nares dėl galimo PVM direktyvos nesilaikymo;

128. su pasitenkinimu pažymi, kad Komisija tobulina savo patikrinimų planavimo rizikos vertinimą ir toliau stengiasi greitai išspręsti ilgai sprendžiamus klausimus (tai priklauso ir nuo valstybių narių bendradarbiavimo);

129. susirūpinęs pažymi, kad iš Audito Rūmų patikrintų 54 (iš 122) ilgą laiką neišspręstų TNI klausimų paaiškėjo, jog Komisija pernelyg daug laiko sugaišta tolesniems veiksmams ir tokių klausimų išsprendimui, o tai rodo trūkumus imantis tolesnių veiksmų dėl valstybėse narėse nustatytų TNI trūkumų; primygtinai ragina Komisiją nustatyti tolesnių veiksmų sistemą, pagal kurią pirmenybė būtų teikiama neišspręstiems TNI klausimams pagal reikšmingumą (atsižvelgiant į finansinį poveikį arba, nefinansinių trūkumų atveju, sisteminį reikšmingumą), ir pateikti informaciją biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai;

130. primena, kad per BNP daugiamečio tikrinimo ciklą Komisija tikrina, ar procedūros, kurias valstybės narės taiko rengdamos savo nacionalines sąskaitas, atitinka ESS 2010 ir ar BNP duomenys yra palyginami, patikimi ir išsamūs; atkreipia dėmesį į tai, kad užbaigus patikrinimo ciklą atsirado naujų, konkretesnių išlygų, pvz., išlyga, pagal kurią visų valstybių narių BNP duomenys turi būti peržiūrėti, kad apimtų tikslesnį tarptautinių bendrovių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros išteklių įvertinimą, kurį apsunkina globalizacija ir tai, kad tokius išteklius lengva perkelti į kitas šalis (Komisija kartu su valstybėmis narėmis iki 2022 m. rugsėjo mėn. toliau vertins, ar valstybių narių nacionalinėse sąskaitose tinkamai įvertinami tarptautinių bendrovių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros ištekliai);

131. yra labai susirūpinęs dėl Biudžeto GD pateiktos 2019 m. kiekybiškai neįvertinamos išlygos, kurioje nurodoma, kad sukčiavimo, kai nurodoma per maža vertė, praktika iš dalies perkelta į kitas valstybes nares ir tai daro poveikį TNI rinkimui mastu, kuris dar turi būti iki galo kiekybiškai įvertintas; pažymi, kad Komisija visose valstybėse narėse atliko nepakankamo įvertinimo patikrinimus ir patikrino valstybių narių organizaciją siekiant spręsti nepakankamo įvertinimo problemas, ypač susijusius su tekstilės gaminiais ir avalyne iš Kinijos; pažymi, kad per šiuos patikrinimus ir rengiant atitinkamas ataskaitas buvo aiškiai atsižvelgta į valstybių narių finansinę atsakomybę už TNI nuostolius; pažymi, kad Komisija imsis tolesnių veiksmų ir reikalaus finansinės atsakomybės iš valstybių narių už visus TNI nuostolius, kurie gali būti patirti; yra susirūpinęs dėl to, kad iš preliminarių skaičiavimų matyti, jog 2019 m. TNI nuostoliai pasieks 1 proc. 2019 m. TNI, todėl 2019 m. MVA išlyga yra pagrįsta; prašo Komisijos nedelsiant informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie jos patikrinimų ir kiekybinio įvertinimo skaičiavimų, kai jie bus užbaigti, rezultatus ir pasekmes;

132. pažymi, kad ketvirtus metus iš eilės Biudžeto GD paskelbė išlygą dėl Jungtinės Karalystės surinktų TNI vertės, nes ši šalis į ES biudžetą nesurenka muitų, kurie nebuvo sumokėti dėl išvengtų tekstilės ir avalynės importo muitų, tuo pačiu metu sukčiavimo, kai nurodoma per maža vertė, mastas toliau augo aprėpdamas Sąjungos valstybes nares ir dėl to gali būti prarasta dar daugiau TNI;

133. pažymi, kad, Biudžeto GD 2019 m. MVA duomenimis, Jungtinė Karalystė 2017 m. spalio 12 d. pradėjo įgyvendinti Komisijos rekomenduotas priemones, dėl kurių 2018 m. labai sumažėjo TNI nuostoliai (klaidų lygis nesiekia 1 proc.);

134. apgailestauja dėl to, kad Jungtinė Karalystė vis dar atsisako pervesti į ES biudžetą 2011–2017 m. laikotarpiu prarastas TNI sumas, kurios siekia 2,679 mlrd. EUR (bendra suma); pažymi, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pateikė Komisijai oficialų atsakymą, gautą 2019 m. vasario 11 d.; pažymi, kad Komisija, išnagrinėjusi Jungtinės Karalystės atsakymą, 2019 m. kovo 7 d. perdavė bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui; pažymi, kad 2019 m. birželio 24 d. Jungtinė Karalystė pateikė atsiliepimą į ieškinį, o 2019 m. rugpjūčio 29 d. Komisija pateikė savo atsakymą ir 2019 m. gruodžio 20 d. Jungtinė Karalystė pateikė tripliką; remdamasis rašytiniais Komisijos atsakymais, pateiktais CONT komiteto 2021 m. sausio 11 d. klausymui, pažymi, kad žodinis bylos nagrinėjimas įvyko 2020 m. gruodžio 8 d. ir kad nors galutinio sprendimo data visiškai priklauso nuo Teismo, Komisija nesitiki, kad sprendimas bus priimtas anksčiau nei 2021 m. vasarą; su pasitenkinimu pažymi, kad JK išstojimas iš Sąjungos nepadarė neigiamo poveikio reikalaujamų sumų susigrąžinimui, nes jos susijusios su importu, vykdytu prieš pasibaigiant pereinamajam laikotarpiui;

135. pažymi, kad, Komisijos teigimu, 2019 m. po ankstesnių sumų patikslinimų (daugiausia 2012–2017 m.) bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįstos pajamos buvo 3,0 mlrd. EUR didesnės, nes BNP bazės buvo atnaujintos remiantis realiais duomenimis;

Rekomendacijos

136. ragina Komisiją:

— teikti valstybėms narėms nuolatinę paramą atrenkant rizikingiausius importuotojus auditams po prekių išleidimo:

a) renkant ir analizuojant susijusius importo duomenis Sąjungos lygmeniu ir dalijantis savo analizės rezultatais su valstybėmis narėmis;

b) kai pradės veikti sistema „Surveillance III“, pateikiant gaires, kaip vykdyti duomenų analizę šioje naujoje sistemoje;

— peržiūrėti savo procedūras:

a) sukuriant neišspręstų TNI klausimų stebėjimo sistemą, pagrįstą kiekybiniais ir kokybiniais kriterijais, pagal kuriuos prioritetine tvarka būtų vertinami valstybėse narėse nustatyti trūkumai;

b) nustatant terminus valstybėms narėms pašalinti šiuos trūkumus ir tolesniems veiksmams, įskaitant delspinigių apskaičiavimą ir sumų, kurios turi būti pervedamos į Sąjungos biudžetą, susigrąžinimą;

c) supaprastinant procedūrą, įskaitant dokumentus, kurių reikia siekiant gauti finansavimą, nepažeidžiant audito ir stebėsenos principų;

Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti

137. pažymi, kad mokėjimai pagal 1a išlaidų pakategorę „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ sudarė 21,7 mlrd. EUR ir buvo paskirstyti įgyvendinant šias programas ir politikos priemones:

— „Moksliniai tyrimai“ – iki 55,2 proc. pakategorės biudžeto arba 11,9 mlrd. EUR;

— „Švietimas, mokymas, jaunimas ir sportas“ – iki 13,2 proc. pakategorės biudžeto arba 2,8 mlrd. EUR;

— „Transportas ir energetika“ – iki 11,3 proc. pakategorės biudžeto arba 2,5 mlrd. EUR;

— „Kosmosas“ – iki 7,6 proc. pakategorės biudžeto arba 1,7 mlrd. EUR;

— „Kiti veiksmai ir programos“ – iki 12,7 proc. pakategorės biudžeto arba 2,8 mlrd. EUR;

138. pažymi, kad pagrindinės Komisijos programos mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje yra „Horizontas 2020“ ir Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintoji bendroji programa (BP 7) ([5]), švietimo, mokslo, jaunimo ir sporto srityje – „Erasmus+“, dideli infrastruktūros projektai – GALILEO, EGNOS, ITER bei EITP, o ESIF yra garantijų fondas;

139. atsižvelgia į tai, kad didžiąją dalį šių programų išlaidų tiesiogiai valdo Komisija, be kita ko, per vykdomąsias įstaigas, ir jos skiriamos dotacijų pavidalu viešiesiems ar privatiesiems projektuose dalyvaujantiems naudos gavėjams; atkreipia dėmesį į tai, kad „Erasmus+“ išlaidas Komisijos vardu daugiausiai valdo nacionalinės agentūros (apie 80 proc. dotacijų);

140. atkreipia dėmesį į tai, kad sudėtinga įvertinti mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos veiksmingumą dėl to, kad tarp projektų finansavimo ir realių rezultatų bei poveikio pasireiškimo turi praeiti nemažai laiko; be to, pažymi, kad teikiant ataskaitas šioje srityje daugiausia dėmesio skiriama teigiamiems pasiekimams, o ne kritiškam rezultatų ir poveikio vertinimui, ir dėl to gali būti nepateiktas realistiškas visų veiklos rezultatų vaizdas; pažymi, kad mokslinių tyrimų disciplina yra susijusi su rizika rezultatų srityje ir ne visada galima užtikrinti gerus rezultatus;

141. yra susirūpinęs dėl to, kad didelė dalis (kai kuriose valstybėse narėse iki 25 proc.) veiklos programų lėšų, skirtų MVĮ remti verslininkystės ir inovacijų srityje, vietoj to išmokama didelėms įmonėms; prašo Komisijos sukurti griežtesnius kontrolės mechanizmus, susijusius su pareiškėjų gauti ES finansavimą deklaracijomis, nes Aukščiausioji audito tarnyba nustatė, kad 2014–2020 m. laikotarpiu valdžios institucijos rėmėsi tik įstatymuose numatytomis pačių įmonių teikiamomis deklaracijomis dėl nuosavybės, dydžio ir įsiskolinimo;

([5]) 2007–2013 metais.

142. pažymi, kad 2019 m. judumo ir transporto politikai skirta 4 973 mln. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 2 725 mln. EUR mokėjimų asignavimų, iš kurių 4 422 mln. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 2 058 mln. EUR mokėjimų asignavimų, patvirtintų Europos transporto politikai (06 02) ir programai „Horizontas 2020“ – su transportu susijusiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms (06 03), valdė Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga (INEA);

143. pakartoja, jog pritaria tam, kad 2018 m. kovo mėn. priėmus veiksmų planą TEN-T politika papildyta karinio mobilumo ramsčiu, nes taip padidinami mūsų pajėgumai reaguoti susidarius ekstremaliajai situacijai; apgailestauja dėl to, kad, Komisijai ir Parlamentui pasiūlius į 2021–2027 m. EITP biudžetą įtraukti naują 6,5 mlrd. EUR dydžio paketą, skirtą karinio mobilumo reikmėms, atitinkama suma buvo labai sumažinta;

144. palankiai vertina tai, kad paskelbtas kvietimas teikti paraiškas dėl 2019 m. EITP transporto daugiametės darbo programos, paskirtas biudžetas – 1,4 mlrd. EUR ir daugiausia dėmesio skiriama devynių pagrindinio tinklo koridorių užbaigimui iki 2030 m.;

145. palankiai vertina tai, kad 2019 m. pradėtas projektas „Greening the blue“, kuriuo siekiama sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir sukurti veiksmingesnes varymo sistemas, paremtas sulankstoma vėjo bure; pažymi, kad jis buvo finansuojamas iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo;

146. primena, kad 2019 m. visi turimi biudžeto įsipareigojimų asignavimai, skirti Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinio direktorato (EAC GD) politikos sričiai priklausančioms Sąjungos programoms ir veiksmams, sudarė apie 5,66 mlrd. EUR (20 proc. daugiau, palyginti su 2018 m.), ir mano, kad apskritai šio generalinio direktorato 2019 m. finansų valdymo vertinimo rezultatai yra patenkinami; pažymi, kad bendra EAC GD rizika mokėjimo metu 2019 m. sudarė 24,88 mln. EUR, kai visos išlaidos sudarė 2 147,18 mln. EUR;

147. pripažįsta, kad 2019 m. programa „Erasmus+“ iš esmės įgyvendinta sėkmingai ir kad dauguma rezultatų rodiklių, pvz., vietų pagal judumo programą skaičius, viršijo atitinkamus Komisijos tų metų tikslus; pažymi, kad dėl vėlavimo pradėti programą, vangaus finansų įstaigų naudojimosi ja ir nepakankamo studentų informuotumo 2019 m. buvo galima užbaigti tik vieną studentų paskolų garantijų sistemos operaciją, ir palankiai vertina sprendimą neįtraukti šios sistemos į tolesnę programą „Erasmus+“ laikotarpiui po 2020 m. gruodžio 31 d.; palankiai vertina tai, kad 20 proc. padidėjo mokinių judumas, ir primygtinai ragina pagrindiniu programos „Erasmus+“ elementu toliau laikyti fizinį, o ne virtualų judumą; pabrėžia, kad svarbu toliau remti profesinį rengimą ir mokymą bei mokymąsi darbo vietoje, nes tai yra priemonės socialinei įtraukčiai didinti;

148. yra susirūpinęs dėl pranešimų apie atvejus, kai galimi Sąjungos finansavimo pagal programą „Erasmus+“ gavėjai privalo laikytis Sąjungos principų neatitinkančių nacionalinių taisyklių; pabrėžia, kad Komisija turėtų atidžiai stebėti padėtį ir prireikus imtis atitinkamų veiksmų;

149. pabrėžia, kad 2019 m. daug jaunuolių prisijungė prie Europos solidarumo korpuso ir dalyvavo jo veikloje, o tai rodo didelį susidomėjimą solidarumo veikla visoje Europoje; yra susirūpinęs dėl paraiškų skaičiaus (191 000) ir faktinių veiklos vietų skaičiaus (34 500) atotrūkio; apgailestauja dėl to, kad pagal Europos solidarumo korpuso programą labai mažai naudojamasi stažuotėmis ir darbo vietomis, nes 2018–2020 m. pasinaudota tik 72 kartus, o tai sudaro mažiau nei 1 proc. visų galimų vietų; pabrėžia, kad reikia geriau subalansuoti dalyvavimo lygį, siekiant užtikrinti, kad Europos solidarumo korpusas iš tiesų galėtų suteikti jaunimui daug galimybių;

150. ragina Komisiją ir Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomąją įstaigą sumažinti biurokratinę naštą, supaprastinant paraiškų teikimo procesus ir pritaikant juos prie tikslinės auditorijos, kad būtų pagerintas jų valdomų programų prieinamumas; pabrėžia, kad siekiant supaprastinti paraiškų teikimo, vertinimo ir valdymo procesus reikia užtikrinti geresnę sąveiką ir bendradarbiavimą su EAC GD – tai padidintų paraiškų kokybę ir įvairovę;

Audito Rūmų nustatyti faktai

151. mano, kad nerimą kelia tai, jog iš 130 tikrintų operacijų 51-oje (39 proc.) buvo klaidų;

152. yra labai susirūpinęs dėl to, kad Audito Rūmai, remdamiesi kiekybiškai įvertintomis 28 klaidomis, nustatė, kad 2019 m. klaidų lygis yra 4,0 proc. – daug didesnis, palyginti su 2018 m., kai įvertintas klaidų lygis siekė 2 proc.; primena, kad šis skaičius yra panašus į Audito Rūmų 2015 m., 2016 m. ir 2017 m. nustatytus lygius;

153. pabrėžia, kad programų BP7 ir „Horizontas 2020“ išlaidos ir toliau yra siejamos su didele rizika ir yra pagrindinis klaidų šaltinis, nes Audito Rūmai 80 mokslinių tyrimų ir inovacijų operacijų apimančioje imtyje 24-iose iš jų nustatė kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su netinkamomis finansuoti išlaidomis (3 iš 10 pagal BP7 ir 21 iš 70 pagal programą „Horizontas 2020“, kurios sudaro 78 proc. 2019 m. Audito Rūmų įvertinto klaidų lygio pagal šią pakategorę);

154. su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad 60 proc. klaidų sudarė netinkamos finansuoti tiesioginės personalo išlaidos; pabrėžia, kad, nepaisant pastangų supaprastinti personalo išlaidų deklaravimo pagal programą „Horizontas 2020“ taisykles, jų apskaičiavimas tebėra pagrindinis klaidų šaltinis išlaidų deklaracijose; pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad personalo išlaidų apskaičiavimo metodika pagal programą „Horizontas 2020“ kai kuriais atžvilgiais tapo sudėtingesnė ir dėl to padidėjo klaidų rizika (iš 24 operacijų, kurias paveikė kiekybiškai įvertinamos klaidos, 23 buvo susijusios su neteisingu personalo išlaidų apskaičiavimo metodikos taikymu);

155. apgailestauja dėl to, kad sudėtingos paraiškų taisyklės ir ilgos procedūros yra pagrindinės kliūtys, ypač MVĮ, startuoliams ir pirmą kartą paraišką teikiantiems pareiškėjams, nes jiems labai trūksta išteklių ir patirties vykdant šias paraiškų teikimo procedūras;

156. taip pat labai apgailestauja, kad 16 proc. klaidų sudarė neteisėti / diskriminaciniai atrankos / sutarčių skyrimo kriterijai ir 15 proc. klaidų sudarė kitos netinkamos finansuoti tiesioginės išlaidos (PVM, kelionių, įrangos išlaidos);

157. atsižvelgia į tai, kad kitų programų ir veiklos sričių atveju aptikta kiekybiškai įvertinamų klaidų keturiose iš 50 į imtį įtrauktų operacijų (šios klaidos susijusios su projektais pagal (programą „Erasmus +“ ir EITP programas);

158. susirūpinęs pažymi, kad Audito Rūmai nustatė Komisijos atlikto audito darbo dokumentacijos, imties sudarymo nuoseklumo ir ataskaitų teikimo bei audito procedūrų kai kuriose peržiūrėtose bylose kokybės trūkumų; atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai, be kita ko, nustatė netinkamų finansuoti sumų, kurių auditoriai dėl nepakankamo testavimo audito metu neaptiko, daugiausia susijusių su personalo išlaidomis, taip pat nustatė klaidingą dvigubos viršutinės ribos taisyklės aiškinimą ir klaidų, padarytų apskaičiuojant personalo išlaidas, kurios nebuvo aptikto; atsižvelgdamas į tai, pritaria Audito Rūmų rekomendacijoms pagerinti padėtį;

159. pažymi, kad 22 iš Audito Rūmų audituotų mokslinių tyrimų projektų buvo vykdomi kita nei euras valiuta, ir dešimčiai iš šių projektų taikytas valiutos kursas nebuvo nustatytas taisyklėse (finansinis tokių klaidų poveikis pats savaime nėra reikšmingas, tačiau jų dažnumas rodo, kad trūksta žinių apie taisykles); ragina Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant, kad šiam aspektui būtų skiriama daugiau dėmesio;

160. pabrėžia, kad, jeigu Komisija deramai naudotųsi visa turima informacija, šios pakategorės įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 1,1 procentinio punkto mažesnis;

161. pabrėžia, kad MVĮ yra labiau veikiamos klaidų nei kiti paramos gavėjai, nes daugiau nei pusė nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų (17 iš 28) buvo susijusios su privačių paramos gavėjų finansavimu, nors šios operacijos sudarė tik 42 (32 proc.) iš 130 į imtį įtrauktų operacijų (MVĮ sudarė 12 proc. imties, bet 21 proc. kiekybiškai įvertinamų klaidų); pabrėžia, kad tai rodo, jog jos neturi pakankamai išteklių ir nėra gerai susipažinusios su sudėtingomis tinkamumo finansuoti taisyklėmis;

162. pažymi, kad mokslinių tyrimų srities išlaidos kompensuojamos remiantis pateiktomis paramos gavėjų patirtų išlaidų deklaracijomis; pažymi, kad šioms deklaracijoms dažnai taikomos sudėtingos taisyklės, todėl gali atsirasti klaidų, kaip galima pastebėti Europos Audito Rūmų nurodytais atvejais;

163. todėl mano, kad galimybės mažinti klaidų lygį priklauso nuo nuolatinių pastangų paprastinti reikalavimus; džiaugiasi, kad Audito Rūmai pripažįsta Komisijos pastangas supaprastinti programos „Horizontas 2020“ administracinius ir finansinius reikalavimus;

164. pripažįsta, kad, siekdama šio tikslo, Komisija paskutiniais programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo etapais plačiau naudoja supaprastintą išlaidų apmokėjimą, pavyzdžiui, finansavimą skiriant fiksuotąją sumą, taip pat stiprina ryšius su paramos gavėjais ir nuolat tobulina savo kontrolės mechanizmus; palankiai vertina tai, kad įgyvendinant programą „Europos horizontas“ šios priemonės bus toliau tobulinamos remiantis programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpiu įgyta patirtimi;

165. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija yra įdiegusi patikimą *ex ante* kontrolės sistemą, kuri apima išsamius automatizuotus kontrolinius sąrašus, rašytines rekomendacijas ir tęstinį mokymą, ir vienas iš nuolatinių uždavinių yra tobulinti šią sistemą siekiant sumažinti administracinę naštą, kad paramos gavėjai galėtų sutelkti dėmesį į savo tikslų įgyvendinimą;

166. apgailestauja dėl to, kad trūksta konkrečių duomenų apie projektų, kuriems pagal ERPF programas buvo suteikti pažangumo ženklai, įgyvendinimą; atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija turi tik dalinę informaciją, pagrįstą valdymo institucijų savanoriškai teikiamomis ataskaitomis, ir kad kiekviename regione tokios programos vykdomos savo nuožiūra; ragina, įgyvendinant naująją DFP, Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir tobulinti programų stebėsenos sistemas, siekiant geriau suprasti tokio pobūdžio informaciją;

167. atkreipia dėmesį į Komisijos vertinimą, kad Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) atveju klaidų rizika yra maža; vis dėlto prašo Komisijos kartu su Audito Rūmais ir OLAF, siekiant, kad būtų išvengta sukčiavimo, atidžiai stebėti Sąjungos transporto projektus, nes viešųjų investicijų į infrastruktūrą atvejais itin dažnai linkstama sukčiauti; mano, kad tai būtina siekiant užtikrinti aukščiausių naudotojų saugos standartų laikymąsi;

168. primena, kad savo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 5/2017 („Jaunimo nedarbas – ar kas pasikeitė įgyvendinus ES politiką?“) Audito Rūmai nustatė, jog, nors buvo padaryta tam tikra pažanga įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą ir pasiekta tam tikrų rezultatų, padėtis neatitiko pirminių lūkesčių, kurie buvo iškelti pradėjus vykdyti Jaunimo garantijų iniciatyvą;

169. primena, kad savo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 22/2018 („Judumas pagal programą „Erasmus+“) Audito Rūmai nustatė, kad programos „Erasmus+“ profesinio rengimo ir mokymo dalis galėtų būti dar labiau patobulinta, nes įtraukus profesinį rengimą ir mokymą programa pritrauktų daugiau įvairių piliečių;

170. atkreipia dėmesį į Specialiąją ataskaitą Nr. 14/2016 („Romų integracijai skirtos ES politikos iniciatyvos ir finansinė parama“), kurioje nurodyta, kad per pastarąjį dešimtmetį padaryta didelė pažanga, tačiau vis dar esama kliūčių vietoje; apgailestauja dėl to, kad ne visada buvo taikomi geriausios praktikos kriterijai, prisidedantys prie sėkmingos romų įtraukties, taip pat buvo sunku stebėti veiklos rezultatus; primena, kad patikimų ir išsamių duomenų apie romus trūkumas kelia problemų norint formuoti įrodymais grindžiamą Sąjungos ir nacionalinio lygmens politiką; apgailestauja dėl to, kad, jei nebus imtasi skubių veiksmų, ši padėtis gali likti nepakitusi;

Rekomendacijos

171. ragina Komisiją:

— toliau paprastinti taisykles ir procedūras, teikti praktines ir pragmatines gaires, be kita ko, organizuoti informavimo ir mokymo kursus, visų pirma naujiems pareiškėjams, ir pagerinti savo pagalbą MVĮ, startuoliams ir kitiems pirmą kartą paraiškas teikiantiems pareiškėjams, kad būtų sudarytos vienodos sąlygos pareiškėjams, turintiems skirtingą patirtį ir išteklius;

— stiprinti informavimo kampaniją, skirtą programos „Horizontas 2020“ finansavimo taisyklėms bei aspektams, susijusiems su personalo išlaidų apskaičiavimu ir deklaravimu, ypatingą dėmesį skiriant pagrindiniams klaidų tipams, ir vėliau atlikti tikslinius šių atvejus atitikties taisyklėms patikrinimus;

— priminti visiems programos „Horizontas 2020“ paramos gavėjams apie personalo išlaidų skaičiavimo ir deklaravimo taisykles, visų pirma koncentruojantis į pagrindinius klaidų tipus;

— dar labiau supaprastinti personalo išlaidų taisykles pagal kitą mokslinių tyrimų bendrąją programą („Europos horizontas“);

— programos „Horizontas 2020“ atveju atsižvelgti į pastabas, kurias Audito Rūmai pateikė peržiūrėję *ex post* auditus, susijusias su dokumentavimu, imties nuoseklumu ir audito procedūrų kokybe; trečiajame pagal rangos sutartis atliekamų auditų etape imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad auditoriai būtų visiškai susipažinę su programos „Horizontas 2020“ taisyklėmis, ir patikrinti jų darbo kokybę;

— spręsti opią didžiosios dalies programos „Horizontas 2020“ lėšų skyrimo paramos gavėjams keliose labiausiai išsivysčiusiose valstybėse narėse geografinės pusiausvyros (koncentracijos) problemą, šalinant problemos šaltinį mažiau išsivysčiusiose šalyse, t. y. remiant mokslinius tyrimus, pramonės ir universitetų bendradarbiavimą, universitetų bendradarbiavimą su vyriausybėmis viešosios politikos formavimo srityje, naujų universitetų programų kūrimą, akademinės bendruomenės kompetenciją ir t. t.;

Veiklos rezultatai. „Horizontas 2020“

172. pažymi, kad, atsižvelgiant į 5 konkretų tikslą skatinti Europos pirmavimą pramonės srityje vykdant mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą, demonstravimą ir inovacijas, susijusias su šiomis didelio poveikio ir pramonės technologijomis, iš programos ataskaitos matyti, kad programos tikslinės reikšmės, susijusios su patentų paraiškomis, siekiama ne pagal planą, programos ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie suteiktus patentus, o tai yra geresnis veiklos rezultatų rodiklis, tačiau tikslinės ar tarpinės reikšmės nėra pateiktos;

173. pabrėžia, kad, kalbant apie 5 konkretaus tikslo rodiklį „dalyvaujančių įmonių, diegiančių įmonei ar rinkai naujas inovacijas, dalis“, pasakytina, kad programos ataskaitoje nėra nurodomos nei šio rodiklio tarpinės reikšmės, nei tikslinė reikšmė; todėl jo negalima naudoti norint įvertinti, ar programa įgyvendinama pagal planą; ragina Komisiją atnaujinti programos ataskaitą, kad į ją būtų įtrauktos konkrečios ir išmatuojamos tikslinės reikšmės ir būtų galima įvertinti veiksmingumą ir efektyvumą;

174. pažymi, kad, kalbant apie konkretų 8 tikslą užtikrinti geresnę sveikatą visą gyvenimą ir didinti visų žmonių gerovę, pasakytina, kad siektinos reikšmės vertė yra nurodyta 2020 m. išlaidų kategorijoje, tačiau ji turėtų būti laikoma pasiekta, „[…] kai bus baigti paskutiniai pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojami veiksmai“, tuo tarpu programos ataskaitoje nurodyta, kad „tikslinės reikšmės nustatytos visam ramsčiui „Visuomenės uždaviniai“ (8–14 konkretūs tikslai), o ne atskirai kiekvienam konkrečiam tikslui“, todėl lyginti faktinę reikšmę ir tikslinę reikšmę yra beprasmiška;

175. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų išvadas dėl programos „Horizontas 2020“ veiklos rezultatų, visų pirmą į tai, kad:

— turimos informacijos yra per mažai, kad būtų galima visapusiškai įvertinti programos „Horizontas 2020“ veiklos rezultatus 2019 m.; visgi nesama jokių požymių, kad veiksmingumui kiltų rizika, o įvykusių projektų pavyzdžių yra daug;

— priešingai nei apie veiksmingumą, apie programos svarbą, suderinamumą ir ES pridėtinę vertę galima gauti pakankamai daug informacijos; esama rimtų įrodymų, kad programa „Horizontas 2020“ yra svarbi, nes ja tenkinami numatyti poreikiai;

— valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje 1a išlaidų kategorijos veiksmingumas vertinamas tik labai bendrai;

176. apgailestauja dėl investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas valstybėse narėse skirtumų ir dėl to, kad tai reiškia, jog mokslo darbuotojų įvairiose valstybėse narėse gaunama nauda pagal programą „Horizontas 2020“ taip pat skiriasi; primena, kad tai atspindi nacionalinių išlaidų moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirtumus; ragina valstybes nares gerinti savo nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų valdymą, skatinti ir remti savo nacionalinių mokslinių tyrimų organizacijų dalyvavimą tarptautiniame bendradarbiavime; ragina Komisiją prisidėti prie kompetencijos sklaidos skatinant nacionalinių mokslinių tyrimų organizacijų ir svarbiausių Europos mokslinių tyrimų organizacijų bendradarbiavimą, teikti techninę paramą ir kurti papildomas programas, kuriomis siekiama skatinti kompetenciją;

177. ragina Komisiją:

— užtikrinti geresnę komunikaciją su pareiškėjais ir paramos gavėjais (sukurti geresnes procedūras ir kontrolės priemones, susijusias su pagalbos centro, visų pirma RES, funkcijomis, ir didinti informuotumą apie priemones, kurias naudodami paramos gavėjai gali pranešti apie sąlygų nenuoseklumą paraiškų teikimo proceso metu arba įgyvendinant jų projektus; išspręsti likusias technines problemas, susijusias su dalyvių portalu, pagerinti jo dizainą, naršymo ir paieškos funkcijas);

— aktyviau tikrinti fiksuotąsias sumas (išanalizuoti jau paskelbtų kvietimų teikti paraiškas pagal programą „Horizontas 2020“ rezultatus ir apie juos pranešti iškart, kai tik bus pirmieji rezultatai; pradėti naujas bandomąsias iniciatyvas didesniu mastu, kad būtų nustatyti tinkamiausi projektų tipai, įvertinti galimi trūkumai ir sukurtos atitinkamos taisomosios priemonės);

— išnagrinėti dviejų etapų pasiūlymų vertinimo galimybes (nustatyti daugiau temų, kuriose dviejų etapų pasiūlymų vertinimas galėtų padėti sumažinti administracinę naštą nesėkmingiems pareiškėjams, kartu išlaikyti kuo trumpesnį laiką iki dotacijos suteikimo, jeigu produkto pateikimo rinkai terminas turi lemiamą reikšmę);

— įvertinti, ar Komisijos parengti ir (bendrai) iš ES biudžeto finansuoti projektai, susiję su 2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios, atitinka atitinkamoje Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje (JT NTK) nustatytus reikalavimus, ypač daug dėmesio skiriant programos „Horizontas 2020“ projektams;

— užtikrinti, kad projektų rengimo ir įgyvendinimo etapais dotacijomis būtų visiškai padengtos neįgaliųjų papildomai patirtos išlaidos, ir garantuoti, kad būtų taikomos tinkamos stebėsenos priemonės ir būtų užtikrintas jų vykdymas,

— iš naujo išnagrinėti vertinimo ekspertų atlyginimo sąlygas (atnaujinti dieninį atlyginimo įkainį ir iš naujo įvertinti, kiek laiko ekspertams reikia patikimai įvertinti projektų pasiūlymus);

— stabilizuoti taisykles ir gaires dalyviams (kad, kai tik įmanoma, būtų užtikrintas dalyvavimo skirtingose bendrosiose programose taisyklių tęstinumas; kuo labiau sumažinti rekomendacijų korekcijų skaičių bendrosios programos įgyvendinimo metu; supaprastinti darbo laiko apskaitos žiniaraščius, kad išvengtų nereikalingo ataskaitų teikimo apie pastangas atsižvelgiant į darbo paketą; išnagrinėti galimybę platesniu mastu priimti įprastą išlaidų apskaitos praktiką, visų pirma susijusią su personalo išlaidomis);

— pagerinti užsakomųjų ex post auditų kokybę (pagerinti savo mechanizmus, taikomus nagrinėjant užsakomųjų ex post auditų kokybę, ir paspartinti tokius auditus);

— toliau paprastinti priemones ir gaires, skirtas MVĮ (taip, kad kuo mažesnė našta tektų MVĮ, visų pirma startuoliams, kurie neturi išteklių ir darbuotojų sudėtingiems jų aspektams spręsti);

Veiklos rezultatai. Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)

178. primena, kad ESIF bendrasis tikslas yra remti augimą skatinančias investicijas pagal Sąjungos prioritetus, o konkretus tikslas yra didinti EIB grupės finansavimo ir investavimo operacijų apimtį prioritetinėse srityse;

179. pažymi, kad Audito Rūmai mano, kad programos tikslinių reikšmių, visų pirma sutelkti 500 milijardų eurų investicijų, siekiama pagal planą;

180. yra susirūpinęs dėl to, kad turimoje informacijoje apie veiklos rezultatus nurodomos sutelktos patvirtintų operacijų investicijos, patvirtintų projektų skaičius, didinamasis poveikis ir valstybių narių aprėptis, bet nė vienu iš penkių rodiklių nėra stebimas rizikos lygis arba su pagrindinėmis sritimis susijusi skvarba, nurodyta bendrajame tiksle;

181. pažymi, kad rodikliais nematuojama pažanga siekiant konkretaus tikslo, t. y. padidinti EIB investicijų apimtį, ypač rizikingesnių operacijų atveju;

182. primena, kad ESIF veiksmingai pritraukė finansavimą, kad būtų remiamos didelės papildomos investicijos, tačiau kai kuriais atvejais pervertinta tai, kiek ESIF iš tikrųjų paskatino papildomai investuoti į realiąją ekonomiką (ESIF vertinime ir Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje ([6]) taip pat pabrėžiama, kad visos finansavimo apimties negalima priskirti tik ESIF);

183. apgailestauja dėl to, kad Komisija tinkamai neįvertino grynųjų gerovės nuostolių rizikos finansuojant tais atvejais, kai reikiamos investicijos galėjo būti finansuojamos iš kitų šaltinių nenaudojant ESIF lėšų;

184. pažymi, kad pateikta sutelktų investicijų sąmata neatspindi fakto, kad kai kurios ESIF operacijos pakeitė kitas EIB operacijas ir ES finansines priemones, ar fakto, kad dalis ESIF paramos buvo skirta projektams, kurie galėjo būti finansuoti iš kitų šaltinių, nors ir skirtingomis sąlygomis;

185. pabrėžia, kad pagal 2019 m. Europos investicijų banko ESIF ataskaitą didžioji dalis ESIF sandorių yra vadinamoji specialioji veikla, kuriai iš esmės priskiriama didesnė rizika nei įprastoms EIB operacijoms (tokios naujos 2019 m pasirašytos veiklos apimtis buvo 15 mlrd. EUR – tai sudarė apie 25 proc. viso EIB skolinimo tais metais, o iki ESIF buvęs lygis buvo mažesnis nei 10 proc.);

186. pabrėžia, kad Komisijos nepriklausomame vertinime pažymėta, kad pradėjus ESIF veiklą atsirado įvairių naujų, didesnės rizikos produktų, pavyzdžiui, nuosavo kapitalo ir rizikos pasidalijimo priemonių, įgyvendinamų pasitelkiant finansų tarpininkus pagal infrastruktūros ir inovacijų liniją (IIL);

187. pabrėžia, kad Komisija ir EIB nepasinaudojo galimybe ESIF lėšomis toliau skatinti perėjimą nuo investicijų į didelio masto infrastruktūros projektus prie investavimo į mažesnius, modernesnius ir tvaresnius projektus, nes jie daugiausia bando atgaivinti ES ekonomikos augimą daug nesvarstydami apie būsimą šių investicijų potencialą; atkreipia dėmesį į keletą gerų tokių investicijų į mažesnius projektus, kuriuos EIB rėmė už Sąjungos ribų, pavyzdžių;

188. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų vertinimą, kad ESIF sustiprino kai kurias Sąjungos programas, tačiau laikinai dubliavosi su kitomis;

([6]) Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 03/2019 „Europos strateginių investicijų fondas. Kad ESIF būtų visiškai sėkmingas, būtina imtis veiksmų“, 81 dalis.

189. yra susirūpinęs dėl geografinio pasiskirstymo (2019 m. pabaigoje 80 proc. pasirašytų operacijų buvo sukoncentruota 15 Sąjungos valstybių narių, ir tai viršija jų ekonominį svorį Sąjungoje, matuojant BVP ir bendrojo pagrindinio kapitalo formavimu, 13 Sąjungos šalių gavo tik 10 proc., o likusi dalis atiteko kategorijai „kiti“, visų pirma daugiašaliams projektams);

190. primena, kad reikia pateikti aiškią ir prieinamą informaciją apie ESIF finansuojamais projektais pasiektą ekonominį ir socialinį poveikį, pridėtinę vertę ir poveikį aplinkai; pabrėžia, kad ESIF lėšomis remiamų projektų papildomumo vertinimas turėtų būti tinkamai pagrįstas dokumentais;

191. ragina Komisiją ir EIB:

— peržiūrėti didesnės rizikos EIB produktų naudojimą pagal ESIF (ESIF operacijoms su nacionaliniais skatinamojo finansavimo bankais EIB turėtų ieškoti galimybių didinti naudojimąsi įvairesniu subordinuotosios skolos finansavimu, kai jis tinkamai pagrįstas; tai padėtų užtikrinti, kad ESIF finansavimas papildytų nacionalinių skatinamojo finansavimo bankų teikiamą finansavimą; EIB taip pat turėtų skatinti tinkamų rizikos pasidalijimo produktų, skirtų visiems nacionaliniams skatinamojo finansavimo bankams, naudojimą, visų pirma tiems bankams, kurie dabar per menkai dalyvauja vykdant ESIF operacijas); užsakyti didesnės rizikos EIB produktų pagal ESIF vidutinės bei ilgalaikės trukmės rizikos profilio rizikos tyrimą;

— skatinti Sąjungos finansinių priemonių ir Sąjungos biudžeto garantijų papildomumą (kalbant apie programas pagal naują DFP, pasakytina, kad Komisija turėtų pasiūlyti, kad Sąjungos finansinės priemonės būtų nuoseklios ir viena kitą papildytų siekiant atitinkamų politikos tikslų, kad būtų išvengta priemonių konkurencijos);

— pagerinti vertinimą, ar potencialūs ESIF projektai galėtų būti finansuojami iš kitų išteklių, pvz., kaip vadinamųjų grynųjų gerovės nuostolių (angl. „Deadweight“) atveju (EIB projekto vertinimo etape turėtų įvertinti galima pakeitimą kitais finansavimo šaltiniais. EIB turėtų naudotis šia informacija vertindamas ESIF operacijų tinkamumą finansuoti);

— geriau apskaičiuoti sutelktas investicijas (ESIF daugiklio apskaičiavimo metodika, kurią drauge parengė Komisija ir EIB, turėtų apimti proporcingas priemones, kad būtų užtikrinta, jog atvejai, kai EIB remia investicijas ir tiesiogiai, ir netiesiogiai per įvairias ESIF operacijas, būtų nustatomi ir laiku būtų atliekamas taisymas, siekiant išvengti dvigubo skaičiavimo);

— gerinti ESIF remiamų priemonių geografinę sklaidą (Komisija ir EIB per ESIF valdančiąją tarybą turėtų įvertinti nustatyto geografinio pasiskirstymo pagrindines priežastis ir teikti rekomendacijas dėl veiksmų, kurių reikėtų imtis likusiu ESIF įgyvendinimo laikotarpiu. ESIF valdančioji taryba turėtų įvertinti priemonių, kurių imtasi, poveikį);

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

192. pažymi, kad mokėjimai pagal išlaidų 1b pakategorę „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ sudarė 53,8 mlrd. EUR ir buvo paskirstyti vykdant šias programas ir politikos priemones:

— Europos regioninės plėtros fondas ir kita regioninė veikla – iki 54,9 proc. pakategorės biudžeto arba 29,6 mlrd. EUR;

— Sanglaudos fondas – iki 16,4 proc. pakategorės biudžeto arba 8,8 mlrd. EUR;

— Europos socialinis fondas – iki 25,9 proc. pakategorės biudžeto arba 13,9 mlrd. EUR;

— kitos programos – iki 2,8 proc. pakategorės biudžeto arba 1,5 mlrd. EUR;

193. primena išlaidų pagal DFP 1b pakategorę „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ svarbą, nes šiomis lėšomis, visų pirma, siekiama mažinti įvairių ES valstybių narių ir regionų išsivystymo lygio atotrūkį ir stiprinti visų regionų konkurencingumą;

194. primena, kad pagal pakategorę „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ valstybės narės paprastai kiekvieno programavimo laikotarpio pradžioje visai DFP trukmei pateikia daugiametes veiklos programas; kai Komisija jas patvirtina, atsakomybė už veiklos programų įgyvendinimą tenka Komisijai (Regioninės ir miestų politikos generaliniam direktoratui (DG REGIO) ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniam direktoratui (DG EMPL)) ir valstybėms narėms;

195. pabrėžia, kad prevencinės priemonės, kurių ėmėsi REGIO GD 2019 m., davė teigiamų rezultatų ir 2019 m. nereikėjo sustabdyti ERPF ir Sanglaudos fondo mokėjimų, nes programos institucijos laiku taikė reikiamus taisomųjų veiksmų planus ir 16 mokėjimų, kurių vertė – 1,1 mlrd. EUR (iš 20 mokėjimų, jų vertė – 1,2 mlrd. EUR), vykdymo nutraukti nereikėjo; taip pat pažymi, kad REGIO GD sugebėjo užbaigti veiksmus, susijusius su 12 iš 19 įspėjamųjų raštų dėl taisomųjų priemonių, taikytinų sisteminių trūkumų atvejais, nes įgyvendinti būtini punktai;

196. palankiai vertina pozityvius tolesnius veiksmus, kurių ėmėsi Komisija siekdama įgyvendinti Audito Rūmų 2018 m. metinėje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, ir tai, kad pradėtos rengti užbaigimo gairės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad tinkama 2014–2020 m. laikotarpio užbaigimo tvarka būtų numatyta tinkamu laiku ir bet kuriuo atveju gerokai iki užbaigimo 2025 m.;

197. su džiaugsmu pažymi, kad 2019 m. balandžio 29 d. priėmus naują Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją EMPL GD atliko sukčiavimo rizikos analizę ir kartu su REGIO GD ir MARE GD peržiūrėjo ir atnaujino Bendrą kovos su sukčiavimu strategiją ir savo kovos su sukčiavimu tiesioginio valdymo atveju strategiją; atkreipia dėmesį į tai, kad EMPL GD ir toliau padėjo kurti rizikos vertinimo priemonę ARACHNE, kuri nacionalinėms institucijoms padeda, be kita ko, nustatyti sukčiavimo riziką;

198. pažymi, kad bendras OLAF vykdomų tyrimų, susijusių su EMPL GD veiklos sritimis ir visais programavimo laikotarpiais kartu paėmus, skaičius 2019 m. pabaigoje buvo: 20 su ESF susijusių bylų, 1 su EPLSAF susijusi byla ir 2 su tiesioginėmis išlaidomis susijusios bylos, o pagrindinės (galimo) sukčiavimo sritys šiose bylose buvo patikimo finansų valdymo principų nesilaikymas, per aukštos kainos nustatymas ir viešųjų pirkimų taisyklių bei procedūrų nesilaikymas;

199. džiaugiasi tuo, kad 2019 m. buvo baigti tolesni su 10 OLAF ataskaitų susiję veiksmai ir tokiu būdu įvairiomis priemonėmis ir formomis Sąjungos biudžetas buvo apsaugotas – buvo susigrąžinta beveik 55,3 mln. EUR;

Stebėjimo ir kontrolės sistemos. Duomenų saugojimas ir registravimas ir ataskaitų skaitmeninimas

200. primena apie Europos Parlamento ir Tarybos tarpinstitucinį susitarimą; siekis – sustiprinti Sąjungos biudžeto ir priemonės „Next Generation EU“ apsaugą nuo pažeidimų, įskaitant sukčiavimą; ragina kontrolės ir audito tikslais nustatyti standartizuotas priemones informacijai ir duomenims apie galutinius Sąjungos finansavimo gavėjus rinkti, palyginti ir apibendrinti;

201. pažymi, kad, siekiant užtikrinti veiksmingą kontrolę ir auditą, būtina rinkti duomenis apie tuos, kurie galiausiai gauna tiesioginę arba netiesioginę naudą iš Sąjungos finansavimo, kuriam taikomas pasidalijamasis valdymas, ir iš projektų bei reformų, remiamų pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, įskaitant duomenis apie finansavimo gavėjų tikruosius savininkus; su tokių duomenų rinkimu ir tvarkymu susijusios taisyklės turės atitikti taikytinas duomenų apsaugos taisykles;

202. atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai, atlikdami auditą, šiuo metu analizuoja metinio ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos išlaidų lygio, kurį Komisija apskaičiuoja atlikusi savo auditus, tinkamumą, patikimumą ir suderinamumą, ir laukia šio audito išvadų;

Audito Rūmų nustatyti faktai

203. mano, kad didelį nerimą kelia tai, kad, Audito Rūmai, remdamiesi 236 išnagrinėtomis operacijomis, nustatė, kad audito institucijos nerado 29 klaidų, audito institucijos 64 klaidas nustatė anksčiau ir programos institucijos pritaikė taisomuosius veiksmus (kartu per abu programavimo laikotarpius tai sudaro 334 mln. EUR sumą), todėl klaidų lygis siekia 4,4 proc.;

204. yra nusivylęs dėl to, kad, nepaisant Reglamente „Omnibus“ numatytų supaprastinimo priemonių, klaidų lygio nepavyko sumažinti iki 2017 m. užregistruoto 3 proc. lygio; mano, kad per kitą programavimo laikotarpį reikėtų dėti daugiau pastangų šioje srityje;

205. pažymi, kad pagal Komisijos metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą ir atitinkamų generalinių direktoratų metines veiklos ataskaitas įvertinta rizika užbaigiant programas buvo 1,1 proc. (2018 m. – 1,3 proc.), o rizika mokėjimo metu padidėjo nuo 1,7 proc. 2018 m. iki 2,2–3,1 proc. 2019 m., ir tai atitinka Audito Rūmų įvertintą klaidų lygį;

206. pažymi, kad ERPF atveju rizika mokėjimo metu padidėjo nuo 2 proc. 2018 m. iki 2,7–3,8 proc. 2019 m., o ESF atveju įvertinta rizika mokėjimo metu buvo 1,7–2,4 proc.; atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija nustatė, jog netinkamos finansuoti išlaidos, viešųjų pirkimų pažeidimai ir audito seka yra pagrindiniai atliekant auditą šioje politikos srityje nustatytų faktų ir pažeidimų šaltiniai;

207. pažymi, kad savo 2019 m. veiklos ataskaitoje EMPL GD pranešė, kad pagrindinis veiklos rezultatų vertinimo rodiklis (1,7 proc. likutinis bendras klaidų lygis) buvo mažesnis už 2 proc. reikšmingumo ribinę vertę, ir kad jis taip pat pranešė apie „didžiausią lygį“ (iki 2,4 proc.), kuriuo remiantis būtų galima atsižvelgti į galimas kitas klaidas, susijusias su veiklos išlaidomis, kurios nebuvo įtrauktos į Komisijos auditus; be to, pažymi, kad Audito Rūmai mano, jog šis vadinamasis didžiausias lygis yra tinkamesnis, nes juo atsižvelgiama į galimą tebeatliekamos audito veiklos poveikį;

208. pažymi, kad institucijos pranešė apie 64 kiekybiškai įvertinamas klaidas 236 Audito Rūmų į imtį įtrauktose operacijose, susijusiose su patikinimo ir (arba) užbaigimo paketais, šios klaidos buvo susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis (39), viešaisiais pirkimais (24) ir patvirtinamųjų dokumentų trūkumu (viena klaida);

209. susirūpinęs pažymi, kad didžioji dalis klaidų yra susijusios su trimis pagrindinėmis kategorijomis:

— 55 proc. klaidų sudarė netinkami finansuoti projektai: pagal penkis ERPF projektus iš 2014–2020 m. programavimo laikotarpio parama buvo skirta paramos gavėjams arba operacijoms, neatitinkantiems atitinkamame reglamente arba veiklos programoje nustatytų tinkamumo sąlygų;

— 24 proc. klaidų lėmė vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (9 proc. – valstybės pagalbos taisyklių pažeidimai, 15 proc. – sunkus viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas);

— 12 proc. klaidų sudarė netinkamos finansuoti išlaidos;

210. pastebi, kad Audito Rūmai ir vėl nustatė daug klaidų, susijusių su viešaisiais pirkimais, valstybės pagalbos taisyklėmis ir dotacijų skyrimo procedūromis, daugiausia „Sanglaudos“ ir „Gamtos išteklių“ išlaidų kategorijose; pažymi, kad šios klaidos prisidėjo 20 proc. prie Audito Rūmų įvertinto didelės rizikos išlaidų klaidų lygio (2018 m. – 16 proc.), todėl Komisija turėtų nustatyti būdus, kaip sumažinti klaidų skaičių;

211. pažymi, kad klaidų rizika didėja dėl sudėtingų taisyklių; pripažįsta Komisijos pastangas nuolat kuo labiau supaprastinti taisykles ir dažniau taikyti paprastesnius įgyvendinimo mechanizmus, pavyzdžiui, supaprastintą išlaidų apmokėjimą;

212. laikosi nuomonės, kad Europos Audito Rūmų įvertintas šios srities 2019 m. išlaidų klaidų lygis turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į daugiametį programų pobūdį, ir tokiu atveju vėlesniu etapu turėtų būti atliekami tolesni pataisymai, dėl to būtų gerokai sumažinama rizika užbaigiant programą; prašo Europos Audito Rūmų pateikti ataskaitą, kurioje būtų nurodytas įvertintas klaidų lygis užbaigus 2007–2013 m. sanglaudos politikos programas;

213. palankiai vertina tai, kad Komisija parengė viešųjų pirkimų veiksmų planą, jis nuo 2014 m. buvo kelis kartus atnaujintas;

214. susirūpinęs pažymi, kad dažniausiai pasitaikanti klaida, daranti poveikį ESF išlaidoms, yra tai, kad nėra pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų; taip pat pažymi, kad 2019 m. Audito Rūmai nustatė vieną ESF projektą, kuriuo buvo pažeistos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės;

215. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Audito Rūmų ataskaitoje dėl 2019 m. finansinių metų nurodyta, kad dauguma klaidų, susijusių su programų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, išlaidomis, atsiranda dėl nacionalinių audito institucijų atliktų auditų klaidų; todėl palankiai vertina tai, kad Europos Komisija sukūrė techninės pagalbos programas, skirtas bendradarbiavimui su valdymo organais, mokymo programas ir plėtoja nacionaliniams ekspertams skirtas programas, nes tai galimybė gilinti žinias apie priemones ir išvengti pirmiau minėtų klaidų; ryšium su tuo atkreipia dėmesį į būtinybę stebėti, kaip įgyvendinama Europos Komisijos kovos su sukčiavimu strategija, taip pat teikiama parama ir pagalba valstybėms įgyvendinant kovos su sukčiavimu priemones, įskaitant naudojant Europos struktūrinius ir investicijų (ESI) fondus įvykdytų pažeidimų, apie kuriuos pranešė valstybės narės, analizę, nes, siekiant sustiprinti piliečių pasitikėjimą tuo, kaip naudojamos ES lėšos, ir ES institucijomis, turėtų būti panaikintas bet koks su ES finansavimu susijęs sukčiavimas;

216. susirūpinęs pažymi, kad nepaisant daugelio pažeidimų, apie kuriuos jau pranešė nacionalinės audito institucijos dėl Audito Rūmų tikrinamų projektų, vidaus kontrolės priemonėmis vis tiek nepavyksta nustatyti ir ištaisyti daugelio klaidų ankstesniu etapu; remdamasis Audito Rūmų nustatytais faktais ir išvadomis dėl 2019 m., rekomenduoja Komisijai išnagrinėti pagrindinius nenustatytų klaidų šaltinius ir kartu su audito institucijomis parengti priemones, būtinas siekiant padidinti pranešamų likutinių lygių patikimumą;

217. yra susirūpinęs dėl Audito Rūmų imtyje vertinant 18-os iš 116-os valstybių narių audito institucijų darbą nustatytų trūkumų, dėl kurių dabar negalima visiškai pasikliauti tuo darbu (perskaičiuota vertė viršijo 2 proc. reikšmingumo ribą devyniuose iš 20 patikinimo dokumentų rinkinių 2014–2020 m. laikotarpiui); atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą, kad Komisija pasiekė panašius rezultatus aštuoniuose iš šių dokumentų rinkinių ir pakoregavo likutinį klaidų lygį, kad jis būtų didesnis nei 2 proc.; apgailestauja, kad Audito Rūmai dėl priežasčių, kurios lėmė šiuos nuolatinius trūkumus, negali į savo darbą įtraukti analizės; apgailestauja, kad Komisija taip pat negalėjo

pateikti prasmingų įžvalgų dėl priežasčių ir kokių nors konkrečiai šaliai būdingų skirtumų tarp valstybių narių institucijų; apgailestauja, jog dėl to, kad trūksta tokios informacijos apie pagrindines šių nuolatinių, sisteminių trūkumų tam tikrose nacionalinėse audito institucijose priežastis, kyla trukdžių veiksmingai ir efektyviai spręsti šias problemas;

218. pažymi, kad Audito Rūmai galėjo daryti išvadas remdamiesi audito institucijų darbo peržiūra dėl 120 imties operacijų (55 proc.); yra labai susirūpinęs, kad 100 operacijų (45 proc.) Audito Rūmai nustatė trūkumų, susijusių su to darbo aprėptimi, kokybe ir (arba) dokumentacija, todėl Audito Rūmams teko iš naujo atlikti atitinkamas audito procedūras;

219. pabrėžia, kad 2019 m. Komisija 11-oje valstybių narių atliko 26 atitikties auditus (Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD) – 14 ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (EMPL GD) –12) ir savo pranešimų dėl šių atitikties auditų projektuose padarė išvadą, kad likutiniai klaidų lygiai, apie kuriuos audito institucijos pranešė 2017–2018 finansinių metų metinėse kontrolės ataskaitose, buvo įvertinti nepakankamai (todėl Komisija šiuos lygius padidino);

220. pažymi, kad 13 atitikties auditų (REGIO GD atliko 5, EMPL GD – 8 auditus) buvo galutiniai iki 2020 m. gegužės mėn., tačiau pusės šių auditų atveju likutiniai lygiai dar nebuvo galutiniai;

221. palankiai vertina tai, kad Komisija nuo 2020 m. į struktūrinį dialogą su atitinkamomis audito institucijomis ketina įtraukti išsamią papildomų klaidų, nustatytų atlikus Sąjungos auditus, analizę ir užfiksuotus audito institucijų veiksmus, kad būtų išspręsta šių klaidų neaptikimo problema;

222. kartu su Audito Rūmais palankiai vertina Komisijos ir audito institucijų bendrą iniciatyvą ir suderintas pastangas pagerinti audito institucijų darbo dokumentavimą ir 2019 m. gruodžio mėn. parengtą diskusijoms skirtą dokumentą dėl audito dokumentų, kuris, nors ir neprivalomas, tačiau yra pirmas žingsnis gerinant audito institucijų darbą ir darbo dokumentavimą;

223. palankiai vertina pastangas supaprastinti reikalavimus, kurių turi laikytis projektų vadovai ir valdymo institucijos valstybėse narėse 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu pagal Bendrųjų nuostatų reglamentą ir naudojant su DFP susijusius fondus; pabrėžia, kad sprendžiant šį klausimą labai svarbu nustatyti paprastesnes nacionalines tinkamumo finansuoti taisykles, nes tai galėtų padėti sumažinti administracinę naštą ir klaidų tikimybę, taip užtikrinant aukštą skaidrumo lygį; primygtinai ragina plačiau taikyti supaprastinto išlaidų apmokėjimo tvarką, kuri, Audito Rūmų nuomone, taip pat labai naudinga pareiškėjams ir palengvina kontrolę; pritaria Audito Rūmų išvadoms, kuriose teigiama, kad Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) įgyvendinimo taisyklių pakeitimas turėtų dar labiau paspartinti įgyvendinimo procesą; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia tobulinti nacionaliniu lygmeniu taikomus audito darbo metodus; ragina Komisiją, palaikant struktūrinį dialogą su valstybėmis narėmis, išanalizuoti administracinę praktiką ir procedūras, kad būtų galima pašalinti trūkumus ir platinti veiksmingos administracinės praktikos ir procedūrų pavyzdžius visoms kompetentingoms valstybių narių institucijoms;

224. pažymi, kad pagal 2019 m. EMPL GD metinės veiklos ataskaitą EMPL GD turėjo pagrįstą patikinimą ir padarė išvadą, kad veiklos programų valdymo ir kontrolės sistemos 2019 m. veikė taip, kaip buvo numatyta, išskyrus 29 ESF / Jaunimo užimtumo iniciatyvos programas ir 1 EPLSAF programą, nes jos turėjo su kai kuriais pagrindiniais sistemų elementais susijusių reikšmingų trūkumų;

225. su pasitenkinimu pažymi, kad, EMPL GD 2019 m. metinės veiklos ataskaitos duomenimis, EMPL GD ėmėsi reikalingų tolesnių veiksmų dėl visų 2015–2018 m. Audito Rūmų pateiktų rekomendacijų dėl patikinimo pareiškimų ir kad 2020 m. kovo mėn. pabaigoje nebuvo likę Audito Rūmų rekomendacijų, į kurias nebuvo atsižvelgta;

226. pažymi, kad praktiškai didžioji dalis išlygų, nurodytų 2019 m. MVA, daugiausiai buvo pagrįstos 2018–2019 m. sąskaitų klaidų lygiais, kurie dar nebuvo priimti, todėl abu generaliniai direktoratai pranešė, kad 2018–2019 m. klaidų lygiai nebus patvirtinti bent iki 2020 m. MVA;

227. mano, kad į ES finansinius interesus ir visų jos mokesčių mokėtojų pinigus yra nusitaikiusios organizuotos nusikalstamos grupuotės ir ragina Komisiją imtis reikiamų priemonių prieš nusikaltėlių tinklus, kurie pasisavina Sąjungos lėšas;

228. pakartoja savo nepasitenkinimą tuo, kad Audito Rūmai ir Komisija skirtingai taiko metodikas rengdami savo atitinkamą nuomonę dėl finansinių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo;

229. apgailestauja, kad Komisija nesilaiko atitinkamame reglamente ([7]) nustatytų terminų, susijusių su metinės ataskaitos „Finansinės ESI fondų priemonės“; pakartoja Parlamento prašymą iki spalio mėn. paskelbti ataskaitą, kad jos išvados būtų įtrauktos į biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą; tikisi, kad Komisija teigiamai reaguos į šį konkretų prašymą, kad padidintų skaidrumą;

Europos Audito Rūmų apžvalga 04/2020. ES veiksmai siekiant išspręsti plastiko atliekų problemą

230. pažymi, kad šioje peržiūroje, nors ir nebuvo parengta audito ataskaita, nagrinėtas Sąjungos požiūris į sausumoje atsirandančių plastiko atliekų klausimą, kaip išdėstyta 2018 m. plastikų strategijoje;

231. yra susirūpinęs dėl Audito Rūmų pastabų, kad Sąjungos teisinėje sistemoje, kuria siekiama kovoti su nusikaltimais, susijusiais su atliekomis, yra trūkumų, t. y. trūksta duomenų apie užterštas teritorijas, taip pat apie sankcijas ir baudžiamojo persekiojimo rodiklius, sunku nustatyti, kuris elgesys yra nusikaltimas aplinkai dėl teisinio netikrumo, pvz., atliekų ir nebelaikymo atliekomis apibrėžties, Sąjungos teisės aktų, kuriais sprendžiamas augančio organizuotų nusikalstamų grupuočių dalyvavimo vykdant nusikaltimus aplinkai klausimas, trūkumo (šie nusikaltimai vėliau siejasi su kitais nusikaltimais, pvz., pinigų plovimu), suderintų Sąjungos taisyklių dėl mišrių sankcijų (administracinių ir (arba) baudžiamųjų ir (arba) civilinių) nebuvimo, specializuotų policijos pajėgų, prokuratūrų ir teisėjų, kurie galėtų nagrinėti nusikaltimus aplinkai, trūkumo;

232. atkreipia dėmesį į tai, kad cheminis perdirbimas gali apimti daug įvairių technologijų, kurios dar nėra technologiškai ar ekonomiškai įmanomas atliekų apdorojimo būdas, kai numatoma smarkiai sumažinti šalinimą sąvartynuose; laikosi nuomonės, kad reikia iš esmės padidinti perdirbimo pajėgumus, kad būtų pagerintos technologinės ir ekonominės perdirbimo galimybės; yra įsitikinęs, kad didinant plastiko atliekų teisėto šalinimo pajėgumus plastikinių pakuočių gamintojams, kad jie galėtų įvykdyti savo įsipareigojimus pagal didesnės gamintojo atsakomybės sistemas, bus padarytas teigiamas poveikis neteisėtos prekybos atliekomis ir kitų su atliekomis susijusių nusikaltimų problemai;

233. mano, kad nuosavi ištekliai, pagrįsti neperdirbtomis plastiko pakuočių atliekomis, yra gera priemonė skatinti valstybes nares tobulinti perdirbimą; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad reikia teikti tinkamas ataskaitas;

Rimti pažeidimai ir netinkamas lėšų naudojimas valstybėse narėse

234. apgailestauja, kad Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (EGF) išlaidų vienam remiamam darbuotojui ir reintegracijos lygio koreliacija yra labai silpna arba jos visai nėra. Pavyzdžiui, Ispanijoje išlaidos vienam darbuotojui yra 2 422,74 EUR, o reintegracijos lygis – 48 proc., kai tuo tarpu Suomijoje išlaidos vienam darbuotojui yra 2 289,81 EUR, o reintegracijos lygis – 83 proc. Integracijos lygis ir išlaidos valstybėse narėse labai skiriasi, tačiau neįmanoma padaryti išvados, kad didesnės vienam gyventojui išleidžiamos sumos lemtų didesnį reintegracijos lygį. Prašo Komisijos atidžiai išnagrinėti šį neatitikimą;

235. mano, kad ES Jaunimo garantijų iniciatyva neatitinka lūkesčių; ragina Komisiją užtikrinti, kad jaunimui skirtos programos nekeltų lūkesčių, kurių negalima patenkinti; primygtinai ragina Komisiją valdyti lūkesčius nustatant realius ir pasiekiamus tikslus ir uždavinius;

236. atkreipia dėmesį į tai, kad 2019 m. EMPL GD išsiuntė 16 įspėjamųjų raštų, kuriuose nustatyti dideli valdymo ir kontrolės sistemos trūkumai. Priimta 12 sprendimų dėl mokėjimų terminų nutraukimo (4 – Italijai, 3 – Vengrijai, 2 – Jungtinei Karalystei ir Prancūzijai ir 1 – Ispanijai) ir vienas sprendimas sustabdyti mokėjimus (JK, Škotija);

237. pažymi, kad didelės išlygos buvo pateiktos Italijai (15 išlygų, kurių vertė – 50,26 mln. EUR) ir Prancūzijai (9 išlygos, kurių vertė 47,95 mln. EUR). Italijos atveju tai daugiausia lėmė sisteminis viešųjų pirkimų trūkumas, atsiradęs dėl netinkamo viešųjų pirkimų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę, o Prancūzijoje regioninės kontrolės įstaigos neturėjo pakankamai laiko 5 programų veiklos auditui užbaigti iki nustatyto termino;

238. pažymi, kad bendra valstybių narių 2018–2019 finansiniais metais atliktų finansinių pataisų suma buvo 3,41 mlrd. EUR, iš kurių 912 mln. teko Vengrijai, 578 mln. – Ispanijai, 368 mln. – Slovakijai ir 236 mln. – Lenkijai. Kalbant apie finansines pataisas, apie kurias valstybės narės pranešė nuo 2014–2020 m. laikotarpio pradžios, bendra suma buvo 6,10 mlrd., iš jų 2,15 mlrd. teko Vengrijai, 668 mln. – Ispanijai, 647 mln. – Lenkijai ir 459 mln. – Slovakijai;

([7]) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320) 46 straipsnis.

239. su susirūpinimu pažymi, kad Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD) savo 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje turėjo pateikti dvi išlygas dėl 67 ERPF / SF programų 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu ir 9 ERPF / SF ir vienos PNPP tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl didelių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų kilo rizika, kad 2014–2020 m. daugiametės programos išlaidos viršys 10 proc.; palankiai vertina tai, kad atnaujintame Finansiniame reglamente išsamiau išaiškinta interesų konflikto sąvoka, kai taikomas pasidalijamasis valdymas;

240. yra susirūpinęs, kad Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (EMPL GD) savo 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje turėjo pateikti išlygą dėl ESF / Jaunimo užimtumo iniciatyvos ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (EPLSAF) (30 ESF / Jaunimo užimtumo iniciatyvos ir EPLSAF programų) 2014–2020 m. laikotarpiu; pažymi, kad du generaliniai direktoratai savo metinėse veiklos ataskaitose nurodė, kad nedaroma jokių išlygų tais atvejais, kai ankstesnių ataskaitinių metų patvirtintas likutinis klaidų lygis viršijo 2 proc., nes ateityje bus taikomos papildomos finansinės pataisos, Komisijos išlygos daugiausia grindžiamos negalutiniais klaidų lygiais ir nebūtinai apima visą reikšmingą riziką;

241. yra ypač susirūpinęs dėl parnešimų, kad Komisija užbaigė audito procedūrą, per kurią buvo patvirtinta, kad Čekijos Respublikoje buvo šiurkščiai pažeisti teisės aktai dėl interesų konflikto;

242. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad REGIO GD audito ataskaitoje nustatytos trys ERPF dotacijos, kuriomis pažeista Čekijos Respublikos teisė ir ES bendrųjų nuostatų reglamentas dėl ERPF; yra susirūpinęs dėl to, kad valdant Europos struktūrinių fondų lėšų išmokėjimą buvo nustatytas interesų konfliktas;

243. tikisi, kad Komisija informuos Parlamentą ir Biudžeto kontrolės komitetą apie Čekijos Respublikos vyriausybės atsaką į ataskaitoje pateiktas rekomendacijas; yra sukrėstas dėl to, kad praėjus daugiau nei 2 metams nuo Komisijos auditų pradžios klausimas, susijęs su tariamu Čekijos ministro pirmininko Andrejaus Babišo interesų konfliktu, tebėra neišspręstas; primygtinai ragina Komisiją dėti daugiau pastangų, kad procedūra būtų visapusiškai ir greitai baigta, kuo greičiau paskelbti audito ataskaitą, pranešti Parlamentui apie savo išvadas ir prireikus sustabdyti ir (arba) susigrąžinti netinkamai panaudotą finansavimą; primena 2020 m. birželio 19 d. Parlamento rezoliuciją dėl Čekijos Respublikos ministro pirmininko interesų konflikto, kurioje teigiama, kad jei A. Babišo interesų konfliktas bus patvirtintas, jis turėtų būti išspręstas arba ministras pirmininkas turėtų atsistatydinti iš valstybinių pareigų ([8]);

Rekomendacijos

244. ragina Komisiją:

— atlikti išsamią priežasčių ir galimų struktūrinių problemų analizę, dėl kurių atsiranda nuolatinių sisteminių trūkumų, kuriuos, atlikdami auditą kasmet, nustato Audito Rūmai, ir ypatingą dėmesį atkreipti į visus galimus konkrečiai šaliai būdingus skirtumus; prašo Komisijos taip pat įtraukti pastabas dėl geriausios patirties nacionalinėse institucijose, kuriose klaidų lygis yra žemas ir kurių darbą Audito Rūmai įvertino kaip patikimą; prašo Komisijos šią analizę atlikti glaudžiai bendradarbiaujant su Audito Rūmais ir aktyviai įtraukti nacionalines institucijas tiek apibūdinant problemą, tiek ieškant galimų išeičių;

— šios analizės rezultatus pateikti Audito Rūmams, biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai ir valstybėms narėms;

— remiantis šia analize, parengti aiškias, praktiškai ir greitai įgyvendinamas horizontaliąsias ir konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas nacionalinėms institucijoms; prašo Komisijos užmegzti struktūrinį katalogą su nacionalinėmis institucijomis, o Audito Rūmų – toliau bendradarbiauti plėtojant pajėgumus ir keičiantis geriausia patirtimi, kad būtų padidintas nacionalinių audito institucijų darbo patikimumas; biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją nuolat informuoti apie šio dialogo pažangą;

— skubiai paaiškinti tinkamumo finansuoti sąlygas (be kita ko, apibrėžiant, ką reiškia „fiziškai užbaigtos“ ir (arba) „visiškai užbaigtos“ operacijos, kad valstybėms narėms būtų lengviau patikrinti, ar jų operacijos atitinka BNR 65 straipsnio 6 dalį, ir kad būtų išvengta neaptiktų netinkamų finansuoti operacijų);

— imtis veiksmų siekiant padidinti likutinių lygių, apie kuriuos pranešė audito institucijos, patikimumą (kartu su audito institucijomis atlikti nenustatytų klaidų pagrindinių šaltinių analizę ir parengti priemones, kurios yra būtinos siekiant padidinti pranešamų likutinių lygių patikimumą);

— pateikti Parlamentui metinę ataskaitą, kurioje būtų išsamiai nurodytas pagal kiekvieną biudžeto punktą numatytas indėlis, skirtas klimato aspekto integravimo tikslui ir išlaidoms biologinės įvairovės srityje, siekiant palengvinti stebėseną;

([8]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0164_LT.htmll

— kai tinkama ir laikantis sektorių teisės aktų – skubiai pradėti rengti veiksmingą klimato išlaidų ir jų rezultatų stebėsenos metodiką, kad būtų pasiektas bendras tikslas, kad bent 30 % visos 2021–2027 m. Sąjungos biudžeto sumos būtų skiriama ir priemonės „Next Generation EU“ (NGEU) išlaidų būtų patiriama remiant klimato politikos tikslus;

— kartu su valstybėmis narėmis pradėti naudoti bendrą integruotą ir sąveikią informacijos ir stebėsenos sistemą, įskaitant vieną duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, kad būtų galima gauti ir analizuoti atitinkamus duomenis ir padidinti kontrolės patikimumą, siekiant visuotinio taikymo, be kita ko, pasitelkiant techninės paramos priemonę;

— sukurti Sąjungos masto skundų teikimo mechanizmą, skirtą finansavimo gavėjams, kurie susiduria su nacionalinių valdžios institucijų nusižengimais arba nusikaltėlių tinklų ar organizacijų spaudimu, pavyzdžiui, kad jie galėtų registruoti skundus Komisijoje;

— toliau nuosekliai ir intensyviai bendradarbiauti su audito institucijomis siekiant užtikrinti nuoseklią kontrolės sistemą, prireikus pagerinti patikinimo darbo kokybę ir užtikrinti būtinus klaidų aptikimo ir ištaisymo gebėjimus.

— reikalauti, kad valdymo institucijos imtųsi veiksmų dažniausiai pasitaikančioms klaidoms šalinti ir bet kokiai būsimų išlaidų rizikai mažinti bei prireikus pagerintų tiek valdymo patikrinimų, tiek audito aptikimo gebėjimus;

— pateikti mokėjimų klaidų lygį, o ne likutinį klaidų lygį, kad būtų galima geriau įvertinti atliktą tikrinimą;

— toliau bendradarbiauti su Audito Rūmais siekiant toliau derinti audito metodikas ir teisės aktų aiškinimą;

— skirti daugiau dėmesio ir didesnę techninę paramą valstybėms narėms, kurių valdymo ir kontrolės sistemos yra patikimos tik iš dalies arba nepatikimos ir kuriose didesnė su lėšomis susijusio sukčiavimo ir korupcijos rizika;

— ypatingą dėmesį skirti preliminariesiems susitarimams, sudarytiems taikant viešųjų pirkimų procedūras, nes su jais susijęs sukčiavimas ir korupcija kelia didesnę riziką Sąjungos finansiniams interesams;

— kuo greičiau sumažinti neįvykdytų įsipareigojimų skaičių;

— MVA nurodyti, kaip buvo pakartotinai panaudotos sumos, susijusios su valstybių narių ir Komisijos *ex post* finansinėmis pataisomis, visų pirma tais atvejais, kai būta sukčiavimo, korupcijos ar kitos nusikalstamos veiklos atvejų;

— nedelsiant ir ne vėliau kaip 2021 m. spalio mėn. paskelbti 2020 m. metinę ataskaitą dėl ESI fondų finansinių priemonių, kad jos išvadas būtų galima įtraukti į biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą;

— parengti tvirtą aukšto lygio politikų kovos su interesų konfliktais strategiją; kartu su valstybėmis narėmis parengti veiksmingas teisines priemones, kad būtų išvengta oligarchinių struktūrų kūrimosi naudojantis Sąjungos sanglaudos fondais;

— informuoti Parlamentą apie visą tolesnę eigą interesų konflikto byloje, apie kurią pranešama REGIO GD audito ataskaitoje dėl Čekijos Respublikos;

— remtis Audito Rūmų pastabomis dėl plastiko atliekų Direktyvos 2008/99/EB peržiūros tikslais, ypač atsižvelgiant į būtiniausius standartus ir aiškias įvairių su atliekomis susijusių nusikaltimų apibrėžtis;

— spręsti perdirbimo ir deginimo pajėgumų trūkumo problemą, nes tai yra priemonė sumažinti su atliekomis susijusių nusikaltimų, pvz., neteisėtos prekyba atliekomis, skaičių didinant teisėto plastiko atliekų šalinimo pajėgumus ir jų ekonominį patrauklumą plastiko atliekų gamintojams;

— patobulinti perdirbimo apibrėžtį ir ataskaitų apie perdirbimą teikimo reikalavimus, visų pirma susijusius su nuosavais ištekliais, pagrįstais neperdirbtomis plastikinių pakuočių atliekomis; prašo Komisijos įvertinti galimybę skaitmeninti ataskaitų teikimą ir atliekų srautų tarp veiklos vykdytojų stebėseną, kad būtų galima geriau nustatyti pažeidimus ir požymius, susijusius su neteisėta prekyba atliekomis;

— glaudžiai bendradarbiaujant su atsakingomis nacionalinėmis institucijomis išnagrinėti priežastis, dėl kurių atliekų tvarkymo infrastruktūrai skirtos lėšos įsisavinamos prastai, ir informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie nustatytus faktus; informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie tai, kaip Komisija padeda valstybėms narėms didinti lėšų panaudojimo lygį, ir išnagrinėti tolesnius pagalbos teikimo būdus;

— informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie bet kokį sanglaudos finansavimo iš lėšų, skirtų perdirbimo ir atliekų tvarkymui remti, perskirstymą kitoms sritims dėl COVID-19 pandemijos;

— skubos tvarka pirmenybę teikti pakuotėms taikomų esminių reikalavimų peržiūrai, kad būtų paspartintas plastikinių pakuočių dizaino ir gamybos pritaikymas, kad būtų galima laiku perdirbti ir užtikrinti tvarumą, kad būtų lengviau pasiekti 2025 m. plastikinių pakuočių perdirbimo tikslą;

245. apskritai prašo Komisijos kuo greičiau įgyvendinti visas dar neįgyvendintas Audito Rūmų rekomendacijas ir pateikti konkrečias įgyvendinimo ataskaitas, ir, vertinant iš tolimesnės perspektyvos, atsižvelgti į Audito Rūmų rekomendacijas nuo 2021 m. įgyvendinant veiksmus, susijusius su naujuoju ESF+.

246. yra nustebintas, kad 2019 m. nebuvo pradėtos programos asignavimų mažinimo taikant grynąsias pataisas procedūros, kaip nurodyta REGIO GD 2019 m. MVA; ragina Komisiją sistemingai taikyti grynąsias finansines pataisas, kai įvykdomos Bendrųjų nuostatų reglamento 145 straipsnio 7 dalyje nustatytos sąlygos;

247. prašo Komisijos toliau teikti gaires ir paramą, taip pat nustatyti geriausią praktiką ir ja dalytis su valstybėmis narėmis;

Veiklos rezultatai: Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) ir Sanglaudos fondas (SF)

248. primena, kad ERPF ir SF parama skiriama ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikai (ES sanglaudos politikai), kuria siekiama stiprinti ekonominę ir socialinę sanglaudą ES mažinant skirtingų regionų išsivystymo lygio skirtumus;

249. primena, kad ERPF apima visas valstybes nares ir yra orientuotas į kelias pagrindines prioritetines sritis, pvz., inovacijas ir mokslinius tyrimus, paramą mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms (MVĮ) ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką; pažymi, kad 2019 m. Komisija ERPF biudžetui skyrė 31,1 mlrd. EUR; primena, kad iš Sanglaudos fondo remiamos valstybės narės, kurių bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) vienam gyventojui nesiekia 90 proc. Sąjungos vidurkio, iš šio fondo daugiausiai finansuojami projektai, susiję su Europos transporto tinklais ir aplinka, 2019 m. iš biudžeto jam buvo paskirstyta 11,5 mlrd. EUR;

250. su susirūpinimu pažymi, kad praėjus penkeriems metams nuo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio pradžios, vos daugiau nei trečdalio iš 72 ERPF ir SF programų rodiklių buvo siekiama pagal planą, nors kai kurios tikslinės reikšmės buvo sumažintos; primena rekomendaciją toliau tobulinti pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius; vis dėlto pažymi, kad dėl duomenų trūkumo auditoriai negali išsamiai įvertinti šios politikos srities veiklos rezultatų, nes sunku įvertinti, ar fondai pasiekė arba gali pasiekti nustatytus bendruosius ir konkrečius tikslus, nors atskirų rodiklių įgyvendinimo pažangą galima įvertinti pagal nustatytus orientyrus ir siektinas reikšmes; ragina Komisiją parengti nuoseklią vertinimo sistemą, pagal kurią būtų galima įvertinti, ar pasiekti ERPF ir SF orientyrai ir siektinos reikšmės;

251. yra susirūpinęs dėl Audito Rūmų nurodytų problemų, susijusių su vidaus kontrolės trūkumu valstybėse narėse arba duomenų nepatikimumo;

252. remdamasis tuo, kad daugumą visų nustatytų klaidų sudarė „netinkami finansuoti projektai“, pabrėžia, kad yra labai susirūpinęs dėl Komisijos ataskaitų apie pasiektus rezultatus patikimumo ir patikimumo, nes visi šie ir tokie (dar neatrasti) projektai jokiu būdu neturėtų prisidėti prie bendro platesnio masto rezultatų, pasiektų įgyvendinant Sąjungos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politiką, vertinimo; rekomenduoja Komisijai iš naujo įvertinti savo ataskaitų apie faktinius pasiektus rezultatus teikimo procesą;

253. pripažįsta skaitmeninių priemonių, pvz., ARACHNE, svarbą kovojant su korupcija ir netinkamu Sąjungos lėšų naudojimu; ragina visas valstybes nares nedelsiant įgyvendinti tokias priemones; apgailestauja, kad ne visos valstybės narės naudojasi duomenų gavybos priemone ARACHNE, kad pagerintų sukčiavimo atvejų nustatymą; atkreipia dėmesį į tai, kad sukčiavimo srityje tiek Komisija, tiek valstybės narės yra atsakingos už kovą su sukčiavimu sanglaudos politikos išlaidų srityje; bendradarbiaudamos su Europos prokuratūra ir OLAF, jos turi dėti daugiau pastangų, kad užkirstų kelią sukčiavimui ir jį nustatytų, ir pabrėžia, kad be priemonės ARACHNE į didelius duomenų kiekius ir kitas IT priemones Komisija turėtų rimtai atsižvelgti ne tik atlikdama tyrimus, bet ir stebėdama tendencijų pokyčius bei vykdydama kitų netinkamo Sąjungos lėšų panaudojimo būdų prevenciją;

254. pažymi, kad abu fondai yra bendrai valdomi Komisijos ir valstybių narių ir yra įgyvendinami vykdant veiklos programas, kurias parengia valstybės narės ir patvirtina Komisija;

255. džiaugiasi matydamas, kad Audito Rūmai savo pirmojoje metinėje veiklos rezultatų ataskaitoje iki 2019 m. pabaigos pateikia ERPF programos veiklos rezultatų apžvalgą kaip teigiamą aiškiai suformuluotų išvadų dėl bendrojo tikslo pavyzdį; ragina REGIO GD veiklos rezultatų skirsniuose toliau teikti aiškias išvadas dėl bendrųjų ir konkrečių tikslų ir ragina kitus generalinius direktoratus sekti šiuo geru pavyzdžiu bei patobulinti savo išvadas, kad jos būtų informatyvesnės ir aiškesnės;

256. pažymi, kad informaciją iš produkto ir rezultatų rodiklių papildo kelių tyrimų ir vertinimų, kuriuose analizuojami 2007–2013 m. laikotarpio rezultatai ir ankstyvieji 2014–2020 m. sanglaudos politikos programų programavimo ir įgyvendinimo etapai, rezultatai; pritaria Audito Rūmų pastabai, kad dėl pavėluoto šių vertinimų laiko apie įgytą patirtį sužinoma per vėlai, kad ji turėtų poveikį dabartiniam ar vėlesniam programavimo laikotarpiui (pavyzdžiui, 2014–2020 m. *ex post* vertinimo rezultatus tikimasi gauti iki 2025 m. pabaigos, kaip to reikalaujama BNR, bet tada jau bus penktieji 2021–2027 m. programavimo laikotarpio metai ir Komisija jau bus gerokai pasistūmėjusi rengdama savo teisėkūros pasiūlymus laikotarpiui po 2027 m.);

257. su susirūpinimu pažymi, kad šeštųjų įgyvendinimo metų pabaigoje ERPF ir SF lėšų įsisavinimo lygis yra 6,6 proc. mažesnis nei tuo pačiu ankstesnio programavimo laikotarpio etapu; pabrėžia, kad tai iš dalies lėmė vėlavimai programavimo laikotarpio pradžioje; tačiau pabrėžia, kad ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis 2019 m. buvo didesnis nei bet kuriais kitais 2014–2020 m. DFP metais; taip pat atkreipia dėmesį į riziką, kad, pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui ir atsižvelgiant į COVID-19 krizės aplinkybes, valstybės narės gali teikti pirmenybę lėšų įsisavinimo lygiams, o ne veiklos rezultatams ir tvarkingumui; pabrėžia, kad perėjimas nuo veiklos rezultatų prie atitikties būtų kliūtis siekti sanglaudos tikslų ir susidarytų nereikalingos išlaidos, todėl ragina Komisiją parengti procedūrų supaprastinimo priemones, kurios pirmiau nurodytomis aplinkybėmis padėtų užtikrinti atsakingą ir tinkamą lėšų naudojimą, taigi ir atsigavimą valstybėse narėse, atsižvelgiant į tai, kad valstybių narių 2021–2027 m. programavimo laikotarpio tikslai turi būti kur kas platesnio užmojo, kaip atsakas į COVID-19 krizės ekonominį ir socialinį poveikį, siekiant apsaugoti piliečius, išsaugoti darbo vietas ir sustiprinti investicijoms palankią aplinką, įtraukiant visus valdžios lygmenis į ekonomikos gaivinimo planų rengimą ir įgyvendinimą;

258. ragina Komisiją nustatyti, kuriuose regionuose įsisavinama mažai lėšų, ir padėti jiems tai pagerinti nustatant taisykles, kurios gali pagerinti sanglaudos fondų įsisavinimo veiksmingumą ir efektyvumą;

259. pabrėžia, kad sanglaudos politikoje, kuri pasižymi didelės apimties infrastruktūros projektais, gali praeiti tam tikra delsos trukmė nuo programos pradžios, jos įgyvendinimo ir iki produktų ir rezultatų įgyvendinimo; mano, kad nerimą kelią ir tai, kad pažangai įtakos turi santykinai žemas sanglaudos politikos įgyvendinimo lygis, palyginti su likusiu Sąjungos biudžetu; pažymi, kad šiuos veiksnius ir tai, kad naujausi turimi duomenys (įgyvendinimo laikotarpiu iki 2023 m. pabaigos) yra susiję su 2018 m. pabaiga, Audito Rūmai įvardija kaip apsunkinančius galimybę šiuo etapu daryti išvadas apie tikslų įgyvendinimą; ragina Komisiją sumažinti delsos trukmę nuo programos pradžios, jos įgyvendinimo ir iki produktų ir rezultatų įgyvendinimo; pažymi, kad reikia stiprinti tinklo kūrimo priežiūrą; primygtinai ragina Komisiją sudaryti ekspertų grupę, kuri padėtų valstybėms narėms valdyti tokius didelius projektus;

260. yra labai susirūpinęs dėl žiniasklaidos pranešimų apie vieną valstybę narę dėl ERPF bendrai finansuojamų investicijų į infrastruktūrą profesinio mokymo tikslais, kai šių pastatų paskirtis buvo pakeista po minimalaus trejų metų laikotarpio; apgailestauja dėl įtarimų dėl sukčiavimo ir asmeninio praturtėjimo dėl šio paskirties pakeitimo; apgailestauja, kad Komisija nesugebėjo pateikti papildomos informacijos, kad išsklaidytų visas likusias abejones; palankiai vertina Komisijos ketinimą tinkamai imtis tolesnių veiksmų dėl šių įtarimų; mano, kad tvarumo sąvoka yra svarbi veiksmingo ir efektyvaus Sąjungos išteklių naudojimo pagal sanglaudos politiką garantija;

261. mano, kad teisės aktuose numatytas minimalus trejų–penkerių metų trukmės reikalavimas yra per trumpas, atsižvelgiant į didelę investuotą sumą ir tokių projektų ilgaamžiškumą; apgailestauja, kad per [Bendrųjų nuostatų reglamento] persvarstymą teisėkūros institucijos nenusprendė nustatyti ilgesnių tvarumo reikalavimų; pažymi, kad valstybėse narėse esama didelių nacionalinių taisyklių, susijusių su investicijų į infrastruktūrą patvarumu ir ankstyvu paskirties keitimu, skirtumų;

262. yra susirūpinęs dėl nepakankamos verslininkams skiriamo finansavimo kontrolės ir tolesnių su juo susijusių veiksmų; ragina Komisiją parengti išsamią finansavimo kontrolės strategiją; taip pat ragina Komisiją įvertinti pagal šį finansinį mechanizmą finansuojamų projektų rezultatus; ragina Komisiją paskelbti savo vertinimo rezultatus;

263. atkreipia dėmesį į kitus veiksnius, susijusius su Audito Rūmų veiklos rezultatų analize, kurie paaiškina, kad sanglaudos politikos tikslams, pavyzdžiui, susijusiems su užimtumo lygiu, ekonomikos plėtra, klimatu ir energetika, didelę įtaką daro įvairūs nacionaliniai ir išorės veiksniai Europoje ir pasaulyje, taip pat tai, kad daugelyje valstybių narių sanglaudos politikos finansavimas paprastai sudaro nedidelę šiems klausimams skirtų lėšų dalį, todėl, nesant specialiai pritaikytų nacionalinės politikos priemonių ir programų, kurias įgyvendinant būtų siekiama ir sanglaudos politikos tikslų, gali būti daromas tik labai nedidelis poveikis šių valstybių narių pažangai siekiant šių tikslų;

264. taip pat atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą dėl papildomų veiksnių, pvz., kad Sąjunga turi įvairių politinių priemonių savo aukšto lygmens sanglaudos politikos tikslams įgyvendinti, ir ERPF bei SF yra tik jų dalis, kad kiti fondai ir teisėkūros iniciatyvos taip pat yra skirti šiems tikslams pasiekti, todėl dažnai neįmanoma atskirti įvairių politikos priemonių poveikio pažangai siekiant tikslų;

265. su susirūpinimu pabrėžia, kad Audito Rūmų analizė, pagrįsta negausiais 2018 m. pabaigos turimais duomenimis, rodo, kad iš visų 72 rodiklių tik trečdalis atitinka savo tikslus ir kad maždaug pusė rodiklių nėra tinkamai įgyvendinami, o likusių rodiklių atveju Audito Rūmai negalėjo padaryti išvadų; apgailestauja, kad iš 9 rodiklių, susijusių su pagrindiniais tikslais, tik du įgyvendinami sėkmingai, tačiau pažymi, kad dėl maždaug trečdalio rodiklių, turinčių 2018 metams nustatytą laikotarpio vidurio tarpinę reikšmę, Audito Rūmai padarė išvadą, kad 70 proc. buvo įgyvendinti arba greičiausiai bus įgyvendinti;

266. susirūpinęs pažymi, kad, nors ERPF ir Sanglaudos fondo lėšos gali būti mokomos iki 2023 m., iš viso 40 proc. produkto rodiklių vykdomi sėkmingai ir kad rezultato ir poveikio rodikliams ši procentinė dalis yra tik 10 proc.;

267. primena, kad „Europa 2020“ yra Sąjungos aukšto lygio strategija 2010–2020 m. laikotarpiui; pažymi, kad 2014–2020 m. laikotarpiui Komisija nustatė devynis rodiklius pažangai siekiant šios strategijos tikslų užimtumo, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, klimato kaitos ir energetikos, švietimo ir skurdo bei socialinės atskirties srityse įvertinti; pažymi, kad, Komisijos teigimu, remiantis 2018 m. duomenimis, užimtumo ir švietimo srities tikslai greičiausiai bus pasiekti, o pažanga siekiant mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, taip pat skurdo ir socialinės atskirties tikslų yra menka ir tikriausiai jų pasiekti nepavyks;

268. itin susirūpinęs pabrėžia, kad iš visų 10 programos ataskaitų rodiklių, susijusių su tikslu remti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos visuose sektoriuose, tik 1 rodiklis „Geresnio energijos vartojimo klasei priskiriamų namų ūkių skaičius“ vykdomas pagal planą; reikalauja, kad Komisija, taip pat atsižvelgdama į žaliojo kurso tikslus, su šiuo tikslu susijusiai pažangai teiktų absoliutų prioritetą;

269. pabrėžia tai, kad reaguodama į COVID protrūkį Sąjunga įvedė priemones, kuriomis padidino valstybių narių lankstumą naudojant Europos struktūrinių ir investicinių fondų lėšas (pavyzdžiui, buvo atsisakyta reikalavimo skirti fiksuotą ESI finansavimo dalį pagrindinėms temoms, tačiau pasiūlyme pasiūlytas lankstumas gali turėti įtakos Sąjungos pajėgumams pasiekti pirminius veiklos programose nustatytus tikslus);

270. pripažįsta, kad COVID-19 krizė tapo nauju ir netikėtu iššūkiu, į kurį Sąjunga ir jos valstybės narės turi ryžtingai reaguoti ir pateikti sprendimus Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis;

271. palankiai vertina didėjantį finansinį lankstumą sanglaudos išlaidų srityje, kuris suteikia valstybėms narėms galimybę naudoti lėšas su krize susijusiems projektams finansuoti; pabrėžia, kad būtina skatinti visų su sanglaudos politika susijusių suinteresuotųjų subjektų, visų pirma MVĮ, savivaldybių ir regionų, kurie ateinančiais mėnesiais kovos su nedarbu ir sveikatos priežiūros iššūkiais, tęstinumą ir glaudesnį bendradarbiavimą;

272. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 7/2019 nurodytus sunkumus, su kuriais susiduria pacientai Sąjungoje, norėdami pasinaudoti Direktyva dėl sveikatos priežiūros paslaugų kitose valstybėse narėse, visų pirma susijusius su galimų pacientų žinojimu apie savo teises, problemomis ir vėlavimu elektroniniu būdu keičiantis pacientų sveikatos duomenimis tarp valstybių narių ir retosiomis ligomis sergančių pacientų galimybėmis naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis;

273. yra sunerimęs dėl Audito Rūmų nuomonės, pagal kurią esama aiškių požymių, kad Sąjungai nepavyks pasiekti 2030 m. klimato ir energetikos srities tikslų; pažymi, kad, Komisijos teigimu, pasiekta tik nedidelė pažanga mažinant neigiamą gamtos išteklių naudojimo poveikį aplinkai; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastebėjimą, jog pusei ES valstybių narių kilo pavojus, kad iš atsinaujinančiosios energijos nebus pagaminta pakankamai elektros energijos, kad būtų pasiekti jų 2020 m. tikslai; pažymi, kad Audito rūmų padėties apžvalgoje „ES veiksmai energetikos ir klimato kaitos srityje“ Audito Rūmai nurodė, jog valstybių narių prognozuojamas išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas nesiekia 2030 m. nustatytos 40 proc. siektinos reikšmės; ragina Komisiją iš naujo įvertinti rezultatus dėl COVID-19 pandemijos ir žaliojo kurso dokumentų rinkinio poveikio;

274. yra susirūpinęs, kad sėkmingai įgyvendinami tik pusė iš 16 rodiklių, susietų su tikslu „tvaraus transporto skatinimas ir kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas“; apgailestauja, kad naujausioje Komisijos patvirtintoje ataskaitoje valstybės narės sumažino daugumą 2023 m. siektinų reikšmių ir tam tikrais atvejais labai smarkiai (pavyzdžiui, bendra ERPF ir SF siektina reikšmė rodikliui „Bendras naujos geležinkelio linijos ilgis“ buvo sumažinta nuo 947 km iki 579 km (39 proc.), o bendra ERPF ir SF siektina reikšmė rodikliui „Bendras naujų arba pagerintų tramvajų ir metro linijų ilgis“ sumažinta nuo 680 km iki 441 km (35 proc.));

275. pakartoja Parlamento prašymą sukurti naują biudžeto eilutę, skirtą turizmui, siekiant paremti šį sektorių, kuris labai nukentėjo nuo COVID-19 krizės; palankiai vertina tai, jog Audito Rūmai pradėjo auditą, kad įvertintų turizmo projektus, kurie 2007–2013 m. buvo bendrai finansuojami 6,4 mlrd. EUR suma, ir iki šiol – 4 mlrd. EUR suma 2014–2020 m. ERPF ir SF lėšomis, nes tai padės pagerinti ES turizmo politiką;

276. pažymi, kad šeštaisiais dabartinio 2014–2020 m. programavimo laikotarpio metais iki 2020 m sausio mėnesio tik maždaug 31 proc. iš pradžių skirtų lėšų buvo išmokėtos, todėl kyla abejonių dėl visiško EITP įgyvendinimo; ragina valstybes nares gerokai paspartinti investicijas, o Komisiją – sustiprinti stebėseną, atsižvelgiant į neatidėliotiną poreikį investuoti į infrastruktūrą siekiant greito ekonomikos atsigavimo po su COVID-19 susijusio ekonomikos nuosmukio;

277. pabrėžia, kad visi šios politikos srities rodikliai yra produkto vertinimas (jie iš esmės yra duomenys apie programos įgyvendinimą, susijusį su sukurta infrastruktūra), o ne pasiekti projektų rezultatai; primygtinai ragina Komisiją planuoti šią politiką taip, kad būtų galima tinkamai atlikti nuolatinį ir tarpinį pasiektų rezultatų ir platesnio masto poveikio vertinimą;

278. primena, kad Audito Rūmai savo 2019 m. audito metu atkreipė dėmesį į nepakankamą SF panaudojimą naujoms geležinkelio linijoms finansuoti; pabrėžia, kad labai svarbu investuoti į tvarius transporto tinklus, ir ragina pakankamų rezultatų nepasiekusias valstybes nares dėti daugiau pastangų šioje srityje;

279. pabrėžia, kad naujausiame Audito Rūmų atliktame transporto pavyzdinės infrastruktūros (TPI) audite nurodyta ([9]), jog mažai tikėtina, kad iki 2030 m. bus pasiektas visas Sąjungos pagrindinio transporto tinklo pajėgumas, be to, padėties apžvalgoje Audito Rūmai nurodė, kad, palyginti su bendrais poreikiais, Sąjungos finansavimo mastas yra ribotas, todėl būtina sutelkti dėmesį į didžiausią Sąjungos pridėtinę vertę turinčius prioritetus;

280. ragina Komisiją toliau plėtoti savo mechanizmą ir priemones, kad piliečiai ir suinteresuotieji subjektai galėtų būti geriau informuoti apie turizmo ir transporto projektus, kuriuos ji finansuoja iš ERPF ir SF;

281. mano, kad, kaip nurodyta Audito Rūmų atliktame TPI audite, eismo prognozes reikia tobulinti ir geriau koordinuoti; pažymi, kad eismo prognozės turėtų remtis patikimais ekonominiais vertinimais ir sąnaudų ir naudos analize ir kad jos turėtų būti periodiškai peržiūrimos siekiant atsižvelgti į galimus vėlavimus; pabrėžia, kad reikėtų vengti prasto planavimo, ypač klimato kaitos srityje, ir kad reikia gerinti Komisijos planavimo procesą, visų pirma įgyvendinant aplinkos apsaugos ir išteklių naudojimo reikalavimus;

282. apgailestauja, kad Komisijos teisėkūros pasiūlyme dėl ESIF 2021–2027 m. panaikinami visi dideliems projektams būdingi vertinimo reikalavimai, įskaitant reikalavimą atlikti sąnaudų ir naudos analizę; nors pripažįstama, kad taip mažinama bendra administracinė našta, tai nusveria padidėjusi rizika, jog bendrai finansuojamomis investicijomis nebus užtikrintas geriausias kainos ir kokybės santykis; primygtinai ragina Komisiją iš naujo įvertinti savo pasiūlymą;

([9]) Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 10/2020 „ES transporto infrastruktūra: reikia sparčiau įgyvendinti didžiulio masto projektus, kad tinklo poveikis būtų pasiektas laiku“.

283. palankiai vertina tai, kad 2019 m. buvo galiausiai priimtas Europos prieinamumo aktas (EPA), pabrėžia jo, kaip pirmojo šios srities teisės akto Sąjungoje, svarbą, prašo Komisijos atidžiai stebėti valstybių narių pažangą priimant ir skelbiant visus įstatymus ir kitus teisės aktus, kad iki 2022 m. birželio 28 d. jie atitiktų EPA,

284. mano, kad tai, jog programos ataskaitose sėkmingai įgyvendinami tik 3 iš 9 rodiklių (33 proc.), susijusių su konkrečiu ERPF tikslu „MVĮ konkurencingumo didinimas“, reiškia prastus rodiklius; pažymi, kad šie trys rodikliai yra susiję su produktu ir jais vertinamas ERPF remiamų įmonių skaičius, o kiti rodikliai, pvz., tie, kuriais nustatoma, ar privačios investicijos atitinka valstybės paramą įmonėms, ir vertinamas užimtumo didinimas remiamose įmonėse, įgyvendinami prastai; primygtinai ragina Komisiją planuoti šią politiką taip, kad būtų galima tinkamai atlikti nuolatinį ir tarpinį pasiektų rezultatų ir platesnio masto poveikio vertinimą, įskaitant kovos su ilgalaikiu nedarbu politikos poveikio vertinimą;

285. pažymi, kad ERPF finansavimas buvo naudojamas kartu su nacionaliniais MVĮ rėmimo ištekliais – papildant esamas nacionalines priemones arba užpildant rėmimo sistemos spragas, tačiau nustatyta ([10]), kad ERPF ir ESF paramos sąveika apskritai buvo nežymi, nepaisant darbo vietų išsaugojimo svarbos;

286. atsižvelgia į tai, kad, atliekant auditą, skirtą 2019 m. patikinimo pareiškimui parengti, nustatyta, kad buvo užbaigti tik 11 iš 121 ERPF ir SF bendrai finansuojamų projektų, kuriems vadovavo 12 valstybių narių; pažymi, kad 7 projektuose visiškai ir 2 projektuose iš dalies buvo pasiekti tikslai, o kituose dviejuose projektuose tikslai nebuvo pasiekti;

287. susirūpinęs atkreipia dėmesį į tai, kad trūksta aiškios informacijos apie galutinius sanglaudos lėšų gavėjus, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų surinkta visa būtina informacija apie šį finansavimą ir kad ji neapsiribotų vien finansų tarpininkais, o ypač būtų orientuota į galutinius paramos gavėjus;

288. pabrėžia didelį galutinių tikrųjų savininkų viešųjų registrų, numatytų Penktojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje, potencialą kovojant su korupcija, netinkamu Sąjungos lėšų naudojimu ir interesų konfliktais; ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų parengti ir visuomenei prieinami duomenys apie įmonių tikruosius savininkus;

289. palankiai vertina tai, kad Komisijai taikant prevencines priemones EMPL GD toliau taiko griežtą mokėjimų nutraukimo ir sustabdymo politiką, kad apsaugotų Sąjungos finansinius interesus; atsižvelgdamas į tai, pažymi, kad ESF / Jaunimo užimtumo iniciatyvos bei EPLSAF atvejais 2019 m. buvo priimta 12 sprendimų nutraukti mokėjimus ir vienas sprendimas sustabdyti mokėjimus ir kad, be to, atitinkamoms valstybėms narėms buvo nusiųsta 16 įspėjamųjų raštų ir penki raštai, kuriais įspėjama apie galimą mokėjimų sustabdymą;

290. yra labai susirūpinęs dėl diskriminacinių priemonių, kurių nuo 2019 m. ėmėsi įvairios Lenkijos vietos valdžios institucijos, priėmusios vadinamąsias rezoliucijas dėl zonų be LGBTI arba regionines šeimos teisių chartijas, kuriomis ypač diskriminuojami vieniši tėvai ir LGBTI šeimos; pažymi, kad šios institucijos gauna ESI fondų lėšas ir daro poveikį jų valdymui; pabrėžia, kad pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 Sąjungos lėšos turi būti naudojamos laikantis nediskriminavimo principo; mano, kad esama rimto pavojaus, jog minėtosios savivaldybės ir regionai gali pažeisti šias nuostatas; ragina Komisiją užtikrinti, kad sanglaudos lėšos būtų skiriamos laikantis pagrindinių teisių, įtvirtintų Sutartyse ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat Bendrųjų nuostatų reglamento dėl ESI fondų; ragina Komisiją atlikti tyrimą dėl ESI fondų atitikties šiuose regionuose Sąjungos teisei, ypač nediskriminavimo nuostatoms, pranešti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai apie šio tyrimo išvadas ir pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis, įskaitant finansines pataisas, jei ji rastų aiškių įrodymų, kad dėl šių priežasčių lėšos naudojamos netinkamai;

Veikla: Europos socialinis fondas (ESF) ir Jaunimo užimtumo iniciatyva

291. atkreipia dėmesį į Komisijos išvadą, pagal kurią, kalbant apie Sąjungos biudžeto vykdymo rezultatus, pagal daugumą programų daroma didelė pažanga siekiant programavimo laikotarpio pradžioje iškeltų tikslų ir, nors ir vėluota pradėti 2014–2020 m. laikotarpio sanglaudos programas, dabar pažanga daroma sparčiau; vis dėlto pažymi, kad Komisija gali padaryti galutines išvadas dėl veiklos rezultatų tik remdamasi išsamiais vertinimais po to, kai bus užbaigtos dabartinės programos;

([10]) Europos Komisija, 2007–2014 m. *ex post* vertinimas „Parama MVĮ – mokslinių tyrimų ir inovacijų skaičiaus MVĮ didinimas ir MVĮ plėtra“, 2016 m. vasario mėn.

292. primena didžiulę Europos socialinio fondo (ESF) svarbą ir esminį Jaunimo užimtumo iniciatyvos vaidmenį skatinant aukštą užimtumo lygį, kokybiškų darbo vietų kūrimą, švietimą bei mokymą ir kovą su skurdu bei socialine atskirtimi; pabrėžia, kad, norint ateityje pasiekti ESF ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos tikslus, reikia nuolat jiems skirti finansinę ir politinę Sąjungos, nacionalinių ir regioninių institucijų paramą; atkreipia dėmesį į tai, kad didžiausia ESF, kuriam skirta 94,7 proc. EMPL GD 2019 m. biudžeto lėšų, būdinga rizika yra susijusi su finansuojamų operacijų ir veiklos sudėtingumu, gavėjų tipologija ir įvairove bei dideliu metinių intervencinių priemonių skaičiumi;

293. atkreipia dėmesį į tai, jog Audito Rūmai neatrinko ESF ir EPLSAF, kad jie būtų įtraukti į jų pirmąją metinę Sąjungos biudžeto veiklos rezultatų ataskaitą 2019 m. pabaigoje;

294. palankiai vertina Komisijos atlikto 2014–2018 m. ESF paramos užimtumui ir darbo jėgos judumui, socialinei įtraukčiai, švietimui ir mokymui vertinimo išvadas (2021 m. vasario mėn.); su pasitenkinimu pažymi, kad 2014–2018 m. įgyvendinant ESF veiksmus dalyvavo apie 23 mln. asmenų ir kad 52 proc. dalyvių buvo moterys; be to, pažymi, kad iš šių dalyvių beveik 3,2 mln. asmenų jau rado darbą, o 3,9 mln. sėkmingai įgijo kvalifikaciją;

295. pažymi, kad iki 2018 m. buvo išleista 10,4 mlrd. EUR tiek iš ESF, tiek iš Jaunimo užimtumo iniciatyvos, kad 3,8 mln. jaunesnių nei 30 metų asmenų dalyvavo paramos jaunimo užimtumui projektuose ir kad 1,4 mln. asmenų iš karto po dalyvavimo projektuose pradėjo dirbti;

296. be to, atkreipia dėmesį į tai, kad iki 2018 m. pabaigos 33,8 mlrd. EUR iš ESF buvo investuota į socialinę įtrauktį ir beveik 6,2 mln. asmenų dalyvavo socialinės įtraukties veiksmuose ir kad iš jų beveik 700 000 asmenų rado darbą ir beveik 400 000 įgijo kvalifikaciją;

297. džiaugiasi dėl to, kad nustačius supaprastintą ESF išlaidų apmokėjimą sumažėjo administracinė našta ir programų įgyvendinimas tapo lengvesnis tiek programų valdymo institucijoms, tiek paramos gavėjams;

298. pažymi, kad pagal 2019 m. EaSI darbo programą pateikus penkis kvietimus teikti paraiškas EaSI lėšomis finansuoti 44 projektai už 29,3 mln. EUR; pažymi, kad 2019 m. spalio mėn. EMPL GD pasirašė pirmąsias EaSI finansinės priemonės akcijas, kurios sudaro 200 mln. EUR paskolos fondą, kurio tikslas – paremti skolinimą labai mažoms įmonėms ir socialinėms įmonėms;

299. pabrėžia, kad reikia toliau didinti „Europos socialinio fondo +“ (EFS+) išteklius, kad būtų sudarytos sąlygos įtraukčiai į darbo rinką ir pritaikytam mokymui, nes COVID-19 krizė padarė neproporcingai didelį poveikį moterų, visų pirma dirbančių neoficialioje ekonomikoje ir mažų garantijų darbo sąlygomis, taip pat kai kuriuose itin paveiktuose ir labai moterų dominuojamuose sektoriuose, užimtumui.

300. pažymi, kad Sąjungoje vidutiniškai daugiau kaip kas penktam asmeniui ir kas ketvirtam vaikui vis dar gresia skurdas ar socialinė atskirtis; primena Sąjungos įsipareigojimą teikti paramą labiausiai skurstantiems asmenims per EPLSAF siekiant sušvelninti sunkiausių formų skurdą Sąjungoje, pvz., maisto nepriteklių, benamystę ir vaikų skurdą; pažymi, kad EPLSAF kasmet paremia apie 13 mln. žmonių, įskaitant apie 4 mln. jaunesnių nei 15 metų amžiaus vaikų;

Rekomendacijos

301. ragina Komisiją:

— imtis tolesnių veiksmų dėl įtarimų dėl sukčiavimo, susijusio su profesinio mokymo centrų paskirties keitimu; išanalizuoti, ar panašių problemų, susijusių su Sąjungos bendrai finansuojamų infrastruktūros projektų paskirties keitimu, yra ir kitose valstybėse narėse;

— nedelsiant informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie savo išvadas ir galimus tolesnius veiksmus po šios analizės;

— atlikti išsamią įvairių nacionalinių taisyklių dėl investicijų į infrastruktūrą ilgaamžiškumo ir pirmalaikio paskirties keitimo analizę ir pasidalyti šia analize su biudžeto įvykdymą tvirtinančia institucija;

— skatinti valstybes nares parengti nacionalinės teisės aktus dėl tinkamų ilgaamžiškumo laikotarpių, viršijančių minimalius reikalavimus, kokie jau taikomi daugelyje valstybių narių;

— užtikrinti, kad investicijų tvarumas būtų užtikrintas ilgesnį laikotarpį;

Gamtos ištekliai

302. pažymi, kad mokėjimai pagal išlaidų kategoriją „Gamtos ištekliai“ sudarė 59,5 mlrd. EUR ir buvo išmokėti vykdant šias programas ir politikos priemones:

— tiesioginiai mokėjimai iš Europos žemės garantijų fondo (EŽŪGF) – iki 69,5 proc., arba 41,4 mlrd. EUR;

— su rinka susijusios išlaidos pagal Europos žemės garantijų fondą (EŽŪGF) – iki 4,0 proc., arba 2,4 mlrd. EUR;

— Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai toliau (EŽŪFKP) – iki 23,9 proc., arba 14,2 mlrd. EUR;

— Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) – iki 1,4 proc., arba 0,8 mlrd. EUR;

— kitos programos – iki 1,2 proc., arba 0,7 mlrd. EUR;

303. atsižvelgia į tai, kad BŽŪP politikos veiksmingumui stebėti taikomi du pagrindiniai rodiklių rinkiniai, abu daugiausiai pagrįsti valstybių narių ataskaitomis ir Eurostato surinktais duomenimis:

— bendrą stebėsenos ir vertinimo sistemą (BSVS) sudaro 210 rodiklių: 45 konteksto rodikliai, 84 produkto rodikliai, 41 rezultato rodiklis, 24 tikslinės reikšmės rodikliai ir 16 poveikio rodiklių;

— BŽŪP programos ataskaitose yra 63 rodikliai, daugiausiai gauti iš BSVS: 6 yra skirti poveikiui, susijusiam su trimis pagrindiniais tikslais, įvertinti, likę yra produkto ir sąnaudų, rezultato ir poveikio rodikliai, susiję su konkrečiais tikslais;

304. palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, pagal kurią EŽŪGF tiesioginėse išmokose, kurios sudaro 70 proc. prie kategorijos „Gamtos ištekliai“ priskiriamų išlaidų, vis dar nėra reikšmingų klaidų, o įvertintas klaidų lygis visuose skyriuose yra mažesnis už reikšmingumo ribinę vertą, nes tai rodo taisomųjų veiksmų planų, kuriuos valstybės narės įgyvendino ankstesniaisiais metais, veiksmingumą;

305. pažymi, kad abiejų BŽŪP fondų klaidų lygiai nuolat mažėja dėl efektyvaus valdymo ir taikomų kontrolės sistemų, visų pirma integruotos administravimo ir kontrolės sistemos (IAKS);

306. yra patenkintas, kad išlaidų tiesioginėms išmokoms lygis, palyginti su Reglamente (ES) Nr. 1307/2013 nustatytomis grynosiomis viršutinėmis ribomis, nuo 2017 m. pasiekė 99 proc.; pažymi, kad iki 2019 m. pabaigos EŽŪFKP biudžeto įvykdymo lygis buvo patenkinamas ir sudarė vidutiniškai 50 proc. viso paketo lėšų; prašo Komisijos paskelbti su tiesioginėmis išmokomis susijusias išlaidas ir duomenis apie EŽŪFKP lėšų panaudojimo lygį kiekvienoje valstybėje narėje;

307. pabrėžia, kad netinkamas BŽŪP lėšų, visų pirma tiesioginių išmokų, paskirstymas lemia nepageidaujamą paskirstymo poveikį, pvz., subsidijų koncentraciją keliose rankose, žemės ūkio paskirties žemės kainų kapitalizaciją ir ekonominės rentos vaikymąsi, vykdomą finansinių „žaliųjų investuotojų“, kurie mano, kad tiesioginės išmokos – tai patrauklūs dividendai už žemės ūkio paskirties žemę, todėl išauga žemės kaina ir kenkiama mažiesiems ir vidutiniams aktyviems ūkininkams; apgailestauja dėl to, kad pagal dabartines BŽŪP taisykles leidžiamas toks teisėtas, bet nepageidaujamas paskirstymas, ir pabrėžia, kad reikia skubiai nustatyti veiksmingas ir įgyvendinamas ribas fiziniams asmenims, kuriomis būtų apribotas šis nepageidaujamas poveikis įgyvendinant 2021–2027 m. BŽŪP; ragina Komisiją ir valstybes nares remti atitinkamus Parlamento pasiūlymus;

308. pabrėžia, kad reikia panaikinti nepagrįstą administracinę naštą, ypač nustatant kitą DFP, nes ji trukdo įgyvendinti investicijas pagal BŽŪP, ir kad reikia kuo labiau supaprastinti su naująja žaliąja struktūra susijusias pareigas;

309. pabrėžia, kad dabartinė BŽŪP kontrolės ir audito sistema pasirodė esanti labai veiksminga užtikrinant Sąjungos finansinių interesų apsaugą, reguliavimo stabilumą ir vienodas sąlygas ūkininkams ir kitiems paramos gavėjams; atkreipia dėmesį į tai, kad tinkamas BŽŪP intervencinių veiksmų įgyvendinimas tvirtai susijęs su tuo, kaip paramos gavėjai laikosi Sąjungos lygmeniu nustatytų įsipareigojimų;

310. yra susirūpinęs dėl to, jog pagal naująjį įgyvendinimo modelį siūlant didesnį lankstumą valstybėms narėms, kad jos galėtų kurti savo nacionalines kontrolės sistemas ir taisykles, gali atsirasti nacionalinės praktikos skirtumų ir daugėti netinkamo Sąjungos lėšų naudojimo ir piktnaudžiavimo jomis atvejų, todėl primygtinai ragina Komisiją vengti BŽŪP renacionalizavimo; taip pat yra labai susirūpinęs, kad taikant šį naująjį įgyvendinimo modelį gali būti neprisidedama nei prie BŽŪP supaprastinimo, nei prie jos veiklos rezultatų ir galėtų būti sunku užtikrinti vienodas sąlygas ūkininkams ir valstybėms narėms; be to, mano, kad dėl to galėtų padidėti sudėtingumas ir būti dar labiau sumažintos išmokos dėl netinkamo biudžeto planavimo ir papildomos administracinės naštos, taigi iškiltų pavojus BŽŪP finansiniam patikimumui; todėl mano, kad, siekiant užtikrinti BŽŪP įgyvendinimo modelio patikimumą finansų valdymo požiūriu, turėtų būti nustatytos pakankamos apsaugos priemonės;

311. taip pat yra susirūpinęs dėl to, kad nauji tvaraus ūkininkavimo reikalavimai, visų pirma susiję su klimato ir aplinkos tikslais iki 2030 m., taip pat bendro 2021–2027 m. BŽŪP biudžeto sumažinimas gali trukdyti įgyvendinti EŽŪFKP biudžetą, ypač ankstyvuoju jo įgyvendinimo laikotarpiu, ir gali pakenkti visų pirma mažų ūkių pelningumui; pabrėžia, kad, nustačius naujus BŽŪP reikalavimus, Sąjungos lygmeniu turi būti kartu skiriamas pakankamas finansavimas;

312. atkreipia dėmesį į tai, kad praėjusiais metais žemės ūkio sektoriui ypač didelį poveikį padarė COVID-19 protrūkis, dėl kurio padidėjo ūkininkų bazinių pajamų nestabilumo rizika; todėl mano, kad ateinančiais metais pagal naująjį BŽŪP įgyvendinimo modelį ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas mokėjimų galutiniams BŽŪP paramos gavėjams tvarkingumo užtikrinimui;

313. įspėja, kad Europos mokesčių mokėtojai gali klaidingai suprasti viešąsias BŽŪP išlaidas, jei iš trečiųjų valstybių importuojamiems produktams nebus taikomi tie patys Sąjungoje galiojantys aplinkos ir maisto saugos teisės aktai; ragina Komisiją persvarstyti apsaugos sąlygų veikimą prekybos susitarimuose, siekiant palengvinti jų taikymą ir jį išplėsti, taikant ne tik susidarius laikinoms rinkos padėtims;

314. ragina Komisiją toliau atidžiai stebėti sudarytus ir būsimus prekybos susitarimus su trečiosiomis valstybėmis maisto saugos, aplinkos ir gyvūnų gerovės standartų klausimais; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad į visus prekybos susitarimus būtų įtrauktas tvirtas skyrius dėl tvarumo ir kad prekybos partneriai visapusiškai laikytųsi tame skyriuje nustatytų reikalavimų; atkreipia dėmesį į tai, kad taip pat ir aplinkos standartų bei gyvūnų gerovės srityse reikia taikyti vienodas sąlygas, ir ragina Komisiją toliau rengti teisės aktus dėl išsamaus patikrinimo tiekimo grandinėje, siekiant užtikrinti, kad nebūtų pakenkta Sąjungos žemės ūkio standartams ir jie nebūtų pažeisti;

315. dar kartą reiškia susirūpinimą tuo, kad Klimato politikos GD 2019 m. MVA vėl pateikta išlyga dėl reputacijos, teisinių, finansinių ir institucinių motyvų, susijusi su didele saugumo rizika, nustatyta Sąjungos registro sistemos, taikomos ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, priežiūros ir veikimo srityje, apie kurią nuo 2010 m. pranešama MVA ir kuri patvirtinta vykdant paskutinį rizikos vertinimą; apgailestauja dėl šios neįprastai ilgą laiką pateikiamos išlygos; ragina Komisiją skubiai išspręsti šią problemą;

316. pabrėžia, kad Klimato politikos GD ir Biudžeto GD stebi kaip siekiama tikslo, kad 20 proc. lėšų pagal DFP būtų skirta klimato aspekto integravimui, ir kad Klimato politikos GD padeda kitiems direktoratams integruoti klimato aspektus į jų veiklą; palankiai vertina tai, kad 2019 m. 20,9 proc. Sąjungos biudžeto buvo panaudota su klimatu susijusiai veiklai finansuoti, tačiau apgailestauja, kad apskaičiuota, jog pagal šią tendenciją dabartiniu DFP laikotarpiu ši dalis bus tik 19,7 proc.;

317. pažymi, kad 2019 m. Sveikatos ir maisto saugos GD politikos sričių biudžetas sudarė 502,85 mln. EUR ir jame dirbo 772 darbuotojai; atkreipia dėmesį į tai, kad įsipareigojimų asignavimų panaudojimo lygis siekė 95,85 proc., mokėjimų – 94,63 proc.;

Audito Rūmų nustatyti faktai

318. primena, kad bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) sudaro 98 proc. su kategorija „Gamtos ištekliai“ susijusių išlaidų; pažymi, kad išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai“ klaidų lygis yra mažesnis už reikšmingumo lygį, atsižvelgiant į Audito Rūmų įvertintą klaidų lygį (1,9 proc.); atkreipia dėmesį į tai, kad tiesioginės išmokos, sudarančios 70 proc. kategorijos „Gamtos ištekliai“ išlaidų, buvo gerokai mažesnės už reikšmingumo ribinę vertę;

319. atkreipia dėmesį įteigiamą pokytį politikos srityje „Gamtos ištekliai“, kuris toliau pasireiškia mažėjimo tendencija, nes Audito Rūmų bendras nustatomas klaidų lygis vėl sumažėjo iki 1,9 proc. įvertinto klaidų lygio, kuris nesiekia reikšmingumo ribinės vertės; palankiai vertina tai, kad Audito Rūmų nustatytas klaidų lygis labai sutampa su BŽŪP bendru klaidų lygiu, pateikiamu AGRI GD 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje;

320. pažymi, kad iš 251 Audito Rūmų išnagrinėtos operacijos 44 (18 proc.) buvo klaidų, o 207 (82 proc.) klaidų nebuvo; atkreipia dėmesį į tai, kad ankstesniaisiais metais 70 proc. klaidų kilo dėl „netinkamo finansuoti gavėjo / veiklos / projekto / išlaidų“;

321. pažymi, kad iš 136 kaimo plėtros operacijų 114 buvo be klaidų, 5 klaidų atvejais poveikis buvo didesnis už 20 proc. ir 15 operacijų klaidos nesiekė 20 proc. tikrintos sumos, o 2 mokėjimuose buvo atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio;

322. pažymi, kad iš 68 mokėjimų investiciniams projektams, pvz., ūkių modernizavimui, pagrindinių paslaugų rėmimui ir kaimų atnaujinimui kaimo vietovėse, investicijoms į miškotvarką ir paramai bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai, 9 buvo klaidų, įskaitant 2 atvejus, kai paramos gavėjas ir (arba) projektas neatitiko tinkamumo finansuoti sąlygų;

323. pažymi, kad iš 68 kaimo plėtros mokėjimų pagal ūkininkų deklaruotą plotą ar gyvūnų skaičių ir pagal reikalavimus laikytis su aplinka ir klimatu susijusių kriterijų, 8 operacijose buvo nedidelių 5 proc. tikrintos sumos nesiekiančių klaidų, 1 atveju klaida siekė nuo 5 iki 20 proc. tikrintos sumos ir 2 kitais atvejais paramos gavėjai pažeidė su aplinka ir klimatu susijusias tinkamumo finansuoti sąlygas, todėl abiem šiais atvejais padaryta didesnių nei 20 proc. tikrintos sumos klaidų;

324. pastebi, kad didelės rizikos išlaidos daugiausia buvo susijusios su kompensavimu grindžiamais mokėjimais, pvz., sanglaudos ir kaimo plėtros srityse, kuriose Sąjungos išlaidas administruoja valstybės narės; supranta, kad didelės rizikos išlaidoms dažnai taikomos sudėtingos taisyklės ir tinkamumo kriterijai;

325. labai susirūpinęs pažymi, kad iš 14 su rinkos priemonėmis susijusių operacijų 5 atvejais (36 proc.) mokėjimo agentūros kompensavo finansavimo reikalavimų neatitinkančias išlaidas, įskaitant 3 atvejus, kai buvo nesilaikoma tinkamumo finansuoti taisyklių ir klaidos viršijo 20 proc. tikrintos sumos;

326. labai susirūpinęs pažymi, kad iš 6 su žuvininkystės, aplinkos ir klimato politika susijusių operacijų 2 projektų (33 proc.) kompensuotose išlaidose buvo netinkamų komponentų;

327. mano, kad skaidrumas yra esminis elementas siekiant išsaugoti ar įgyti piliečių ir mokesčių mokėtojų pasitikėjimą ir garantuoti BŽŪP reputaciją; atkreipia dėmesį į nerimą keliančias Audito Rūmų, ombudsmeno išvadas ir daugybę raginimų biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai pagerinti kovos su korupcija ir neskaidrumu priemones; pažymi, kad Komisija padarė nedidelę pažangą; pabrėžia, kad duomenų gavybos priemonė „Arachne“ yra kartais, tačiau ne visada padeda išspręsti šias problemas ir ji turėtų būti toliau plėtojama įtraukiant kitas skaitmenines priemones, kad būtų padėta Komisijai vykdyti veiksmingą kontrolę; pritaria Audito Rūmų rekomendacijai dalytis geriausia patirtimi, susijusia su programos „Arachne“ naudojimu, siekiant toliau skatinti mokėjimo agentūras ja naudotis; labai apgailestauja, kad sistema „Arachne“ naudojasi ne visos valstybės, ir tikisi, kad bus imtasi iniciatyvų šia linkme; pabrėžia, kad Komisija turi naudoti priemonę „Arachne“ kaip bendrą duomenų bazę ir aktyviai skatinti ją naudoti visose valstybėse narėse;

328. palankiai vertina Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 18/2019 ([11]) pateiktą išvadą, kad duomenų apie Sąjungos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį teikimas atitinka tarptautinius reikalavimus ir kad laikui bėgant išmetamųjų teršalų apskaita pagerėjo; pabrėžia, kad būtinos geresnės įžvalgos tokiuose sektoriuose, kaip žemės ūkis ir miškininkystė; todėl ragina Komisiją atsižvelgti į pasiūlymus, kaip dar patobulinti ataskaitų apie tai, kaip Sąjungos ir nacionalinės klimato kaitos švelninimo politikos priemonės padeda siekti išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslų, teikimą;

329. pažymi, kad Sveikatos ir maisto saugos GD savo 2019 m. MVA nurodė 0,4 proc. siekiantį vidutinį likutinį klaidų lygį, taigi jis yra gerokai mažesnis už 2 proc. reikšmingumo ribinę vertę;

330. pažymi, kad Sveikatos ir maisto saugos GD laiku atliktų su dotacijų valdymu susijusių mokėjimų dalis 2019 m. padidėjo iki 92 proc. (2018 m. ji buvo 83 proc.), tačiau ji vis dar nesiekia 95 proc. tikslo;

331. atkreipia dėmesį į Sveikatos ir maisto saugos GD MVA vėl nustatytas problemas, susijusias su bendros finansinės programos įgyvendinimu maisto grandinės srityje; pažymi, kad nesama krizių rezervo priemonės, todėl susidarius nepaprastajai padėčiai reikia perskirstyti lėšas iš kitos svarbios veiklos, taip pat nėra nustatyto gyvūnų, augalų ir produktų, kuriuos reikia paskersti arba sunaikinti taikant ligos suvaldymo priemones, vertinimo metodo;

BŽŪP išlaidų tvarkingumas

332. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų nuomonę, kad 2015 m. sertifikavimo įstaigų vaidmens teikiant nuomonę dėl išlaidų tvarkingumo išplėtimas buvo teigiamas pokytis, ir į tai, kad Audito Rūmai pripažino, jog jie nustatė tam tikras sritis, kurias galima toliau tobulinti ir kurios savo pobūdžiu panašios į Komisijos nustatytas sritis; ragina Komisiją imtis reikiamų priemonių siekiant įveikti sertifikavimo įstaigų darbo rezultatų patikimumo apribojimus dėl kai kurių Komisijos ir Audito Rūmų nustatytų sertifikavimo įstaigų patikrų ir imties sudarymo metodikos trūkumų;

([11]) Specialioji ataskaita Nr. 18/2019 „ES išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Ataskaitos teikiamos tinkamai, tačiau reikia geresnių įžvalgų, kaip jį mažinti ateityje“ (OL C 400, 2019 11 26, p. 16).

333. apgailestauja, kad Audito Rūmai dėl priežasčių, kurios lėmė šiuos nuolatinius trūkumus, kuriuos jie nustatė valstybėse narėse, negali į savo darbą įtraukti analizės; palankiai vertina tai, jog Komisija apsilankė visose sertifikavimo įstaigose, kad patikrintų, ar jų veikla yra teisėta ir tvarkinga, ir iki 2019 m. pabaigos padėjo joms pagerinti darbą, tačiau apgailestauja, kad Komisija nepateikė prasmingų įžvalgų dėl priežasčių ar kokių nors konkrečiai šaliai būdingų skirtumų tarp valstybių narių sertifikavimo įstaigų; apgailestauja, jog dėl to, kad trūksta tokios informacijos apie šių nuolatinių, sisteminių trūkumų tam tikrose sertifikavimo įstaigose priežastis, kyla trukdžių veiksmingai ir efektyviai spręsti šias problemas; ragina Komisiją išnagrinėti pagrindinius nenustatytų klaidų šaltinius ir kartu su audito institucijomis parengti būtinas priemones, skirtas nurodomų likutinių lygių patikimumui pagerinti, ypač atsižvelgiant į naują BŽŪP įgyvendinimo modelį, kurį taikant sertifikavimo įstaigos atliks svarbesnį vaidmenį, ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti jų gautų rezultatų patikimumui;

334. pažymi, jog AGRI GD apskaičiavo, kad 2019 m. bendra BŽŪP išlaidų rizika atliekant mokėjimus siekė maždaug 1,9 proc., tiesioginėms išmokoms rizika atliekant mokėjimus buvo apie 1,6 proc., kaimo plėtrai – 2,7 proc. ir rinkos priemonėms – 2,8 proc.;

335. pažymi, kad 2019 m. Aplinkos GD biudžetas siekė 505,58 mln. EUR ir šiame direktorate dirbo 476 darbuotojai; atkreipia dėmesį į tai, kad metų pabaigoje įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis viršijo 99 proc.;

336. palankiai vertina tai, kad 2019 m. sumažėjo Aplinkos GD mokėjimų, atliktų nesilaikant teisinio termino, dalis (3,23 proc., palyginti su 8,20 proc. 2018 m.);

337. pažymi, kad 2019 m. Aplinkos GD savo MVA nurodė 0,80 proc. siekiantį vidutinį likutinį klaidų lygį, – tai yra mažiau už 2 proc. reikšmingumo ribą;

338. pažymi, kad 2019 m. Klimato politikos GD valdė 140,3 mln. EUR sumą, numatytą pagal Sąjungos biudžeto antraštinę dalį „Klimato politika“, ir šiame direktorate dirbo 225 darbuotojai; atkreipia dėmesį į tai, kad įsipareigojimų asignavimų panaudojimo lygis siekė 99,98 proc., mokėjimų – 96,41 proc.;

339. pažymi, kad 1,59 proc. visų 2019 m. Klimato politikos GD mokėjimų buvo atlikti vėliau už teisės aktuose nustatytus terminus;

BŽŪP kovos su sukčiavimu politika ir procedūros

340. pabrėžia, kad sukčiavimas – tai veiksmas arba neveikimas, kuriuo siekiama suklaidinti ir dėl kurio nepagrįstai išmokamos išmokos;

341. pažymi, kad Audito Rūmų metodika skirta patikrinti, ar audituotose operacijose nėra reikšmingų pažeidimų dėl sukčiavimo ar netyčinių klaidų, ir primena, kad kiekvienais metais Audito Rūmai nustato įtarimą sukčiavimu keliančius atvejus BŽŪP išlaidų srityje, todėl rizika, kad sukčiavimas turės reikšmingą poveikį, yra didesnė kalbant apie rinkos rėmimo mokėjimus, kaimo plėtros investicijas ir kitus mokėjimus, kuriems paprastai taikomas kompensavimu grindžiamas bendras finansavimas;

342. kadangi BŽŪP taikomas pasidalijamasis valdymas, ir Komisija, ir valstybės narės yra atsakingos už sukčiavimo problemų sprendimą; pažymi, kad Komisijos AGRI GD rengia mokymus ir gaires apie sukčiavimo riziką valstybių narių valdymo ir kontrolės įstaigoms, o OLAF, bendradarbiaudama su nacionalinėmis tyrimo įstaigomis, tiria įtariamus sukčiavimo atvejus;

343. atkreipia dėmesį į tai, kad 2020 m. spalio 20 d. AGRI GD priėmė savo atnaujintą kovos su sukčiavimu strategiją;

Teisingos BŽŪP išmokos

344. pakartoja, kad didesniems ūkiams nebūtinai reikalinga tokio paties lygio parama ūkio pajamoms stabilizuoti, kokia pajamų svyravimų krizės laikotarpiu reikalinga mažesniems ūkiams, nes pirmieji gali pasinaudoti galima masto ekonomija, kuri paprastai būna atspari; mano, jog Komisija turėtų imtis veiksmų ir užtikrinti, kad BŽŪP lėšos būtų paskirstytos taip, kad kuo didesnis ūkis, tuo mažesnės išmokos už hektarą ([12]);

([12]) Rezoliucijos dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo dėl Europos Sąjungos 2018 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos, 258 dalis.

345. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, jog BŽŪP išmokos būtų sąžiningai paskirstytos veiklą vykdantiems ūkininkams, kad nebūtų sudaromi susitarimai dėl žemės, kurie būtų naudingi politiškai susijusių išrinktųjų, dažnai vadinamų oligarchais, grupei; ragina Komisiją įvertinti dabartinių lėšų pagal BŽŪP skyrimo taisyklių pažeidimus, apėjimo galimybes ir nenumatytas pasekmes; pažymi, kokia svarbi yra skaidri ir tvirta valdymo sistema, taip pat ragina Komisiją labiau stengtis užkirsti kelią sukčiavimui ir jį nustatyti ([13]);

Interesų konfliktas, žemės grobimas ir žemės koncentracija

346. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į Komisijos duomenis apie tiesioginių išmokų paskirstymą pagal išmokos klasę 2019 m., šie duomenys parodo, kad didžioji tiesioginių išmokų paketo dalis (58 proc.) tenka 15 proc. visų paramos gavėjų, o didžiajai daliai paramos gavėjų (75 proc.) tenka netgi už visų paramos gavėjų, kurie gauna daugiau negu 100 000 EUR (atitinka 16,3 proc. viso tiesioginių išmokų paketo), mažesnė tiesioginių išmokų dalis (15 proc.);

347. yra labai susirūpinęs dėl to, kad BŽŪP subsidijos skatina žemės ūkio valdas, investuotojus, rizikos draudimo fondus, fondus ir labai turtingus asmenis supirkinėti žemę, o dėl to dar labiau didėja žemės nuosavybės koncentracija; labai susirūpinęs pažymi, kad tokia padėtis didina žemės ūkio paskirties žemės kainą – dėl to mažiems ir vidutinio dydžio ūkininkams tampa vis sunkiau įsigyti žemės; pabrėžtinai pakartoja, kad žemės ūkio subsidijos nėra skirtos saugiai susigrąžinti išlaidas už žaliąsias investicijas;

348. dar kartą ragina nustatyti didžiausią išmokų sumą, kurią gali gauti vienas fizinis asmuo iš fondų pagal pirmą ir antrą BŽŪP ramsčius; mano, kad daug sunkiau išvengti reikalavimo dėl didžiausios fiziniams asmenims nustatytos sumos negu juridiniams asmenims nustatytų didžiausių ribų; primena, kad paramos gavėjai gali dirbtinai skaidyti savo bendroves ar kurti papildomas bendroves, kurios visos gali gauti didžiausią finansavimo sumą ir taip išvengti juridiniam asmeniui taikomo reikalavimo dėl didžiausios ribos; palankiai vertina pasiūlymo ketinimus skaičiuoti visas tai pačiai vieno paramos gavėjo grupei priklausančias bendroves, tačiau mano, kad to nepakanka: dėl neaiškių ir labai sudėtingų bendrovių struktūrų, kurias dažnai sudaro subjektai keliose valstybėse narėse ir (ar) trečiosiose valstybėse, labai sudėtinga užtikrinti, kad būtų nustatytos visos tai pačiai grupei priklausančios bendrovės ir jos būtų vertinamos kaip vienas paramos gavėjas;

349. pakartoja, jog yra susirūpinęs tuo, kad BŽŪP subsidijomis nusikalstamos ir oligarchinės struktūros toliau skatinamos grobti žemę; dar kartą primygtinai ragina Komisiją sukurti skundų nagrinėjimo mechanizmą ūkininkams ir MVĮ, kurie nukenčia nuo žemės grobimo, sunkių nacionalinių institucijų nusižengimų, teisės aktų neatitinkančio ar šališko elgesio viešuosiuose pirkimuose ar paskirstant subsidijas, nusikalstamų struktūrų, organizuoto nusikalstamumo ar oligarchinių struktūrų daromo spaudimo ar bauginimo, o nuo priverstinio darbo, vergovės ar kito sunkaus jų pagrindinių teisių pažeidimo nukenčiantys asmenys galėtų pateikti skundą tiesiogiai Komisijai; palankiai vertina tai, kad pasiūlyme dėl naujo BŽŪP reglamento pasiūlyta sukurti tokį skundų nagrinėjimo mechanizmą;

350. pažymi, kad per AGRI GD 2017 m. ir 2019 m. auditus nustatyta Žemės sklypų identifikavimo sistemos, Geoerdvinės paramos paraiškų programos veikimo, patikrinimų vietoje kokybės trūkumų ir didelio vėlavimo administruojant išmokas, ypač paraiškų dubliavimosi atvejų; palankiai vertina tai, kad Komisija nutraukė mokėjimus ir nustatė bandomąjį laikotarpį tam tikrai mokėjimų agentūrai; pažymi, kad tos mokėjimų agentūros valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai aptariami veiksmų plane, kurį paprašė pateikti AGRI GD ir kuris sugriežtintas 2019 m.; pažymi, kad kyla rizika dėl 3,271 mln. EUR tiesioginių išmokų sumos ir 21,596 mln. EUR sumos kaimo plėtrai ir kad vykdoma atitikties patvirtinimo procedūra;

351. yra labai susirūpinęs dėl Slovakijos aukščiausiosios kontrolės tarnybos paskelbtos paskutinės ataskaitos dėl Slovakijos žemės ūkio mokėjimų agentūros darbo, ataskaitoje prieinama prie išvados, kad trūksta skaidrumo tiesioginių subsidijų valdyme ir trūksta sistemingos pareiškėjų ir subsidijų gavėjų kontrolės ([14]); yra susirūpinęs dėl menko sertifikavimo įstaigų darbo rezultatų patikimumo, nes tam tikrų sertifikavimo įstaigų tikrinimo ir imties sudarymo metodikoje Audito Rūmai nustatė trūkumų;

352. pažymi, kad OLAF 2020 m. baigė tris administracinius tyrimus dėl galimo netinkamo žemės ūkiui skirtų Sąjungos lėšų naudojimo Slovakijoje, šie tyrimai susiję su 2013–2019 m. pateiktomis paraiškomis dėl tiesioginių išmokų; apgailestauja, jog buvo nustatyta, kad tam tikra bendrovė tyčia prašė Sąjungos išmokų už reikalavimų neatitinkančią žemę, kuri daugiausia buvo naudojama ne žemės ūkio veiklai; mano, jog šokiruoja tai, kad OLAF taip pat nustatė, kad dėl tam tikrų teritorijų, dėl kurių išmokų ilgus metus prašė tam tikros bendrovės, iš tiesų nebuvo sudarytos teisiškai galiojančios nuomos sutartys;

([13]) Rezoliucijos dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo dėl Europos Sąjungos 2018 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos, 260 dalis.

([14]) https://www.nku.gov.sk/web/sao/news/-/asset_publisher/FaxZbYV7Oqlp/content/direct-aid-in-agriculture-without-targeted-control-with-holes-in-legislation.

353. taip pat pažymi, kad OLAF atliekant tyrimus nustatyta tam tikrų tiesioginių išmokų kontrolės ir valdymo sistemos Slovakijoje trūkumų; apgailestauja, kad labai mažai kontroliuojama, ar pareiškėjai žeme disponuoja teisėtai, ir kad patikrinimai atliekami tik dėl besidubliuojančių paraiškų; atkreipia dėmesį į OLAF išvadas, kad Slovakijos nacionalinės institucijos, atsakingos už žemės ūkio paskirties žemės, kuri priklauso valstybei arba kurios privačios nuosavybės teisės yra nežinomos, valdymą, nustatytų vidinių patikrinimo procedūrų nuostatos dėl skaidrumo ir teisinio tikrumo turėtų būti patobulintos; pažymi, kad OLAF, atsižvelgdamas į patikrinimo procesų trūkumus, mano, jog permokų suma gali viršyti daugiau negu milijoną eurų;

354. vis dar yra labai susirūpinęs dėl to, kad, kaip pranešama, žemės ūkiui skirtos lėšos patenka į autokratinių lyderių ir jų draugų kišenes; pakartoja, kad tai yra labai neteisinga ES mokesčių mokėtojų, ypač smulkių ūkininkų ir kaimo bendruomenių, atžvilgiu; pabrėžia, kad korupcijos ir sukčiavimo panaikinimas turėtų būti neatsiejama BŽŪP dalis;

355. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į plačiai paplitusias interesų konfliktų skirstant Sąjungos žemės ūkio lėšas problemas, nepageidautina, kad Europos Vadovų Tarybos nariai, žemės ūkio ministrai, pareigūnai ar jų šeimos nariai priimtų sprendimus dėl pajamų rėmimo;

356. yra nustebęs dėl Komisijos vertinimo, kad Čekijos žemės ūkio ministrui nekilo interesų konflikto nepaisant to, kad jis gavo dideles BŽŪP subsidijų sumas tuo metu, kai buvo atsakingas už žemės ūkio programų pagal BŽŪP programavimą; kritikuoja tai, kad, atrodo, skirtingai aiškinamas ir taikomas Finansinio reglamento 61 straipsnis; ragina Komisiją pateikti išsamią ataskaitą, kurioje būtų nurodyta, ar šiuo metu vykdomi auditai, susiję su bet kokios valstybės narės bet kokiais vyriausybės nariais, ir pateikti apžvalgą, kurie vyriausybių nariai visose valstybėse narėse gauna subsidijas iš BŽŪP ir (arba) sanglaudos fondų;

357. atkreipia dėmesį į biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai pateiktą neseniai atliktą tyrimą dėl tiesioginių ir galutinių paramos pagal BŽŪP gavėjų nustatymo ([15]); pakartoja, jog tyrimo išvadose nustatyta, kad dar neįmanoma pateikti visapusiškos ir pasiekiamos šių paramos gavėjų apžvalgos; todėl prašo Komisijos, bendradarbiaujant su nacionalinėmis agentūromis, parengti standartizuotą ir viešai prieinamą formatą, kad būtų galima viešai paskelbti informaciją apie BŽŪP lėšų galutinius paramos gavėjus;

358. primygtinai ragina Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir taip pakoreguoti nacionalinių institucijų nustatytas sąlygas subsidijoms dideliems projektams gauti, nes šiuo metu didžiąją BŽŪP lėšų dalį gauna didelės bendrovės; ragina Komisiją parengti rekomendacijas ir suderinti šias sąlygas, taip siekiant jas geriau suderinti visoje ES, tačiau sykiu atsižvelgti į nacionalinius ypatumus;

359. ragina Komisiją Parlamentui teikti informaciją apie AGRI GD audito procedūros dėl interesų konflikto Čekijos Respublikoje atvejo rezultatus; prašo ypač daug dėmesio skirti bendrovėms, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso Čekijos ministrui pirmininkui ar kitiems Čekijos vyriausybės nariams, pervedamoms išmokoms;

360. pažymi, kad, kalbant apie rinkos priemones, šios šešios mokėjimų agentūros buvo įvertintos kaip „ribotą didelės rizikos patikinimą teikiančios“ agentūros: Bulgarija, Ispanija, JK, Graikija, Italija (dviems pagalbos schemoms) ir Portugalija; didžiausias pakoreguotas klaidų lygis nustatytas Bulgarijoje (11,52 proc.), tada seka Lenkija (7,15 proc.) ir Italija (6,12 proc.); AGRI GD priemonių lygmeniu pateikė septynias išlygas: vaisiai ir daržovės: veiksmų programų gamintojų organizacijos (Jungtinė Karalystė, Italija ir Portugalija), alyvuogių aliejus (Graikija), vyno sektorius (Bulgarija, Italija), ES mokykloms skirta programa (Ispanija); yra itin susirūpinęs dėl vyno sektoriaus, kuriame pakoreguotas klaidų lygis yra labai aukštas (Bulgarija – 15,7 proc., Italija – 9,6 proc.), o tai reiškia riziką dėl daugiau nei 30 mln. EUR Italijoje ir dėl 2,3 mln. EUR Bulgarijoje;

361. pažymi, kad, kalbant apie tiesiogines išmokas, 18 mokėjimo agentūrų klaidų lygis siekė 2–5 proc., o vienos – viršijo 5 proc. (Austrijoje – 5,2 proc.); AGRI GD nustatė 17 išlygų mokėjimo agentūrų lygmeniu Austrijai, Kiprui, Danijai, Ispanijai (trys mokėjimo agentūros), Graikijai, Italijai (septynios mokėjimo agentūros), Portugalijai, Rumunijai ir Švedijai;

362. šias išlygas galima suskirstyti į šias kategorijas: su teisėmis į išmokas susiję trūkumai (AT, DK, IT, PT, SE), trūkumai taikant su gyvūnais susijusias savanoriškas paramos priemones (AT, GR, RO), trūkumai dėl aukšto pranešamo klaidų lygio (CY), remiantis sertifikavimo įstaigos vertinimu (ES06), patikrinimų vietoje kokybės trūkumai (ES09, ES15, GR, PT, SE), Žemės sklypų identifikavimo sistemos trūkumai (IT) ir žemės paskirties nustatymo trūkumai (RO, SE);

363. 2019 m. sumos sumažintos 17-oje valstybių narių ir iš viso sudaro 67 764 269,48 EUR, iš kurių 36 mln. tenka Italijai, 15 mln. – JK ir 8 mln. – Ispanijai;

([15]) https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/CONT/DV/2021/01-25/Study_Largest50Beneficiaries_EN.pdf

364. pažymi, kad, kalbant apie žemės ūkio plėtrą, 30 iš 71 mokėjimo agentūros pakoreguotas klaidų lygis viršijo 2 proc. (aštuonių agentūrų lygis viršijo 5 proc.): Kipras, Vokietija (viena mokėjimo agentūra), Estija, Ispanija (viena mokėjimo agentūra), Prancūzija (viena mokėjimo agentūra), Jungtinė Karalystė (viena mokėjimo agentūra), Portugalija, Slovakija; AGRI GD pateikė 21 išlygas šių mokėjimo agentūrų lygmeniu: Austrija, Kipras, Vokietija (viena mokėjimo agentūra), Danija, Estija, Ispanija (dvi mokėjimo agentūros), Suomija, Prancūzija (dvi mokėjimo agentūros), Jungtinė Karalystė (viena mokėjimo agentūra), Kroatija, Vengrija, Airija, Italija (dvi mokėjimo agentūros), Lietuva, Portugalija, Rumunija, Švedija ir Slovakija; didžiausias pakoreguotas klaidų lygis nustatytas Slovakijoje (10,31 proc.), tada seka Kipras (7,63 proc.) ir Lenkija (5,94 proc.);

365. šias išlygas galima suskirstyti į šias kategorijas: ekologinio ūkininkavimo priemonės trūkumai (AT, HU), miško įveisimo trūkumai (ES02, PT) ir Lyderių ir privačiųjų investicijų neintegruotos valdymo ir kontrolės sistemos priemonės (non-IACS) atveju (DE19) patikrinimų vietoje kontrolės trūkumai (CY, DK, FR18, FR19,IT10, SK), išlaidų pagrįstumo trūkumai (ES09, FR19), kryžminių patikrinimų (ES09, SK), netinkamumo finansuoti (ES09, CY, RO, SK) ir veiklą vykdančių ūkininkų (GB07) srityje – trūkumai dėl kai kurių priemonių priežiūros procedūrų, (IT10), taip pat Žemės sklypų identifikavimo sistemoje įregistruoti didžiausi reikalavimus atitinkantys plotai integruotai administravimo ir kontrolės sistemai, (IACS) priemonės (IT10, IT26), dėl trūkumų investicijų priemonių srityje (HR), privačiųjų investicijų srityje (LT), miškininkystės, agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų, gamintojų grupių kūrimo ir rizikos valdymo priemonių srityse (HU), viešųjų pirkimų procedūrų trūkumai (HU, RO, SK), aukšto klaidų lygio, apie kurį pranešta, trūkumai (CY, DK, EE, ES02, ES09, FR18, FR19 HR, IE, LT, PT), remiantis sertifikavimo įstaigos vertinimu (FI, GB07, HR, IT26, SE);

Rekomendacijos

366. ragina Komisiją:

— atlikti išsamią priežasčių ir galimų struktūrinių problemų analizę, dėl kurių atsiranda nuolatinių sisteminių trūkumų, susijusių su sertifikavimo įstaigų darbo patikimumu ir kokybe, kuriuos, atlikdami auditą kasmet, nustato Audito Rūmai, ir dėmesį atkreipti į visus galimus konkrečiai šaliai būdingus skirtumus; prašo Komisijos taip pat įtraukti pastabas dėl geriausios patirties nacionalinėse institucijose, kuriose klaidų lygis yra žemas ir kurių darbą Audito Rūmai įvertino kaip patikimą; prašo Komisijos šią analizę atlikti glaudžiai bendradarbiaujant su Audito Rūmais ir aktyviai įtraukti nacionalines institucijas tiek suformuluojant problemą, tiek ieškant galimų išeičių;

— šios analizės rezultatus pateikti Audito Rūmams, biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai ir valstybėms narėms;

— remiantis šia analize, parengti aiškias, praktiškai ir greitai įgyvendinamas horizontaliąsias ir konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas nacionalinėms institucijoms; prašo Komisijos užmegzti struktūrinį katalogą su nacionalinėmis institucijomis, o Audito Rūmų – toliau bendradarbiauti plėtojant pajėgumus ir keičiantis geriausia patirtimi, kad būtų padidintas nacionalinių audito institucijų darbo patikimumas; biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją nuolat informuoti apie šio dialogo pažangą;

— toliau gerinti kokybę ir išplėsti nacionalinio ir ES lygmens ES žemės ūkio politikos auditų, tvarkingumo ir pasiektų rezultatų kontrolės taikymo sritį, nes tai yra pagrindinė ES finansinių interesų apsaugos sąlyga;

BŽŪP veiksmingumas

367. mano, kad, atsižvelgiant į tai, jog trūksta konkrečių BŽŪP priemonių, skirtų maisto tiekimo grandinės veikimui subalansuoti, neatidėliotinu prioritetu tampa siekis toliau priimti tokius teisės aktus, pagal kuriuos ūkininkai nebebūtų silpniausia grandinės dalis;

368. pabrėžia, kad investicijos, kuriomis prisidedama prie atsparios, tvarios ir skaitmeninės ekonomikos atsigavimo, laikantis agrarinės aplinkosaugos ir klimato tikslų, kurių siekiama pagal Europos žaliąjį kursą, yra labai svarbios socialinei ir ekonominei kaimo vietovių plėtrai;

369. atkreipia dėmesį į bazinės pajamų paramos vaidmenį BŽŪP ir jos indėlį išlaikant žemės ūkio ir gyvulininkystės veiklą, stabdant išvykimą iš kaimo ir skatinant gyvybingą ir dinamišką kaimo aplinką;

370. pabrėžia, jog pasirodė, kad BŽŪP parama jauniems ūkininkams yra labai svarbi priemonė, todėl reikėtų ją toliau stiprinti; mano, kad skaitmeninimas ir inovacijos bei investicijos, kuriomis siekiama plėtoti trumpas tiekimo grandines ir tiesioginį pardavimą vartotojams, galėtų būti lemiamos priemonės siekiant atgaivinti kaimo vietoves, kad jos taptų patrauklesnės jauniems ūkininkams; mano, kad valstybės narės, vykdydamos savo strateginį planavimą, pirmenybę turėtų skirti siekiui teikti pakankamą ir prieinamą paramą, taip pat užtikrinti supaprastintą tvarką galutiniams paramos gavėjams, visų pirma jauniems, naujiems ir smulkiems ūkininkams; pabrėžia, kad nacionalinių strateginių planų įgyvendinimo etape reikia nustatyti konkretiems poreikiams pritaikytas procedūras;

371. atkreipia dėmesį į tai, kaip iš esmės gerai veikia savanoriškų susietųjų išmokų sistema, remiant sektorius, kuriuose kyla didelis pavojus, kad bus nutraukta su jais susijusi gamyba;

372. atkreipia dėmesį į tai, kad rėmimo fondai yra būtini siekiant atverti ir konsoliduoti naujas rinkas; ragina Komisiją užtikrinti, kad ekologinis modelis būtų skatinamas lygiai taip pat, kaip ir kiti vienodai tvarūs modeliai, pvz., integruota gamyba arba tikslusis ūkininkavimas;

373. pažymi, kad ekologiškesnė BŽŪP, atitinkanti Paryžiaus susitarimą ir Europos žaliąjį kursą, ne tik padėtų Sąjungai siekti savo tikslų, bet ir padidintų viešųjų lėšų naudojimo veiksmingumą, nes sumažintų su žemės ūkio praktika susijusių neigiamų išorės veiksnių poveikį ir sutelktų dėmesį į prevenciją, o ne į taisomuosius veiksmus;

374. primena, kad lėšos, panaudojamos prisidedant prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir jos didinimo, turėtų būti apskaičiuojamos remiantis veiksminga, skaidria ir išsamia metodika, kurią, bendradarbiaudama su Parlamentu ir Taryba, nustato Komisija; ragina Komisiją pateikti Parlamentui metinę ataskaitą, kurioje būtų išsamiai nurodytas kiekvieno biudžeto punkto indėlis biologinės įvairovės aspekto integravimo tikslui įgyvendinti, kai pagal 2021–2027 m. DFP numatoma, kad nuo 2024 m. 7,5 proc. metinių išlaidų sudaro su biologinės įvairovės tikslais susijusios išlaidos ir nuo 2026 m. 10 proc. metinių 2021–2027 m. DFP išlaidų sudaro biologinės įvairovės tikslų išlaidos, kad būtų galima palengvinti stebėseną;

375. mano, jog nerimą kelia tai, kad Audito Rūmai nustatė BŽŪP veiklos rodiklių trūkumų:

— daugiau rodiklių susiję su indėliais ar išdirbiais, todėl jie parodo lėšų įsisavinimo lygį, o ne politikos rezultatus ar poveikį;

— programos ataskaitose pateikti rodikliai daugiausiai suteikia informacijos apie produktus, kurie yra lengviau įvertinami ir kuriems mažesnę įtaką, nei rezultatams ir poveikiui, daro išoriniai veiksniai;

— 14 rodiklių neturi konkretaus kiekybinio tikslo, todėl jie tik nurodo tendencijas;

— įvertinus, kiek paramos skiriama tikslinei grupei nepriklausantiems paramos gavėjams, būtų galima pagerinti BŽŪP struktūrą ir padidinti BŽŪP veiksmingumą; tai apimtų BŽŪP lėšų, mokamų paramos gavėjams, kurių pagrindinė ūkinė veiklą nėra ūkininkavimas, nustatymą; tokie duomenys taip pat galėtų padėti nustatyti paraiškas, susijusias su reikšminga žemės koncentracija (kuri galbūt yra žemės grobimas); be to, tiesioginėmis išmokomis prisidėta prie padidėjusių žemės nuomos kainų keliose valstybėse narėse, visų pirma tai pasakytina apie žemo našumo žemės sklypus; vertintojai rekomendavo Komisijai ištirti tiesioginių išmokų poveikį žemės sklypų nuomos kainų padidėjimui ir atitinkamas kovos su tokių kainų didėjimu priemones;

— septyni rodikliai susiję ne su BŽŪP veiksmingumu, o su patikinimu dėl išlaidų tvarkingumo, visuomenės informavimu apie BŽŪP ir informacijos apie politiką teikimo parama AGRI GD;

376. apgailestauja dėl žemo ekologinio ūkininkavimo masto Europoje – dėl investuotų išteklių jis sudaro tik 7,5 proc.; ragina Komisiją parengti BŽŪP veiklos rezultatais grindžiamą modelį, kuris būtų taikomas vadovaujantis tais pačiais rodikliais, taip, siekiant nustatyti tarpines reikšmes, pateikti kiekybines reikšmes; primygtinai tvirtina, kad būtina suteikti reikšmingos papildomos informacijos apie veiksmingumą įgyvendinant biologinės įvairovės ir klimato srities politikos tikslus; pabrėžia, kad būtinos geresnės įžvalgos tokiuose sektoriuose, kaip žemės ūkis ir miškininkystė; ragina Komisiją atsižvelgti į pasiūlymus, kaip dar patobulinti ataskaitų apie tai, kaip ES ir nacionalinės klimato kaitos švelninimo politikos priemonės padeda siekti išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslų, teikimą; siūlo Žemės ūkio plotų stebėjimo sistemą privalomai įtraukti į integruotos administravimo ir kontrolės sistemos struktūrą valstybėse narėse;

377. yra susirūpinęs dėl duomenų apie žemės ūkio subsidijas ir jų galutinius paramos gavėjus trūkumo ir ribotų visuomenės galimybių su jais susipažinti; laikosi nuomonės, kad tokia informacija turėtų būti skelbiama viešai, tačiau griežtai laikantis duomenų apsaugos teisės aktų ir nuolatinės ESTT jurisdikcijos šiuo klausimu; ragina Komisiją ir valstybes nares skaidriai ir vartotojui patogiu būdu (be kita ko, mašininio nuskaitymo formatu) rinkti tokius duomenis ir sudaryti sąlygas su jais susipažinti minėtomis sąlygomis, kad būtų galima apskritai, bet visų pirma atitinkamoms įstaigoms ir institucijoms užtikrinti galutinių paramos gavėjų skaidrumą ir viešąją Sąjungos lėšų panaudojimo kontrolę;

378. su susirūpinimu pažymi, kad pagal dabartines skaidrumo taisykles duomenys, jei teikiamas BŽŪP finansavimas, saugomi tik dvejus metus; ragina nustatyti ilgesnį laikotarpį dėl BŽŪP finansavimo, kaip tai padaryta struktūrinių fondų atveju;

379. pažymi, kad 2019 m. Komisija patikslino teisinę sistemą, taikomą tiesioginiam stebėjimui, vykdomam vaizdo technologijomis ([16]); palankiai vertina Audito Rūmų pastabas ([17]), kad vaizdo technologijos turi ypač didelių privalumų, pvz., sumažina apsilankymų vietoje skaičių, taigi, ir jų administracines išlaidas, o interaktyvus stebėsenos metodas padeda išvengti reikalavimų nesilaikymo ir gauti pažangiajam ūkininkavimui naudingus duomenis; ypač pabrėžia tai, kad vaizdo technologijos sudaro galimybes stebėti pagalbos gavėjų visumą – tai iš esmės keičia biudžeto kontrolės padėtį; ragina Komisiją peržiūrėti aplinkos ir klimato veiklos rezultatų rodiklius, taip siekiant juos suderinti su patikrinimais, vykdomais atliekant stebėjimą; primygtinai ragina Komisiją pašalinti kliūtis platesniam vaizdo technologijų naudojimui ir skatinti nacionalines mokėjimo agentūras vykdyti patikrinimus atliekant stebėjimą bei jas remti;

380. atkreipia dėmesį į Audito rūmų pastabas, kad metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje pateikiama informacija yra suderinta su atitinkamais duomenimis programų ataskaitose, tačiau šioje metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje pateikiama pernelyg optimistiška laimėjimų apžvalga ir joje neaptariamas išlaidų veiksmingumas; ragina Komisiją biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai teikti informaciją apie priemones, kurių imtasi siekiant pašalinti reikšmingus trūkumus, kuriuos ji nurodė siekdama 2014–2020 m. laikotarpio politikos tikslų;

381. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas, kad tiesioginės išmokos sumažino pajamų svyravimus krizių laikotarpiu (apie 30 proc., kaip nurodyta vertinimo tyrime, kuriame naudoti 2010–2015 m. duomenys), tačiau didžioji šių išmokų dalis yra mokamos netikslingai; prašo Komisijos užtikrinti, kad su rodikliais susiję tikslais geriau derėtų su politikos tikslais padidinti asmeninį žemės ūkyje dirbančių asmenų uždarbį, sykiu mažinant tiesioginės paramos poreikį;

382. palankiai vertina tai, kad Komisijos pasiūlymuose dėl BŽŪP po 2020 m. peržiūrėti rodikliai ir tikslai; tai padaryta remiantis Komisijos Vidaus audito tarnybos ir Audito Rūmų nustatytais trūkumais dėl BSVS rodiklių, taip pat pripažįstant būtinybę dar labiau tobulinti šiuos rodiklius;

383. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas, kad BŽŪP gali prisidėti prie tvaraus gamtos išteklių naudojimo, tačiau nepakanka duomenų veiksmingumui įvertinti; taip pat atkreipia dėmesį į Audito Rūmų išvadas, kad žalinimas padarė menką poveikį, kurį būtų įmanoma nustatyti, ūkininkavimo praktikai ir aplinkai ir kad tai iš esmės yra pajamų rėmimo schema;

384. atkreipia dėmesį į kliūtis, kurias Audito Rūmai nustatė nagrinėdami sėkmingą su biologine įvairove susijusį agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonių indėlį, ir ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl priemonių, kurios būtų taikomos reikšmingai ūkininkavimo kraštovaizdžio daliai arba būtų orientuotos į specifinę riziką;

385. atkreipia dėmesį į kuklius miškininkystės priemonių pagal EŽŪFKP pasiekimus, tai, kad 2018 m. pasiekta 60 proc. tikslo užtikrinti veiksmingesnes drėkinimo sistemas, kuris nustatytas 2023 metams, ir būtinybę toliau mažinti žemės ūkyje išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, ir ragina Komisiją teikti informaciją apie priemones, kurių imtasi siekiant pagerinti BŽŪP įgyvendinimo šiose srityse rezultatus;

386. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą, kad metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje pateikiama informacija apie darbo vietas ir plačiajuostę prieigą, tačiau nepateikiama jokios atitinkamos informacijos apie veiksmingumą siekiant darnaus teritorinio vystymosi tikslo; labai apgailestauja, kad 40 proc. kaimo namų ūkių vis dar neturi sparčiojo interneto prieigos; kaimo vietovėse nevykdoma spartesnė skaitmenizacija, siekiant ten kasdien gerinti užimtumą ir remti ūkių plėtrą;

387. palankiai vertina tai, kad užimtumo lygis kaimo vietovėse nuo 63,4 proc. 2012 m. padidėjo iki 68,1 proc. 2018 m.;

388. atkreipia dėmesį į skaičius, kuriais Audito Rūmai remdamiesi pateikė pastabas dėl LEADER programos 2018 m. pabaigoje (užfiksuotos 13 337 darbo vietos – tai yra 30 proc. 2023 m. tikslo), taip pat į tai, kad Komisija neturi patikimų duomenų apie darbo vietas, kurios sukurtos įgyvendinant programą LEADER; prašo Komisijos bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant pagerinti galimybes gauti patikimus duomenis apie programos LEADER įgyvendinimą;

([16]) 2019 m. spalio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1804, kuriuo iš dalies keičiamos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 809/2014 nuostatos dėl pagalbos paraiškų arba mokėjimo prašymų pakeitimų, integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir su kompleksine parama susijusios kontrolės sistemos patikrų.

([17]) Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 04/2020 „Naujų vaizdo technologijų naudojimas bendros žemės ūkio politikos stebėjimui: apskritai daroma nuosekli pažanga, bet klimato ir aplinkos stebėjimo srityje ji lėtesnė“.

389. yra susirūpinęs dėl daugybės žiniasklaidos pranešimų apie tarpvalstybinių ir sezoninių žemės ūkio darbuotojų darbo teisių pažeidimus visoje ES ir daugelyje valstybių narių; pritaria Komisijai dėl jos pastangų atsisakyti teikti pagalbą ūkiams, kurie nepaiso sezoninių darbuotojų darbo teisių;

Rekomendacijos

390. ragina Komisiją:

— užtikrinti teisingesnį tiesioginių išmokų paskirstymą;

— dėti visas pastangas derybose dėl BŽŪP užtikrinti, kad ūkininkams ir MVĮ skirtas skundų nagrinėjimo mechanizmas būtų įtrauktas į naują reglamentą dėl BŽŪP;

— dėti visas pastangas derybose dėl BŽŪP ir užtikrinti, kad būtų nustatyta didžiausia vienam fiziniam asmeniui teikiama išmokų, skiriamų pagal pirmą ir antrą BŽŪP ramstį, suma;

— labiau stengtis užkirsti kelią sukčiavimui ir jį aptikti ir dažniau atnaujinti BŽŪP sukčiavimo rizikos analizę, taip pat pirmenybės tvarka atlikti valstybių narių prevencijos priemonių analizę;

— užtikrinti, kad Penktoji kovos su pinigų plovimu direktyva, ypač nuostatos dėl tikrųjų savininkų viešųjų registrų ir patikos fondų tikrųjų savininkų, būtų įgyvendinta visapusiškai ir teisingai visose valstybėse narėse; pažymi, kad viršutines ribas taip pat reikėtų taikyti patronuojančiajai įmonei, jei ji yra, o ne pavieniam paramos ar subsidijų gavėjui, taip siekiant išvengti ūkių skaidymo siekiant išvengti viršutinės ribos taikymo;

— įgyvendinti Parlamento prašymus, be kita ko, susijusius su konkrečių priemonių, kurias naudojant vertinama žemės koncentracija visose valstybėse narėse, sukūrimu, nustatyti galutinius Sąjungos lėšų gavėjus, taip pat taikant unikalųjį verslo veiklos identifikatorių, kurį sukurti pasiūlyta tyrimo dėl 50-ies stambiausių BŽŪP ir Sanglaudos fondų paramos gavėjų kiekvienoje Sąjungos valstybėje narėje išvadose;

— geriau išnagrinėti valstybių narių teisės aktus ir politiką, kuriais siekiama užkirsti kelią žemės grobimui ir suformuoti geriausios patirties gaires; ragina valstybes nares taikyti gerąją teisėkūros patirtį, kuria būtų siekiama sumažinti žemės grobimo mastą; ragina Komisiją labiau stengtis siekti užkirsti kelią sukčiavimui ir jį nustatyti; primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją parengti tinkamą Sąjungos lygmens teisinę priemonę, neleisiančią vykdyti žemės grobimo;

— teikti informaciją biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai apie bet kokius pokyčius, susijusius su Slovakijos žemės ūkio mokėjimo agentūra, įskaitant konkrečią informaciją apie finansines korekcijas;

— remiantis Slovakijoje nustatytais pažeidimais, peržiūrėti žemės ūkio mokėjimo agentūrų valstybėse narėse padėtį ir užtikrinti, kad jų veikla būtų vykdoma nepriklausomai ir ją vykdant būtų laikomasi Sąjungos taisyklių;

— visapusiškai įgyvendinti Sąjungos finansinį reglamentą, ypač jo 61 straipsnį, ir užtikrinti, kad Finansinis reglamentas būtų taikomas visiems Sąjungos lėšų mokėjimams, įskaitant tiesiogines žemės ūkio išmokas;

— pateikti Parlamentui metinę ataskaitą, kurioje būtų išsamiai nurodytas pagal kiekvieną biudžeto punktą numatytas indėlis, skirtas klimato aspekto integravimo tikslui ir išlaidoms biologinės įvairovės srityje, taip siekiant palengvinti stebėseną;

— kai tinkama ir laikantis sektorių teisės aktų – skubiai pradėti rengti veiksmingą klimato išlaidų ir jų rezultatų stebėsenos metodiką, kad būtų pasiektas bendras tikslas, kad bent 30 proc. visos 2021–2027 m. Sąjungos biudžeto ir priemonės „Next Generation EU“ sumos būtų skiriama išlaidoms remiant klimato politikos tikslus;

— teikti reikalingus finansinius išteklius vandentvarkai, be kita ko, vandens išteklių žemės ūkio paskirties žemėje, miškuose ir šlapynėse kokybės ir kiekybės rėmimui;

Saugumas ir pilietybė

391. pažymi, kad mokėjimai pagal išlaidų kategoriją „Saugumas ir pilietybė“ sudarė 3,3 mlrd. EUR ir buvo paskirstyti per šias programas, politikos priemones ir įstaigas:

— „Migracija ir saugumas“ – iki 45,3 proc. išlaidų kategorijos biudžeto arba 1,6 mlrd. EUR;

— 14-a decentralizuotų agentūrų (sveikatos sritis: ECDC, EFSA, EMA, ECHA, vidaus reikalai: FRONTEX, EASO, Europolas, CEPOL, eu-LISA, EMCDDA, teisingumas: Eurojustas, FRA, EIGE, EPPO) – iki 29,1 proc. išlaidų kategorijos biudžeto arba 1 mlrd. EUR;

— „Maistas ir pašarai“ – iki 7,6 proc. išlaidų kategorijos biudžeto arba 0,2 mlrd. EUR;

— „Kūrybiška Europa“ – iki 7,3 proc. išlaidų kategorijos biudžeto arba 0,2 mlrd. EUR;

— „Kita“ (vartotojai, teisingumas, teisės, lygybė ir pilietybė) – iki 10,7 proc. arba 0,3 mlrd. EUR;

392. su pasitenkinimu pažymi, kad pagal programą „Kūrybiška Europa“ 2019 m. buvo pasirašyta 1 370 dotacijų susitarimų, taigi, viršytas Komisijos tikslas ir visapusiškai panaudoti turimi biudžeto asignavimai; atsižvelgdamas į tai primena, kad norint sudaryti sąlygas visapusiškai skleisti Europos kultūros turtus labai svarbus teisingas geografinis dotacijų paskirstymas; palankiai vertina pokyčius įgyvendinant menininkų ir kultūros bei kūrybos srities specialistų judumo programos bandomąjį projektą, taip pat parengiamuosius veiksmus „Europa festivaliams, festivaliai Europai“ ir iniciatyvą „Music moves Europe“; naudojasi galimybe priminti, jog svarbu padidinti šios programos biudžetą, kad būtų toliau gerinamas jos sėkmės rodiklis;

393. vis dar yra susirūpinęs dėl akivaizdžių Komisijos finansinės paramos kanalui „Euronews“ teikimo tvarkos skaidrumo ir atskaitomybės trūkumo; pabrėžia, kad Audito Rūmai nurodo ne kanalo „Euronews“ trūkumus, bet daug daugiau dėmesio skiria Komisijos stebėsenos ir vertinimo mechanizmams; todėl primygtinai ragina Komisiją padidinti biudžeto, skirto žiniasklaidos veiklai, skaidrumą ir pagerinti atskaitomybę už išlaidas; atkreipia dėmesį į tai, kad per pastaruosius ketverius metus buvo atlikti du kanalo „Euronews“ veiklos auditai; pripažįsta, jog 2020 m. birželio 23 d. paskelbtame nepriklausomame veiksmų, finansuojamų pagal žiniasklaidos veiksmų biudžeto eilutę, veiklos audite teigiama, kad kanalas „Euronews“ turi gerai parengtas procedūras, skirtas redakcinės veiklos kokybei, pusiausvyrai, nepriklausomumui ir nešališkumui remti, ir atrodo, kad jos veikia veiksmingai; primena, kad reikia tęsti nešališką vertinimą siekiant užtikrinti aukščiausius skaidrumo ir atskaitomybės standartus; prašo Komisijos, 2021 m. rengiant kitą partnerystės pagrindų susitarimą, atsižvelgti į Europos Parlamentui susirūpinimą keliančius klausimus; prašo Komisijos įvairinti komunikacijos kanalus, finansuojamus pagal žiniasklaidos veiksmų biudžeto eilutę;

394. pabrėžia, kad Sąjungos biudžeto teisių, lygybės ir pilietiškumo programų paramos gavėjai turi laikytis aukščiausių teisinės valstybės, nepriklausomos žiniasklaidos ir žodžio laisvės principų; apgailestauja dėl to, kad Austrijos politologas Farid Hafez ne kartą gavo ES biudžeto finansavimą, nepaisant jo glaudžių ryšių su Musulmonų brolija ir Turkijos vyriausybe, kurios, prisidengdamos islamofobija, mėgina nutildyti nepriklausomus žurnalistus ir neleisti naudotis žiniasklaidos laisve; ragina Komisiją iš dalies pakeisti Sąjungos biudžeto teisių, lygybės ir pilietiškumo programų tinkamumo kriterijus, kad būtų užkirstas kelias tokią nerimą keliančią nuomonę turintiems asmenims ir organizacijoms gauti Sąjungos finansavimą;

395. palankiai vertina rezultatus pagrindinėse su lyčių lygybe susijusiose veiksmų srityse, pvz., kovos su smurtu dėl lyties srityje įgyvendinant specialias programas, taip pat DFP derybų dėl Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos rezultatus ir užbaigimą;

396. ragina išnagrinėti Sąjungos vidaus ir išorės programų sąveiką, taip siekiant užtikrinti nuoseklų ir nuolat taikomą požiūrį į politikos priemones tiek Sąjungoje, tiek už jos ribų, pvz., visų pirma sprendžiant klausimus, susijusius su smurtu prieš moteris arba kova su prekyba žmonėmis;

397. tvirtai pakartoja savo reikalavimą pagal Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą padidinti išteklius, skirtus smurto dėl lyties prevencijai ir kovai su juo, ypač atsižvelgiant į tai, jog per COVID-19 krizę padaugėjo smurto prieš moteris; pakartoja savo prašymą įtraukti atskirą biudžeto eilutę visoms konkrečiai lyčių lygybei, įskaitant kovą su smurtu dėl lyties, skirtoms priemonėms, nes tai būtų pirmasis žingsnis siekiant padidinti skaidrumą, palengvinti su lyčių lygybe susijusių išlaidų stebėjimą ir vykdyti atvirą sprendimų dėl lyčių lygybei skirtų lėšų priėmimo procesą, kuriame Parlamentas, kaip biudžeto valdymo institucija, turėtų atlikti esminį vaidmenį;

398. yra susirūpinęs dėl to, jog Audito Rūmai, atlikdami dabartinių Sąjungos programų vidaus išlaidų peržiūrą, nustatė, kad lyčių lygybė nebuvo įtraukta į Sąjungos biudžetą tokiu pačiu mastu, kaip klimato kaita ar biologinė įvairovė, ir kad vietoj to buvo naudojamasi specialiomis programomis, daugiausia skirtomis užimtumo ir socialiniams klausimams spręsti, siekiant kovoti su diskriminacija dėl lyties; apgailestauja dėl to, kad nėra nustatyta lyčių lygybei skirtų išlaidų stebėjimo metodikos; palankiai vertina Audito Rūmų sprendimą išnagrinėti lyčių aspekto integravimą į Sąjungos biudžetą ir 2021 m. pirmąjį ketvirtį paskelbti audito ataskaitą ([18]);

399. pabrėžia, kad moterų teises ir lyčių lygybės aspektą reikėtų įtraukti į visų sričių politiką ir juos įdiegti, visų pirma atsižvelgiant į daugialypį su lytimi susijusį COVID-19 pandemijos poveikį moterų teisėms; todėl pakartoja savo raginimą visais biudžeto proceso etapais diegti lyčių aspektą, be kita ko, atsižvelgti į lyčių aspektą sudarant biudžetą ir vertinant jo vykdymą; pakartoja savo reikalavimą įtraukti su lytimi susijusius rodiklius į bendrą rezultatų rodiklių rinkinį, skirtą ES biudžeto vykdymui;

400. palankiai vertina tai, kad lyčių lygybė ir lyčių aspekto integravimas į naują 2021–2027 m. DFP buvo įtraukti kaip vienas iš horizontaliųjų Sąjungos lėšoms taikomų principų, numatant, kad lyčių lygybei ir lyčių aspekto integravimui DFP dabar bus teikiama pirmenybė, apgailestauja dėl to, kad, nors lyčių aspekto integravimas jau buvo numatytas bendroje deklaracijoje, pridėtoje prie 2014–2020 m. DFP, tačiau nebuvo visapusiškai įgyvendinamas šiuo laikotarpiu; tikisi, kad ateityje Komisija imsis realių veiksmų vykdydama savo įsipareigojimus atidžiai stebėti šių horizontaliųjų principų įgyvendinimą visų sričių ES politikoje ir teikti išsamius visų savo politikos priemonių ir programų poveikio lytims vertinimus ir atlikti atitinkamą stebėjimą;

401. palankiai vertina įsipareigojimą parengti lyčių lygybei skirtų išlaidų stebėjimo metodiką ir prašo Komisijos užtikrinti, kad ši metodika būtų parengta ne vėliau kaip 2021 m. pabaigoje, taip siekiant, kad ji būtų kuo greičiau taikoma;

402. reiškia susirūpinimą dėl išpuolių prieš teisinės valstybės principą ir priešiškos reakcijos į lyčių lygybę ir moterų teises tarpusavio sąsajos; ragina spręsti šį klausimą atitinkamoms valstybėms narėms taikant 7 straipsnyje nustatytą procedūrą;

Audito Rūmų nustatyti faktai: valstybių narių Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir (arba) Vidaus saugumo fondo metinės ataskaitos

403. atkreipia dėmesį į faktą, kad migracija ir saugumas yra svarbiausia šios išlaidų kategorijos išlaidų sritis, taip pat į tai, kad didžiąją išlaidų dalį sudaro dviejų fondų – Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) ir Vidaus saugumo fondo (VSF) – išlaidos;

404. apgailestauja, kad Audito Rūmai nenustatė šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygmens, tačiau išnagrinėjo 19-os operacijų imtį, taip buvo siekiama prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti DFP išlaidų kategoriją; pažymi, kad imtyje pateiktos aštuonios operacijos, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, aštuonios operacijos, kurioms taikomas tiesioginis valdymas, ir viena operacija, kuriai taikomas netiesioginis valdymas, ir yra susirūpinęs, kad Audito Rūmai nustatė septynias operacijas (37 proc.), kuriose buvo klaidų; primena, kad viešasis ir politinis interesas šioje srityje yra daug didesnis už jo finansinę dalį; dar kartą prašo Audito Rūmų aiškiai nustatyti skyriaus „Saugumas ir pilietybė“ klaidų lygį;

405. pažymi, kad Audito Rūmai nepateikė informacijos apie finansinį poveikį, kurį padarė trys kiekybiškai įvertinamos klaidos, kurias Audito Rūmai nustatė dėl su Sąjungos biudžetu susijusių sumų;

406. atsižvelgia į keturis teisės nuostatų, kuriais reglamentuojama projektų atranka ir viešųjų pirkimų taisyklės, nesilaikymo atvejus, kurie vis dėlto neturėjo finansinio poveikio Sąjungos biudžetui;

407. pažymi, kad Audito Rūmai atliko aštuonių institucijų, atsakingų už savo atitinkamų valstybių narių PMIF / VSF metinių finansinių ataskaitų auditą ir metinės kontrolės ataskaitos pateikimą Komisijai, atlikto darbo auditą;

408. su džiaugsmu pažymi, kad Audito Rūmų patikrinimui atrinktose valstybėse narėse[17] audito institucijos parengė ir įgyvendino išsamias ir pakankamai kokybiškas procedūras, kad pateiktų taisykles atitinkančias ataskaitas, ir turėjo išsamias audito programas ir kontrolinius sąrašus savo išvadoms pagrįsti;

409. atsižvelgia į tam tikrus audito institucijų pateiktų metinių kontrolės ataskaitų trūkumus, kurių poveikis sąskaitoms nebuvo pakankamai reikšmingas, kad sumenkintų audito institucijų išvadas, tačiau kelia potencialią riziką, kad ataskaitose pateikti duomenys bus nepatikimi ir užtikrins ribotą patikinimą, pvz.:

([18]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INAP20_03/INAP_Gender_equality_LT.pdf

— imties sudarymo problemos (naudojama rizika pagrįsta, o ne atsitiktinė metodika); imties dydžiui nustatyti buvo naudotos netikslios reikšmės) Slovėnijoje;

— netinkamas sąskaitų rinkinys (sąskaitų projektų pateikimas audito institucijai prieš atsakingai institucijai užbaigiant savo patikras vietoje) Italijoje ir Slovėnijoje;

— netiksliai apskaičiuotas ir pateiktas bendras ir (arba) likutinis klaidų lygis Vokietijoje ir Italijoje;

— į audito tiriamąją visumą neįtraukta techninė parama ir apie tai neinformuota metinėje kontrolės ataskaitoje Slovėnijoje;

— į audito tiriamąją visumą įtraukta tik dalis išankstinių mokėjimų ir apie tai neinformuota metinėje kontrolės ataskaitoje Vokietijoje;

— projektų suskirstymas į du pogrupius (išankstiniai mokėjimai ir patirtos išlaidos) imties sudarymo tikslais Kipre;

410. pažymi, kad Audito Rūmų patikrinimui atrinktose valstybėse narėse ([19]) audito institucijos turėjo išsamias audito programas ir kontrolinius sąrašus savo išvadoms pagrįsti;

411. atkreipia dėmesį į tam tikrus audito institucijų darbo trūkumus, dėl kurių galėjo iškilti rizika neaptikti netinkamų finansuoti išlaidų, paversti audito išvadas nepatikimomis ir pateikti menką patikinimą, pvz., kaip paaiškėja iš žemiau pateiktų pavyzdžių, ir prašo Komisijos ir Audito Rūmų bendradarbiauti su nacionalinėmis audito institucijomis siekiant ištaisyti šiuos trūkumus:

— auditorių netvarkingai patikrinti projektų atrankos ir (arba) sutarties skyrimo kriterijai Italijoje ir Kipre;

— nepakankama audito seka arba prastai dokumentuotas audito darbas Graikijoje, Kipre, Lietuvoje ir Jungtinėje Karalystėje;

— netvarkingai tikrinami visi susiję turimi įrodymai, siekiant patvirtinti tikslinių grupių tinkamumą finansuoti ir deklaruotas išlaidas arba išlaidų protingumą Italijoje ir Kipre;

412. atkreipia dėmesį į trūkumus, kurių pastebėta Komisijai įvertinus metines kontrolės ataskaitas ([20]), pvz.:

— skirtinga „tarpinio mokėjimo“ apibrėžtis, dėl kurios kyla pavojus pateiktų duomenų vertei ir išsamumui;

— nėra Komisijos gairių, kaip apskaičiuoti minimalią 10 proc. audito aprėptį imties dalies atveju, todėl kyla pavojus dėl audito išvadų patikimumo ir neapibrėžtumo;

413. palankiai vertina tvirtą OLAF ir Audito Rūmų bendradarbiavimą kovojant su sukčiavimu biudžeto srityje; atkreipia dėmesį į tai, kad 2019 m., kaip ir 2018 m., Audito Rūmai pranešė OLAF apie devynis sukčiavimo atvejus, dėl kurių OLAF pradėjo penkis tyrimus; pažymi, kad pagrindinės Audito Rūmų nustatytos sukčiavimo rūšys yra klaidingos išlaidų deklaracijos, viešųjų pirkimų pažeidimai ir dirbtinių sąlygų Sąjungos finansavimui gauti sudarymas;

414. palankiai vertina Audito Rūmų specialiąsias ataskaitas, visų pirma dėl migrantų prieglobsčio, perkėlimo ir grąžinimo ([21]), dėl sienų kontrolę padedančių užtikrinti ES informacinių sistemų ([22]) ir dėl kovos su sukčiavimu naudojant ES lėšas ([23]), kuriose minimas teigiamas Europos prokuratūros įsteigimo vaidmuo šioje srityje;

([19]) Vokietija, Graikija, Italija, Kipras, Lietuva, Lenkija, Jungtinė Karalystė, Slovėnija.
([20]) Iš Bulgarijos, Čekijos, Prancūzijos, Nyderlandų, Austrijos, Portugalijos, Slovakijos, Estijos, Ispanijos, Islandijos, Maltos ir Suomijos.
([21]) Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 24/2019 „Migrantų prieglobstis, perkėlimas ir grąžinimas. Laikas imtis aktyvesnių veiksmų mažinant atotrūkį tarp tikslų ir rezultatų“.
([22]) Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 20/2019 „Sienų kontrolę padedančios užtikrinti ES informacinės sistemos – veiksminga priemonė, tačiau daugiau dėmesio reikia skirti savalaikiams ir išsamiems duomenims“.
([23]) Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 01/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas. Reikalingi veiksmai“.

415. primena savo 2020 m. vasario 13 d. laišką Komisijai dėl to, kaip įgyvendinami du deleguotieji aktai, kuriais VSF deleguotasis reglamentas (Reglamentas (ES) 2020/446 ([24])) papildomas išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemone ir PMIF deleguotasis reglamentas (Reglamentas (ES) 2020/445 ([25])) papildomas naujais konkrečiais veiksmais; pažymi, kad PMIF skirtas deleguotasis aktas nebuvo panaudotas; ragina Komisiją skubiai pateikti išsamią informaciją apie įvairius projektus, finansuojamus pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) 2020/446;

416. prašo Komisijos ir valstybių narių audito institucijų pašalinti Audito Rūmų nustatytus trūkumus, susijusius su valstybių narių audito institucijų atliktų auditų aprėptimi, imties ėmimu ir auditų seka, ir pateikti šią informaciją biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai;

Veiklos rezultatai: PMIF

417. atkreipia dėmesį į keturis pagrindinius poveikio rodiklius (dėl faktinių grąžinimų palyginti su sprendimais grąžinti, savanoriškų grįžimų procentinės dalies, Sąjungos piliečių ir ne piliečių užimtumo lygio skirtumo ir prieglobsčio suteikimo prašytojams lygio konvergencijos), kurie nėra tiesiogiai susiję su PMIF veiklos rezultatais, tačiau išlaidos šiam fondui gali padėti pasiekti atitinkamą tikslą;

418. palankiai vertina Audito Rūmų pastabą, jog Komisijos tarpiniame vertinime nurodyta, kad PMIF yra svarbus ir kad juo finansuotos intervencinės priemonės, atitinkančios valstybių narių poreikius;

419. vis dėlto atkreipia dėmesį į kai kuriuos Audito Rūmų nustatytus PMIF veiklos rodiklių trūkumus, pvz., tai, kad du trečdaliai rodiklių yra išdirbio rodikliai ir kad penki iš 24 rodiklių 2020 m. tarpinių reikšmių jau pasiektos ankstesniais metais, taip pat į tai, kad siektinos reikšmės nebuvo padidintos pagal gerą finansų valdymo praktiką, kad atspindėtų politinę valią ir galimybes užtikrinti dar didesnį veiksmingumą;

420. pažymi, kad kai kurie PMIF rodikliai nėra sėkmingai įgyvendinami, jog būtų pasiektos siektinos reikšmės, ir kad Komisija dar neparengė veiksmingumo stebėjimo sistemos EMAS finansuojamiems projektams, ir kad metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje bei programų ataskaitose pateikiama mažai informacijos apie padarytą pažangą svarbių rodiklių srityje; susirūpinęs pažymi, kad Audito Rūmai nustatė didelį vėlavimą siekiant PMIF nustatyto integracijos ir teisėtos migracijos tikslo;

421. pažymi, kad šios srities politikoje sudėtinga įvertinti išdirbio rodiklius; yra susirūpinęs dėl to, kad ES finansavimas nepagerino humanitarinės padėties pabėgėlių stovyklose ir iš tiesų neapsaugojo išorės sienų; ragina Komisiją pateikti išsamų paaiškinimą, ypač dėl priėmimo procedūrų prie išorės sienų; ragina Komisiją išsiaiškinti, kur tiksliai buvo investuotos ES lėšos per PMIF programas ir kokių konkrečių laimėjimų jos padėjo pasiekti; prašo Komisijos pateikti atitinkamą ataskaitą dėl kiekvienos susijusios valstybės narės;

422. trūkumus dažniausiai lėmė prieglobsčio procedūrų trukmė, vangi integracija ir nepakankama grąžinimo norma; ragina Sąjungą, Komisiją ir valstybes nares nedelsiant imtis teisėkūros veiksmų;

423. prašo Komisiją imtis priemonių Audito Teismo nustatytiems trūkumams pašalinti ir pagerinti su metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje ir programų ataskaitose pateikta informacija susijusią padėtį, nes tai padės geriau stebėti šio fondo padarytą pažangą;

424. yra labai susirūpinęs, kad apie bendras su EMAS ([26]) susijusias išlaidas yra tik nedaug bendrų veiklos efektyvumo duomenų (iš pradžių paskirta 100 mln. EUR suma buvo padidinta iki 2,2 mlrd. EUR laikotarpiui iki 2020 m., t. y. 30 proc. fondo, tačiau Komisija dar neparengė veiksmingumo stebėjimo sistemos EMAS finansuojamiems projektams);

425. yra labai susirūpinęs, kad metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje bei programų ataskaitose pateikiama mažai informacijos apie fondo įgyvendinimo ekonomiškumą ir veiksmingumą arba apie PMIF veiksmų išlaidų efektyvumą;

426. yra labai susirūpinęs, kad valdymo ir veiklos ataskaitoje bei programų ataskaitose nepranešama apie priemones, kuriomis siekiama vykdant teisėtos migracijos programas į Sąjungą pritraukti aukštos kvalifikacijos darbininkų, ir kad rodikliai nėra tinkami ataskaitoms apie tokias priemones rengti;

([24]) 2019 m. spalio 15 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2020/446, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 515/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė, II priedas (OL L 94, 2020 3 27, p. 3).

([25]) 2019 m. spalio 15 d. Komisijos deleguotasis reglamentas(ES) 2020/445, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas, II priedas (OL L 94, 2020 3 27, p. 1).

([26]) PMIF pagalba ekstremaliosios padėties atveju.

427. atkreipia dėmesį į tai, kad egzistuoja dvi lygiagrečios Sąjungos finansuojamos programos, kuriomis remiama to paties pobūdžio grąžinimo veikla (PMIF NP ir FRONTEX grąžinimo parama), taip pat į tai, kad koordinavimas iš esmės yra paliktas valstybėms narėms; todėl ragina jas užtikrinti geresnį koordinavimą tarp šių dviejų programų;

428. susirūpinęs pažymi, kad tiek PMIF, tiek VSF atveju valstybės narės panaudojo ne visą turimą biudžetą; mano, kad tai ypač problemiška atsižvelgiant į tai, kad vis dažniau pasitelkiama skubi parama valstybių narių politikai šiose srityse finansuoti; primena, kad su saugumu ir migracijos valdymu susiję iššūkiai yra Sąjungos prioritetas; pripažįsta Komisijos pastangas šioje srityje ir prašo visų valstybių narių glaudžiau bendradarbiauti;

Rekomendacijos

429. ragina Komisiją:

— paskelbti gaires valstybių narių audito institucijoms dėl PMIF ir VSF, kaip apskaičiuoti audito aprėptį imties dalies sudarymo atveju, kad būtų užtikrinta pakankama ir tinkama imtis pagrįstam audito pagrindui, kuriuo remdamasis auditorius galėtų daryti išvadas apie visą audito tiriamąją visumą;

— dėl PMIF ir VSF pakartoti valstybių narių audito institucijoms, kad jos turėtų laikytis Komisijos nurodymų dėl imties sudarymo ir klaidų lygio apskaičiavimo, jei imties sudarymas turi būti atsitiktinis, kiekvienas imties vienetas tiriamojoje visumoje turi turėti atrinkimo galimybę ir, kai taikytina, visos klaidos turi būti ekstrapoliuotos atitinkamai tiriamajai visumai;

— paskelbti gaires valstybių narių audito institucijoms dėl PMIF ir VSF, kad dokumentuose būtų pakankamai ir tinkamai registruojamas jų audito procedūrų pobūdis, laikas ir aprėptis, jų rezultatai, taip pat surinkti audito įrodymai;

430. prašo Komisijos:

— kitoje finansinėje programoje nustatyti EMAS lėšų skirstymo kriterijus pagal pasidalijamąjį valdymą su valstybėmis narėmis;

— stiprinti veiksmingumo stebėjimo sistemą: a) užtikrinant, kad PMIF EMAS projektuose būtų produkto ir rezultatų rodiklių su aiškiomis siektinomis reikšmėmis ir, kai reikia, pagrindiniais scenarijais, ir pagrindžiant, kai jų nėra, b) stebėti ir pranešti apie rezultatus, kurių pasiekiama EMAS finansuojamais projektais, c) naujai 2021–2027 m. DFP parengti PMIF BSVS rodiklius, įskaitant jų pagrindinius scenarijus ir siektinas reikšmes prieš pradedant 2021–2027 m. projektus;

— įgyvendinti priemones PMIF ir EASO ir (arba) FRONTEX papildomumui ir geresniam koordinavimui užtikrinti (pvz., priverstinio grąžinimo arba paramos prieglobsčio institucijoms srityse);

— naudoti paramą vystymuisi kaip priemonę glaudesniam bendradarbiavimui su migrantų kilmės šalimis paskatinti ([27]);

431. ragina Komisiją visapusiškai laikytis Tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo ([28]), laikantis Sąjungos teisinių nuostatų ir gero valdymo principo;

Migracijos ir vidaus reikalų GD 2019 m. MVA

432. atkreipia dėmesį į tai, kad Migracijos ir vidaus reikalų GD paliko dvi išlygas, susijusias su pasidalijamuoju valdymu (vieną dėl PMIF ir VSF ir vieną dėl Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrosios programos (angl. SOLID) lėšų 2007–2013 m. laikotarpiu, su jais susijusios išlygos skirtos kelioms valstybėms narėms), ir vieną išlygą dėl tiesioginio valdymo dotacijų atsižvelgiant į reikšmingą klaidų lygį, nes likutinis klaidų lygis siekia 4,11 proc., o numatomas poveikis – 7,21 mln. EUR; pažymi, kad, kaip nurodyta Komisijos 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje, PMIF ir VSF atveju vidutinis likutinis klaidų lygis yra 1,57 proc. – tai gerokai mažiau už 2 proc. dydžio reikšmingumo ribą; reiškia susirūpinimą dėl pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju projekto „Sienų kontrolės stiprinimas Kroatijos išorės sienos ruože dėl padidėjusio migracijos spaudimo“, kuris buvo vykdomas nuo 2018 m. rugsėjo mėn. iki 2019 m. pabaigos, įgyvendinimo ir atkreipia dėmesį į tai, kad Europos ombudsmenas pradėjo nagrinėti bylą 1598/2020/MMO, susijusią su tuo, kaip Europos Komisija vykdo stebėseną ir užtikrina, kad Kroatijos valdžios

([27]) 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl vystymosi veiksmingumo ir pagalbos efektyvumo gerinimo (2019/2184(INI)).

([28]) 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo (OL C 373, 2013 12 20, p. 1), nuo 2020 m. gruodžio 16 d. pakeistas Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstituciniu susitarimu dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28).

institucijos, vykdydamos sienų valdymo operacijas, paiso pagrindinių teisių; pažymi, jog Komisija daugiausia dėmesio skiria tam, kad būtų įdiegtas nepriklausomas stebėsenos mechanizmas, kaip nurodyta dotacijos susitarime; taip pat pažymi, kad Komisija glaudžiai bendradarbiauja su Kroatija, kuri nurodė ketinanti įdiegti šį nepriklausomą stebėsenos mechanizmą; primena, jog pagal Sąjungos sienų valdymo finansavimo priemones reikalaujama, kad įgyvendinant visus finansuojamus veiksmus būtų laikomasi Pagrindinių teisių chartijos; todėl primygtinai reikalauja, kad su sienų valdymu susijusi bet kokia Kroatijai skiriama pagalba ekstremaliosios situacijos atveju ateityje būtų teikiama tik įdiegus stebėsenos mechanizmą; prašo Ombudsmeno Parlamentui reguliariai teikti naujausią informaciją apie bylą 1598/2020/MMO;

433. palankiai vertina Migracijos ir vidaus reikalų GD Vidaus audito tarnybos paskelbtas rekomendacijas 2019 metams, pvz.:

— Migracijos ir vidaus reikalų GD audito veiklos parengimas ir planavimas (reikėtų apibrėžti audito funkcijos misijos tikslą ir įgaliojimus ir apie juos informuoti, pritaikyti vaidmenis ir atsakomybes, atskaitomybės ryšius ir tarpines reikšmes sąskaitų patvirtinimo procedūros vykdymui, taip pat reikėtų atnaujinti audito strategijas, išanalizuoti audito veiklos išteklių poreikius);

— vykdyti audito planą (reikėtų suplanuoti ir pradėti auditą kuo anksčiau kitais metais po metinės darbo programos priėmimo ir peržiūrėti metinės kontrolės ataskaitas ir audito nuomones, taip pat reikėtų suderinti tarpines reikšmes audito proceso etapams, užtikrinti, kad galutinės audito ataskaitos būtų nedelsiant nusiųstos paramos gavėjams ir kad šį procesą stebėtų vyresnioji vadovybė);

— sąskaitų patvirtinimas (reikėtų užtikrinti, kad sąskaitų patvirtinimo sprendimai būtų priimti laiku, taip pat reikėtų paaiškinti procedūrą dėl sąskaitų, kurios pateikiamos prieš metų pabaigą); pritaikyti sąskaitų patvirtinimo procedūrą prie naujos organizacinės struktūros ir patobulinti finansų skyrių ir audito sektoriaus komunikaciją (audito veiklos parengimas ir planavimas, audito plano vykdymas, sąskaitų patvirtinimas);

Teisingumo GD 2019 m. MVA

434. pabrėžia, kad Teisingumo ir vartotojų reikalų (JUST) GD paliko savo išlygą dėl su tiesioginio valdymo dotacijomis susijusio reikšmingo klaidų lygio, nes likutinis klaidų lygis yra 2,65 proc.; atkreipia dėmesį į Komisijos įsipareigojimą pritaikyti savo metodiką, skirtą dotacijų pagal Teisių, lygybės ir pilietiškumo programą bei Teisingumo programą klaidų lygiui apskaičiuoti, atsižvelgiant į Audito Rūmų pastabas ir pradedant įgyvendinti 2020 m. *ex post* audito kampaniją;

435. palankiai vertina tai, kad Teisingumo GD šiuo metu įgyvendina rekomendacijas, kurias paskelbė Komisijos Teisingumo GD Vidaus audito tarnyba dėl poveikio vertinimo proceso ir geresnio reglamentavimo gairių ir priemonių įgyvendinimo;

Europos vaidmuo pasaulyje

436. pažymi, kad 2019 m. mokėjimai pagal išlaidų kategoriją „Europos vaidmuo pasaulyje“ sudarė 10,1 mlrd. EUR ir buvo paskirstyti per šias specialias priemones:

— „Vystomojo bendradarbiavimo finansinė priemonė“ – iki 26 proc. „Europos vaidmuo pasaulyje“ biudžeto arba 2,6 mlrd. EUR;

— „Europos kaimynystės priemonė“ (EKP) – iki 20,6 proc. „Europos vaidmuo pasaulyje“ biudžeto arba 2,1 mlrd. EUR;

— „Pasirengimo narystei pagalbos priemonė“ – iki 15,7 proc. „Europos vaidmuo pasaulyje“ biudžeto arba 1,6 mlrd. EUR;

— „Humanitarinė pagalba“ – iki 20,4 proc. „Europos vaidmuo pasaulyje“ biudžeto arba 2,1 mlrd. EUR;

— „Kiti veiksmai ir programos“ – iki 17,3 proc. „Europos vaidmuo pasaulyje“ biudžeto arba 1,7 mlrd. EUR;

437. primena, kad pagrindiniai politikos tikslai pagal 2019 m. biudžeto 4-ą išlaidų kategoriją yra, be kita ko, Sąjungos vertybių, pvz., demokratijos, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, propagavimas užsienyje, ir primena, kad vykdant visus Sąjungos finansuojamus veiksmus turi būti laikomasi šių pagrindinių principų, palankiai vertina Audito Rūmų išvadą dėl apskritai teigiamos skurdo mažinimo, lyčių lygybės švietimo srityje užtikrinimo, susitarimų su kaimyninėmis šalimis skaičiaus sudarymo tendencijos, tačiau reiškia susirūpinimą dėl blogėjančios tendencijos demokratijos stiprinimo, teisinės valstybės ir politinio stabilumo srityse; labai palankiai vertina pilietinės visuomenės pastangas visame pasaulyje propaguoti ir ginti žmogaus teises, ypač mažėjant pilietinės visuomenės erdvei ir abejojant žmogaus teisių visuotinumu, ir vis dėlto, atkreipdamas dėmesį į skaidrumo ir atsakomybės principų svarbą išleidžiant viešąsias lėšas pilietinės visuomenės reikmėms, pabrėžia, kad svarbu užkirsti kelią pernelyg dideliam biurokratizmui ir nepagrįstų įtarimų kurstymui;

438. atsižvelgia į tai, kad išorės veiksmų biudžetą vykdo Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DG DEVCO), Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (DG NEAR), Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinis direktoratas (DG ECHO), Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (DG REGIO) ir Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI);

439. pažymi, kad išlaidos pagal šią sritį buvo išmokėtos naudojant kelias priemones ir įgyvendinimo būdus, pvz., darbo, tiekimo ir paslaugų sutartis, dotacijas, specialias paskolas, paskolų garantijas ir finansinę paramą, paramą biudžetui bei kitus tikslinius paramos biudžetui būdus daugiau kaip 150 šalių visame pasaulyje;

440. pažymi, kad Audito Rūmai išnagrinėjo 68 operacijų imtį: Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD – 22, Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD – 25, Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos GD – 10 ir kitų operacijų –11; taip pat septynias operacijas iš Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD bei Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD 2019 m. likutinio klaidų lygio tyrimų, pakoreguotų kompensuoti jų metodikos trūkumus;

441. pažymi, jog Audito Rūmai nustatė, kad ES pagalba buvo teikiama siekiant atkurti ir išlaikyti saugų ir kokybišką švietimą humanitarinių krizių metu; palankiai vertina projektų, susijusių su nustatytomis problemomis, aktualumą; pažymi, kad pavyko įgyvendinti beveik visus projektų tikslus; pritaria Audito Rūmų rekomendacijoms ir ragina Komisiją patikslinti savo paramą švietimui ekstremaliųjų situacijų atvejais, kad būtų galima užtikrinti tinkamą veiksmingumo ir aktualumo lygį;

442. primena, kad vystymosi ir bendradarbiavimo politika siekiama panaikinti skurdą ir sumažinti nelygybę ir kad lėšos turėtų būti skiriamos tik numatytiems paramos gavėjams;

443. pareiškia, kad Europos Parlamento aktyvus dalyvavimas rengiant partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis yra svarbus; atkreipia dėmesį į tai, kad būsimiems partnerystės susitarimams turėtų būti taikoma parlamentinė kontrolė ir kad jie turėtų būti grindžiami solidarumo, atsakomybės pasidalijimo, pagarbos žmogaus teisėms, teisinės valstybės ir tarptautinės humanitarinės teisės principais ([29]);

444. yra susirūpinęs dėl to, kad Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūra Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) naudoja neapykantą kurstančias kalbas ir moko smurto Palestinos mokykliniuose vadovėliuose ir mokyklose Vakarų Krante, Gazos Ruože ir Rytų Jeruzalėje; yra susirūpinęs dėl UNRWA taikomo JT vertybių paisymo mechanizmo veiksmingumo šios agentūros darbuotojų mokyklose naudojamoje ir pateikiamoje švietimo medžiagoje, kurioje yra neapykantą kurstančių kalbų ir skatinama griebtis smurto; primygtinai ragina UNRWA veikti visiškai skaidriai ir atvirai prieinamoje platformoje paskelbti visą savo šviečiamąją medžiagą mokytojams ir mokiniams, taip pat atlikti priimančiojoje šalyje naudojamų vadovėlių peržiūrą, siekiant užtikrinti, kad jų turinys atitiktų JT vertybes ir neskatintų neapykantos; prašo nedelsiant pašalinti visą mokyklinę medžiagą, kuri neatitinka šių standartų; primygtinai prašo nustatyti, kad ES lėšos tokioms programoms, kaip PEGASE (atlyginimams mokytojams ir valstybės tarnautojams švietimo sektoriuje mokėti), būtų skiriamos, jei šviečiamoji medžiaga ir kursų turinys atitinka UNESCO standartus, susijusius su taika, tolerancija, sambūviu ir smurto nebuvimu, kaip 2015 m. kovo 17 d. Paryžiuje nusprendė Sąjungos švietimo ministrai;

445. pakartoja savo poziciją, kad išorės pagalba turėtų būti visiškai finansuojama iš Sąjungos biudžeto, ir pabrėžia, kad ES patikos fondų lėšomis remiami veiksmai yra tik tarpinis sprendimas, kol juos visiškai pakeis būsimos išorės finansavimo priemonės, visų pirma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė (KVTBP) ir Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III); apgailestauja, kad įgyvendinant patikos fondų, tokių kaip ES patikos fondo „Madad“ ir ES pagalbos Afrikai patikos fondo, lėšomis remiamus veiksmus kai kuriais atvejais nebuvo pasiekti humanitariniai tikslai, tokie kaip migrantų ir kitų pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų, pvz., vaikų ir moterų, orumo išsaugojimas ir žmogaus teisių apsauga; pabrėžia, kad norint užtikrinti žmogaus

([29]) DEVE komiteto nuomonės dėl žmogaus teisių apsaugos ir ES išorės migracijos politikos 17 dalis.

teisių apsaugą reikia imtis ryžtingų veiksmų; be to, primena, kad pagarba žmogaus teisėms, pagrindinėms laisvėms, teisinės valstybės skatinimas, demokratiniai principai, religijos ir tikėjimo laisvė, skaidrumas, geras valdymas, taika ir stabilumas yra pagrindiniai ES Kolumbijai skirto patikos fondo veiklos elementai; ragina Komisiją šiuo požiūriu griežčiau tikrinti įgyvendinančiųjų partnerių veiksmus;

446. primena, kad skurdo mažinimas yra svarbiausias Sąjungos vystymosi politikos tikslas ir kad pagrindinis oficialios paramos vystymuisi (OPV) tikslas turėtų būti besivystančių šalių ekonominio vystymosi ir gerovės skatinimas, kaip nurodyta EBPO OPV apibrėžtyje; pabrėžia, kad OPV turėtų paspartinti darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimą, atitikti JT Darbotvarkės iki 2030 m. principus, įskaitant principą „nė vieno nepalikti nuošalyje“, paisyti vystymosi veiksmingumo principų ir prisidėti mažinant nelygybę, be išimčių su migracija susijusios OPV atveju arba kai taikoma bet kokia konkreti pagalbos rūšis; ragina veiksmingiau ir skaidriau paskirstyti OPV paskolas, užtikrinant, kad OPV būtų teikiama ten, kur jos labiausiai reikia ir kur jos poveikis vystymuisi būtų didžiausias;

447. pabrėžia, kad skolos mažinimo priemones reikia susieti su papildomu oficialios paramos vystymuisi sutelkimu; taip pat mano, kad skolos naštos mažinimo pastangos turėtų būti papildytos didesniais daugiašalių skolinimo agentūrų ištekliais, be kita ko, didinant TVF specialiąsias skolinimosi teises;

448. pažymi, kad OPV poreikiams įtaką daro šalių vidaus išteklių sutelkimas, kuriam kenkia tarptautinių įmonių mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimas (BEPS); primena, kad dėl didesnės besivystančių šalių priklausomybės nuo įmonių pelno mokesčio jos patiria neproporcingai didelį BEPS poveikį; ragina Sąjungą aktyviau imtis veiksmų šiuo klausimu pagal Adis Abebos vystymosi finansavimo veiksmų darbotvarkę, įtrauktą į Darbotvarkę iki 2030 m.; pabrėžia, kad reikia imtis konkrečių veiksmų, kuriais būtų remiamas didesnis vidaus išteklių sutelkimas, pvz., remti kovą su korupcija ir pažangių mokesčių sistemų kūrimą, kovoti su mokesčių vengimu ir slėpimu;

449. primena, kad Sąjungos žemės ūkio, žuvininkystės, prekybos, ekonomikos, švietimo, migracijos, aplinkos, klimato, užsienio ir saugumo bei kitų sričių politika daro įtaką Sąjungos vystymosi politikos veiksmingumui; pažymi, kad politikos suderinamumas vystymosi labui, kaip nustatyta SESV 208 straipsnyje, taip pat yra patikimo finansų valdymo klausimas; primena, kad pagalbos veiksmingumas priklauso nuo tinkamo politikos suderinamumo vystymosi labui įgyvendinimo; pabrėžia, kad ir toliau reikia labiau stengtis užtikrinti politikos suderinamumo vystymosi labui principų laikymąsi, visų pirma minėtose srityse, kad būtų pasiekti pagalbos veiksmingumo tikslai; ragina Komisiją imtis veiksmų atsižvelgiant į 2018 m. politikos suderinamumo vystymosi labui išorės vertinimo ataskaitoje ([30]) pateiktas rekomendacijas, parodant įsipareigojimą ir skiriant pakankamai darbuotojų politikos suderinamumo vystymosi labui užduotims atlikti, kad būtų užtikrinta į rezultatus orientuota strategija ir pažanga politikos suderinamumo vystymosi labui srityje;

450. pabrėžia, kad, siekiant padidinti paramos vystymuisi veiksmingumą, pasiekti ilgalaikių rezultatų ir patenkinti vietos poreikius, ypač užsitęsusių krizių metu ir po jų, būtina gerinti humanitarinės pagalbos ir paramos vystymuisi koordinavimą ir stiprinti humanitarinės pagalbos ir vystymosi ryšį; ragina Sąjungą toliau plėtoti tokį požiūrį;

451. palankiai vertina 2020 m. rugsėjo mėn. Audito Rūmų apžvalgą „ES atsakas į Kinijos valstybės valdomą investavimo strategiją“; pabrėžia, kad Audito Rūmai nustatė trūkumų, susijusių su veiksmų stebėsena, ataskaitų apie juos teikimu ir jų vertinimu įgyvendinant dabartinę Sąjungos ir Kinijos strategiją, įskaitant Sąjungos finansavimą projektams, įgyvendinamiems pagal Kinijos investavimo strategiją, kuri neatitinka Sąjungos strategijos dėl glaudesnių sąsajų principų; ragina skirti papildomų būtinų finansinių ir žmogiškųjų išteklių Sąjungos strategijai dėl glaudesnių sąsajų įgyvendinti;

452. susirūpinęs atkreipia dėmesį į sudėtingą padėtį Baltarusijoje; pabrėžia, kad svarbu peržiūrėti Sąjungos finansavimą ir užtikrinti, kad jis būtų skiriamas ne tiesiogiai A. Lukašenkos režimui, o Baltarusijos pilietinei visuomenei remti;

453. laukia 2021 m. Sąjungos ir Afrikos Sąjungos aukščiausiojo lygmens susitikimo; mano, kad nuo tradicinių į pagalbą orientuotų santykių reikia pereiti prie lygiaverčių šalių partnerystės, kuri būtų strategiškesnė ir labiau integruota;

Audito Rūmų nustatyti faktai: Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD

454. palankiai vertina tai, kad su parama biudžetui ir tarptautinių organizacijų pagal „sąlyginį metodą“ įgyvendintais projektais susijusiose operacijose pasitaikė mažiau klaidų ir kad 2019 m. Audito Rūmai nenustatė jokių klaidų šiose srityse; pažymi, kad, kalbant apie operacijų tvarkingumą, paramos biudžetui trečiosioms šalims išlaidų sritis pasižymi mažesne klaidų rizika; vis dėlto, pažymi, kad dėl teisinių nuostatų, paliekančių plačią erdvę Komisijos interpretacijoms dėl bendrųjų sąlygų laikymosi, Audito Rūmai „negali aprėpti, kas vyksta nuo tada, kai Komisija išmoka pagalbos lėšas jas gaunančiai šaliai, nes šios lėšos tada sujungiamos su tos šalies nuosavais biudžeto ištekliais“. pažymi, kad dėl tokios padėties kyla rizika Sąjungos veiksmų ir išlaidų atskaitomybės ir skaidrumo

([30]) https://ec.europa.eu/international-partnerships/external-evaluation-eus-policy-coherence-development-2009-2016_en

lygiui; prašo Komisija užtikrinti, kad išorės pagalba būtų teikiama, jei ją gaunančiose šalyse laikomasi teisinės valstybės principo ir gerbiamos žmogaus teisės; ypač pabrėžia tai, jog reikia užtikrinti, kad šalys ir trečiosios šalys ir (arba) fiziniai asmenys, kuriems skiriamos Sąjungos lėšos arba kurie yra su jais susiję, laikytųsi pagrindinių demokratinių vertybių, tarptautinių žmogaus teisių standartų ir nesmurtinio elgesio principų;

455. ragina Komisiją visapusiškai taikyti sąlygų taikymo principą ir vykdyti *ex ante* ir *ex post* patikrinimus dėl remiant trečiąsias šalis skirtų Sąjungos lėšų tvarkingumo ir veiklos rezultatų ir užtikrinti teisinę sistemą, kuri šioms paramos priemonėms sudarytų sąlygas atgauti visas skirtas lėšas nustačius pažeidimus ([31]);

456. susirūpinęs pažymi, kaip nurodyta Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD likutinio klaidų lygio tyrime, kad, Audito Rūmų teigimu:

— likutinio klaidų lygio metodikoje ir vadove, kurį pateikė Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD, yra trūkumų, kurie gali prisidėti prie nepakankamo likutinių klaidų įvertinimo, pvz., nepakankamai įtrauktų tam tikrų viešųjų pirkimų procedūrų aspektų (nelaimėjusių kandidatų atmetimo priežastys, laimėjusio pasiūlymo atrankos ir sutarties skyrimo kriterijų atitiktis, išsami kvietimo teikti pasiūlymus procedūrų patikra, tiesioginio sutarties skyrimo pagrindimas) ([32]);

— dotacijų [klaidų] lygis, susijęs su tiesioginiu dotacijų valdymu, yra apskaičiuojamas remiantis 80 proc. pasikliovimo lygiu, kai paprastai klaidų lygiai yra apskaičiuojami remiantis 95 proc. pasikliovimo lygiu;

— vadovaudamasis Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD likutinio klaidų lygio apskaičiavimo metodu rangovas gali plačiai interpretuoti, kaip vertinti atskiras klaidas (ypač tada, kai nėra operacijos dokumentų);

— 2018 m. ir 2019 m. pusės imties operacijų patikimumas buvo priskirtas remiantis ankstesnėmis kontrolės priemonėmis, tuo tarpu Audito Rūmai primena, kad taikant tokį požiūrį nėra visapusiškai įvertinamas likutinis klaidų lygis ([33]);

457. yra susirūpinęs dėl to, kad Audito Rūmai toliau abejoja tyrimo rezultatų patikimumu;

458. su susirūpinimu pažymi, kad Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD savo 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje turėjo pateikti išlygą dėl sunkumų atliekant pakankamą visų projektų stebėseną Libijoje ir Sirijoje (kiekybiškai neįvertinama išlyga) ir išlygą dėl tiesioginio valdymo dotacijų išlaidų klaidų (kiekybiškai įvertinama išlyga);

459. pažymi, kad Audito Rūmai neapskaičiavo 2019 m. (tai įvyko ir 2018 m.) išlaidų pagal 4 išlaidų kategoriją klaidų lygio; pabrėžia, jog Audito Rūmai nustatė, kad yra trūkumų, kurie gali prisidėti prie nepakankamo likutinio klaidų lygio įvertinimo; visiškai pritaria Audito Rūmų pateiktoms rekomendacijoms, ypač tam, kad Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD būsimose metinėse veiklos ataskaitose reikia atskleisti likutinio klaidų lygio tyrimo trūkumus ir kad reikia stiprinti šio generalinio direktorato išorės finansavimo priemonių patikras, nustatant pasikartojančias klaidas ir užkertant joms kelią;

460. pažymi, kad Audito Rūmai toliau stebėjo, kaip buvo laikomasi jų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų, pagal kurias reikėjo imtis neatidėliotinų veiksmų arba kurios turėjo būti įgyvendintos iki 2019 m., ir palankiai vertina tai, kad Komisija tris rekomendacijas visiškai įgyvendino, o vieną rekomendaciją įgyvendino iš dalies;

461. apgailestauja, kad nepaisant 2019 m. kovo 13 d. rezoliucijoje Parlamento pateikto raginimo Komisijai šiuo metu pagal PNPP II skiriamas lėšas naudoti Turkijos pilietinei visuomenei, žmogaus teisių gynėjams ir žurnalistams remti ir didinti galimybes puoselėti žmonių tarpusavio ryšius ir akademinį dialogą ir padėti žurnalistams patekti į žiniasklaidos platformas, naudojant tikslingai tam skirtą finansinį paketą, kurį tiesiogiai valdo Sąjunga, Komisija nusprendė įgyvendinti veiksmą IPA 2019/42258, kuriuo bendrai finansuojamas keturių Turkijos pakrančių apsaugos laivų įsigijimas; todėl primygtinai pabrėžia, kad reikia griežtai stebėti Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės lėšų naudojimą, užtikrinant, kad jos būtų nuosekliai skiriamos pabėgėlių projektams ir nebūtų naudojamos jokiems kitiems tikslams;

([31]) OL C 377, 2020 11 9, p. 13, ataskaitos 211 p.
([32]) OL C 377, 2020 11 9, p. 13, ataskaitos 213 p.
([33]) OL C 377, 2020 11 9, p. 13, ataskaitos 214 p.

Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 09/2019 „ES parama Marokui. Iki šiol gauti riboti rezultatai“

462. pažymi, kad Sąjungos parama biudžetui Maroke iš viso sudarė 0,37 proc. 2014–2018 m. visų šios šalies biudžeto išlaidų: sutarčių suma siekė 562 mln. EUR ir išmokų suma – 206 mln. EUR; primena, kad Marokas gauna daugiau Sąjungos paramos vystymuisi nei bet kuri kita Šiaurės Afrikos šalis, išskyrus Tunisą, ir yra vienas iš pagrindinių tarptautinės paramos vystymuisi gavėjų;

463. primena, kad EKP yra pagrindinė Komisijos naudojama finansinė priemonė bendradarbiavimui su Maroku ir 2014–2020 m. jos įsipareigojimų suma siekia 1 399 mln. EUR;

464. pažymi, kad po 2015 m. gruodžio mėn. Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimo dėl Vakarų Sacharos Marokas nuo 2015 m. gruodžio iki 2019 m. sausio mėn. buvo laikinai sustabdęs visų Sąjungos išorės politikos sričių, pvz., vystymosi politikos, prekybos, užsienio ir saugumo politikos, politinį dialogą; atkreipia dėmesį į Komisijos pastabas dėl specialiosios ataskaitos Nr. 09/2047, kad „[s]udėtingų Sąjungos ir Maroko politinių santykių laikotarpiu dialogas politikos klausimais niekada nebuvo nutrauktas, todėl Komisija mano, kad nebuvo pagrindo rengti alternatyvią strategiją“;

465. pabrėžia, kad Marokas yra ilgalaikis ES strateginis partneris ir kaimynas, su kuriuo vaisingai bendradarbiaujama ir gaunami teigiami rezultatai;

466. pabrėžia, kad Audito Rūmai nustatė kelias problemas, kurios mažina paramos biudžetui veiksmingumą:

— neoptimalus paramos orientavimas ir projektavimas (t. y. finansuojama per daug sričių, kol buvo laikinai sustabdytas politinis dialogas, Komisija neparengė aiškios strategijos dėl būsimų santykių su Maroku, netolygiai vykdomas donorų koordinavimas, biudžeto paramos programos nėra sukurtos taip, kad būtų pasiektas kuo didesnis poveikis);

— paramos įgyvendinimo sunkumai (t. y. vėlavimai, prastai Komisijos vykdomas rezultatų vertinimas);

— nėra reikšmingo poveikio biudžeto paramos programoms (t. y. sveikatos, socialinės apsaugos, teisingumo ir kt. srityse pasiekta mažiau nei pusė paramos biudžetui siektinų reikšmių);

467. ragina Komisiją:

— stipriau orientuoti Sąjungos paramą biudžetui Maroke, t. y. taikyti skaidresnį ir geriau dokumentuotą būdą sektorinės paramos biudžetui programų lėšoms paskirstyti ir toliau stebėti veiklos rezultatus;

— gerinti siektinų reikšmių ir veiklos rodiklių projektavimą;

— gerinti dialogo politikos klausimais strategiją, visų pirma siekiant įvertinti dialogo politikos klausimais strategijos laimėjimus ir taikyti aiškią ir tinkamą dialogo tikslų ir tikėtinų rezultatų apibrėžtį;

— gerinti išmokėjimų tikrinimo procedūras, tiksliau – taikyti tinkamus skaičiavimo metodus, išmokėti lėšas tik tada, kai yra patikimų įrodymų, kad siektina reikšmė išties pasiekta;

— tobulinti stebėsenos procedūras, pvz., sustiprinti sektorių strategijų vertinimą ir stebėti jų įgyvendinimą naudojant sektorių strategijų rodiklius;

— atidžiai patikrinti, kaip tretieji subjektai, su jais susiję subjektai ir (arba) fiziniai asmenys naudoja Sąjungos lėšas, siekiant užtikrinti, kad jokios lėšos nebūtų skiriamos ir nebūtų susietos su kokios nors formos terorizmu ir (arba) religiniu ir politiniu radikalizmu; taip pat užtikrinti, kad šios Sąjungos lėšos būtų savo iniciatyva susigrąžinamos, o susijusiems gavėjams būtų užkertamas kelias ateityje gauti Sąjungos finansavimą;

468. primena, kad svarbu užsienyje populiarinti ES vertybes, kaip antai demokratija, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms; taigi, ragina Komisiją naudoti Pasirengimo narystei lėšas naudoti demokratinei pertvarkai remti ir užtikrinti tinkamą viešosios politikos ir teisminių reformų įgyvendinimą Vakarų Balkanuose;

469. atkreipia dėmesį į Komisijos atsakymą dėl specialiosios ataskaitos Nr. 09/2019, ypač į tai, jog Komisija daro išvadą, kad Sąjungos bendradarbiavimas padėjo įgyvendinti reformas Maroke, o tai turėjo teigiamą poveikį šalies socialiniam ir ekonominiam vystymuisi;

Audito Rūmų nustatyti faktai: Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD

470. pažymi, kad DEVCO GD įgyvendina didžiąją tiek iš Sąjungos bendrojo biudžeto, tiek iš EPF finansuojamų išorės pagalbos priemonių dalį; pažymi, kad Audito Rūmai savo metinėje ataskaitoje dėl veiklos, finansuotos 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų 2019 finansinių metų lėšomis, pateikė pastabas dėl sistemų, o metinės veiklos ataskaitoje ir generalinio direktoriaus 2019 m. deklaracijoje nurodyta, kad visa atsakomybė priklauso DEVCO GD kompetencijos sričiai;

— 2019 m. pagal 8-ąjį, 9-ąjį, 10-ąjį ir 11-ąjį Europos plėtros fondus registruotose išlaidose buvo reikšmingų klaidų; Audito Rūmų vertinimu numatomas klaidų lygis siekia 3,5 proc.;

— 43,6 proc. įvertinto klaidų lygio yra iš nepatirtų išlaidų (t. y. įsipareigojimai pateikti kaip išlaidos arba pateiktos išlaidos apskaičiuotos neteisingai);

— 22,1 proc. įvertinto klaidų lygio yra susiję su sunkiu viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu (t. y. nepagrįstas vertinimo komiteto sprendimas);

— 12,7 proc. įvertinto klaidų lygio susiję su neleistinomis finansuoti išlaidomis (t. y. sudarius sutartį reikšmingai padidintas vietos darbuotojų darbo užmokestis);

471. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas, kad Komisija ir jos įgyvendinantieji partneriai padarė daugiau klaidų operacijose, susijusiose su programų sąmatomis, dotacijomis, susitarimais dėl įnašo su TO ir susitarimuose dėl įnašo su Sąjungos valstybių narių bendradarbiavimo agentūromis, nei su kitomis paramos formomis (pvz., susijusiomis su darbų, tiekimo ir paslaugų sutartimis), iš 65 šio tipo operacijų 25-ose (38 proc.) buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, ir tai sudaro 71,7 proc. įvertinto klaidų lygio; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų nuomonę, kad DEVCO GD likutinio klaidų lygio tyrimas nėra patikinimo užduotis arba auditas; pažymi, kad jis yra pagrįstas DEVCO GD pateikta likutinio klaidų lygio metodika ir vadovu; pabrėžia, jog Audito Rūmai atkreipia dėmesį į keturis pagrindinius veiksnius, kuriuos naudoja DEVCO GD ir kurie daro įtaką likutiniam klaidų lygiui, pvz., viešųjų pirkimų procedūrų tikrinimų trūkumus, labai mažą patikrų vietoje skaičių projekto vykdymo šalyje, paties DEVCO GD likutinio klaidų lygio vertinimo metodus ir daliniam arba visiškam pasikliovimui ankstesniu kontrolės darbu; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą, kad 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje pateiktoje generalinio direktorato patikinimo deklaracijoje nėra jokių išlygų, nes dvi 2018 m. likusios išlygos buvo panaikintos, o naujų išlygų paskelbta nebuvo; prieš 2019 m. panaikindamas šias išlygas, DEVCO GD reikšmingai sumažino jų aprėptį (t. y. į jas patenkančių išlaidų dalį) 2017 m. ir 2018 m., todėl neįmanoma susidaryti tikro ir teisingo vaizdo apie riziką visoje DEVCO GD atsakomybės srityje;

472. palankiai vertina Audito Rūmų išvadą dėl apskritai teigiamos skurdo mažinimo, lyčių lygybės švietimo srityje užtikrinimo, susitarimų su kaimyninėmis šalimis skaičiaus sudarymo tendencijos, tačiau reiškia susirūpinimą dėl blogėjančios tendencijos demokratijos stiprinimo, teisinės valstybės ir politinio stabilumo srityse;

473. pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl to, kad finansiniai mechanizmai vis dažniau naudojami ES politikai trečiosiose šalyse įgyvendinti ir tai gali pakenkti Sąjungos veiksmų atskaitomybės ir skaidrumo lygiui; primygtinai reikalauja, kad Komisija užtikrintų, jog teikiant išorės pagalbą šalyse gavėjose būtų laikomasi teisinės valstybės principo ir gerbiamos žmogaus teisės ([34]);

474. reiškia gilų susirūpinimą dėl netinkamo vystymosi fondų naudojimo veiksmams, kuriais pažeidžiamos žmogaus teisės vykdant sienų valdymą; labai apgailestauja dėl to, kad pranešama apie Libijoje, Etiopijoje, Eritrėjoje ir Nigerijoje vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, susijusius ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondu; ragina sukurti tvirtus mechanizmus ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondo poveikiui žmogaus teisėms stebėti, taip pat atskaitomybės sistemą, kurią taikant būtų užkirstas kelias tarptautinės teisės pažeidimams ir tokie pažeidimai būtų nagrinėjami; pakartoja, kad reikia kruopščiai ištirti įtariamus žmogaus teisių pažeidimus, įskaitant prie ES sienų vykdomus pažeidimus; apgailestauja dėl to, kad Komisijos ataskaitoje dėl ES patikos fondo veiklos pratęsimo nenumatyta jokių patobulinimų šioje srityje, ir ragina, kad sprendžiant ES patikos fondo pratęsimo klausimą būtų numatytos garantijos, susijusios su pagarba pagrindinėms žmogaus teisėms ([35]);

([34]) 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliucijos su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimų dėl Europos Sąjungos 2018 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos, dalį (2019/2055(DEC)) 32 dalis.

([35]) DEVE komiteto nuomonės dėl žmogaus teisių apsaugos ir ES išorės migracijos politikos 13 dalis.

Europos kaimynystės priemonės (EKP) ir Vystomojo bendradarbiavimo priemonės veiksmingumas

475. primena, kad 2014–2020 m. DFP skirtas EKP biudžetas siekia maždaug 17 mlrd. EUR ir iš viso, 2019 m. pabaigos duomenimis, Komisija įsipareigojo paskirti 85 proc. lėšų pagal šią kategoriją ir išleido 42 proc.;

476. primena, kad 2014–2020 m. DFP skirtas Vystomojo bendradarbiavimo priemonės biudžetas siekia maždaug 20 mlrd. EUR ir iš viso, 2019 m. pabaigos duomenimis, Komisija įsipareigojo paskirti 84 proc. lėšų pagal šią kategoriją ir išleido 40 proc.;

477. pažymi, kad, vykdydami penkių Vystomojo bendradarbiavimo priemonės projektų ir trijų EKP projektų veiklos rezultatų peržiūrą, Audito Rūmai nustatė, kad trijuose iš Vystomojo bendradarbiavimo priemonės projektų buvo veiklos efektyvumo problemų: du projektus buvo vėluojama įgyvendinti ir todėl iki atitinkamo termino nebuvo pasiekti visi suplanuoti išdirbiai ir rezultatai, o viename nebuvo nustatytos jokios siektinos reikšmės jo veiklos efektyvumui įvertinti, tačiau veiklos efektyvumo problemų nebuvo nė viename EKP projekte;

478. pažymi, kad Komisijos aukšto lygio veiklos efektyvumo ataskaitose rodikliai parodė apskritai teigiamą tendenciją, susijusią su skurdo mažinimu, lyčių lygybe švietimo srityje, susitarimų su kaimyninėmis šalimis skaičiumi ir žmogaus socialine raida; apgailestauja dėl to, kad rodikliai parodė blogėjančią tendenciją demokratijos įtvirtinimo, teisinės valstybės ir politinio stabilumo srityse;

479. atkreipia dėmesį į tai, kad šie rodikliai suteikė informacijos ne apie pačių programų veiksmingumą, bet labiau apie sąlygas, kuriomis jos buvo vykdomos; pabrėžia, kad naudotų rodiklių derinys aiškiai neparodė, kokia apimtimi programomis pavyko pasiekti numatytų išdirbių ir rezultatų ir kaip tie rezultatai padėjo užtikrinti numatytą programų poveikį;

Rekomendacijos

480. ragina Komisiją:

— atskleisti likutinio klaidų lygio tyrimo trūkumus Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD 2020 m. ir būsimose MVA;

— greitai parengti gaires ir tvirtus kriterijus, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti NVO Komisijos apskaitos sistemoje ir patikrinti pačių paraiškos pateikėjų pateiktų deklaracijų duomenis;

— pasiūlyti suderintą NVO apibrėžtį ir specialias lėšų kontrolės priemones; ragina Komisiją kasmet gauti 50 didžiausių paramos gavėjų sąrašą;

— iki 2021 m. pabaigos padidinti pasikliovimo lygį, kurį Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD naudoja taikydamas savo metodiką dotacijų lygiui apskaičiuoti, kad jis būtų toks pat, koks taikomas likusiai likutinio klaidų lygio tiriamajai visumai, nes tai padėtų tiksliau atspindėti didesnę riziką tiesioginio dotacijų valdymo srityje;

— iki 2021 m. pabaigos sustiprinti Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD, Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD, Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD, Klimato politikos GD ir FPI patikras, nustatant pasikartojančias klaidas (tokias kaip laiko registravimo sistemų neturėjimas ir netinkamo finansuoti PVM skaičiavimas Sąjungos finansuojamiems projektams) ir užkertant joms kelią;

— iki 2021 m. pabaigos papildomai patobulinti metodiką ir vadovą, kurie naudojami likutinio klaidų lygio tyrimui, kad būtų išspręstos Audito Rūmų ataskaitoje nurodytos problemos ir tyrime pateiktas klaidų lygis būtų patikimesnis;

— grąžinti išlygas visose srityse, kuriose nustatytas aukštas rizikos lygis, nepriklausomai nuo bendrų išlaidų procentinės dalies, kurią sudaro jų išlaidos, ir jų finansinio poveikio;

— atidžiai patikrinti, kaip tretieji subjektai, su jais susiję subjektai ir (arba) fiziniai asmenys naudoja Sąjungos lėšas, siekiant užtikrinti, kad jokios lėšos nebūtų skiriamos kokios nors formos terorizmui ir (arba) religiniam ir politiniam radikalizmui ir nebūtų su tuo susietos; taip pat užtikrinti, kad šios Sąjungos lėšos būtų savo iniciatyva susigrąžinamos, o susijusiems gavėjams būtų užkertamas kelias ateityje gauti Sąjungos finansavimą;

— užtikrinti, kad jokiomis Sąjungos lėšomis nebūtų remiamas priverstinis vaikų darbas;

— užtikrinti, kad Sąjungos lėšos nebūtų naudojamos tikslams, nepatenkantiems į sritis, kurioms tos lėšos skirtos;

— nutraukti arba peržiūrėti savo bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis, be kita ko, sustabdyti konkretų finansavimą ir projektus, keliančius pavojų poveikį patiriančių asmenų žmogaus teisėms, įskaitant atvejus, kai trečiosios valstybės nevisapusiškai laikosi pagrindinių teisių, numatytų tiek 1951 m. Jungtinių Tautų konvencijoje dėl pabėgėlių statuso, tiek Europos žmogaus teisių konvencijoje, šių konvencijų neratifikavo arba nesilaiko SOLAS ir SAR konvencijų;

— užtikrinti sustiprintą Parlamento vykdomą kontrolę, kai rengiami nauji partnerystės susitarimai su trečiosiomis valstybėmis, ir atsižvelgti į tai, kad jie visada turėtų būti grindžiami solidarumo, bendros atsakomybės, pagarbos žmogaus teisėms, teisinės valstybės ir tarptautinės humanitarinės teisės principais;

— pateikti išsamią informaciją apie veiklos komitetuose priimamus sprendimus ir užtikrinti, kad Parlamentui būtų atstovaujama per posėdžius;

481. pakartoja savo raginimą Komisijai visapusiškai ir nebedelsiant įvykdyti Teisingumo Teismo sprendimą (2019 m. sausio 31 d.) dėl Tarptautinės valdymo grupės (IMG); primygtinai ragina Komisiją vėl laikyti IMG tinkamu rangovu projektams krizių ištiktose valstybėse, kuriose ši organizacija įrodė savo veiklos veiksmingumą daugiau kaip 20 metų valdant Europos subjektų ir valstybių narių finansuojamas atstatymo ir pagalbos programas;

482. pabrėžia, kad vykstant dabartiniam Sąjungos išorės finansavimo priemonių restruktūrizavimui svarbu didinti jų matomumą, skaidrumą, veiksmingumą, papildomumą ir atskaitomybę; atkreipia dėmesį į tai, kad EKP rezultatai buvo sėkmingesni ES rytinėse kaimyninėse šalyse, ir, atsižvelgdamas į tai, ragina nukreipti daugiau pastangų į ES pietines kaimynines šalis, siekiant spręsti joms kylančius iššūkius;

483. ragina Komisiją atlikti išsamesnę privačių investicijų subsidijavimo ir rizikos mažinimo vystymosi veiksmingumo analizę, atsižvelgiant į nustatytus išteklių derinimo ir garantijų mechanizmų trūkumus, visų pirma nurodytus neseniai paskelbtoje Audito Rūmų nuomonėje Nr. 7/2020, susijusioje su Komisijos ataskaita dėl Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF) įgyvendinimo, kurioje daroma išvada, kad neįmanoma įvertinti EDVF indėlio siekiant DVT arba Paryžiaus klimato susitarimo tikslų ir įrodyti, kad atitinkamos investicijos nebūtų padarytos, jei Sąjunga neprisidėtų, kitaip tariant, įrodyti EDVF finansinį papildomumą; primena, kad neįrodžiusi finansinio papildomumo Sąjunga pažeidžia PPO taisykles dėl privačiojo sektoriaus subsidijavimo ir gali būti, kad ji švaisto mokesčių mokėtojų išteklius; pabrėžia, kad parenkant pagalbos teikimo būdus turėtų būti atsižvelgiama į veiksmingumo atitinkamų politikos tikslų srityse perspektyvas, laikantis politikos pirmenybės principo; ragina Komisiją ir EIVT tai užtikrinti; mano, kad Komisija ir EIVT turėtų teikti pirmenybę sektoriams, kurie gali pritraukti tiesioginių užsienio investicijų, kurti darbo vietas ir didinti eksportą, taip pat veiksmams, kuriais remiamas geras valdymas, struktūrinės reformos, ekonomikos įvairinimas ir kova su korupcija; pabrėžia, kad paramos teikėjai turi teikti pirmenybę dotacijomis grindžiamam finansavimui kaip pagrindiniam variantui, visų pirma mažiausiai išsivysčiusių šalių atžvilgiu, ir nepropaguoti paskolų, kurios galėtų padidinti skolos naštą, labiau nei dotacijų; pabrėžia, kad skolos naštos mažinimas gali turėti labai didelį poveikį skurdo mažinimui; pabrėžia, kad pagalbos programos turėtų būti derinamos su skolos tvarumo analize; ragina Sąjungą parengti specialią iniciatyvą, skirtą labai įsiskolinusių neturtingų šalių skolos naštai mažinti; pakartoja, kad parama vystymuisi, teikiama bendradarbiavimo su privačiuoju sektoriumi forma, turi atitikti Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, atitinkamus TDO standartus ir EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms; pabrėžia, kad reikia užtikrinti gerą valdymą, mažinti skurdą ir kurti gerovę tvariomis investicijomis, taip pat mažinti nelygybę, propaguoti žmogaus teises ir aplinkos apsaugos standartus ir užtikrinti vietos ekonomikos įgalėjimą;

484. ragina Komisiją sistemingai stebėti vykdomas reformas bei pasiektus rezultatus ir taip parodyti, kad Sąjungos parama biudžetui veiksmingai prisideda prie Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių vystymosi darbotvarkės ir didina jų demokratinę atsakomybę;

485. ragina užtikrinti didesnę atskaitomybę ir veiksmingumą naudojant Sąjungos lėšas vystymosi tikslais, nes vystymosi rezultatai turi būti ne tik apibrėžiami, bet ir tikrinami bei stebimi nurodant apčiuopiamus rezultatus ir poveikį vystymuisi;

486. ragina atlikti labiau nepriklausomus ir viešai prieinamus ES civilinio ir karinio saugumo ir karinių priemonių vertinimus, visų pirma ES karinių mokymo misijų, karinių subjektų pajėgumų stiprinimo trečiosiose valstybėse (pajėgumų stiprinimo remiant saugumą ir vystymąsi naudojant IcSP) ir sienų bei migracijos valdymo priemonių vertinimus, ir apgailestauja dėl nepakankamo administracinių ir biudžetinių ir (arba) finansinių procedūrų, susijusių su civilinėmis bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijomis, lankstumo; pakartoja savo nuomonę, kad Komisija turėtų nustatyti specialias viešųjų pirkimų taisykles krizių valdymo priemonėms pagal BSGP, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos greitai ir lanksčiai vykdyti misijas;

487. ragina Komisiją įvertinti, ar teisėta panaikinti Parlamento biudžetinę funkciją priimant Tarybos sprendimus dėl EGA ir nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo kūrimo; primena, kad atitinkamose ES sutarties 45 straipsnio 2 dalyje ir 46 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad sprendimai turi būti priimami kvalifikuota balsų dauguma netaikant veto nuostatos; primena, kad pagal ES sutarties 42 straipsnį Europos Parlamento biudžetinė funkcija gali būti panaikinta tik veiklos išlaidų atveju ir tam reikia vieningo Tarybos sprendimo;

488. atsižvelgdamas į tai, kad EIB yra pagrindinis subjektas įgyvendinant Sąjungos išorės politiką, 10 proc. savo paskolų teikiantis už Sąjungos ribų, pakartoja jau seniai Parlamento keliamus reikalavimus, kad Audito Rūmai būtų įgalioti atlikti visų EIB operacijų auditą ir kad šie auditai būtų atlikti;

Administravimas

489. pažymi, kad 2019 m. kategorijos „Administravimas“ mokėjimai sudarė 10,4 mlrd. EUR (6,5 proc. DFP) ir iš jų Komisijos biudžetas sudaro 57,9 proc. arba 6,1 mlrd. EUR;

490. pažymi, kad administracines išlaidas sudaro žmogiškųjų išteklių išlaidos (apie 60 proc. visos sumos) ir išlaidos pastatams, įrangai, energijai, ryšių ir informacinėms technologijoms, kurios Audito Rūmų yra laikomos mažos rizikos išlaidomis;

491. pažymi, kad Komisijos darbe buvo rastos kelios klaidos, susijusios su personalo išlaidomis ir Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro (PMO) vykdytu šeimos išmokų administravimu;

492. atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai taip pat tikrina Komisijos metinėse veiklos ataskaitose pateiktos informacijos, įskaitant jos generalinių direktoratų ir biurų, kurie visų pirma atsakingi už administracines išlaidas, tvarkingumą; teigiamai vertina tai, kad peržiūrėtose metinėse veiklos ataskaitose reikšmingo klaidų lygio nenustatyta;

493. ragina Komisiją imtis atitinkamų priemonių, kad būtų įgyvendintos visos Audito Rūmų rekomendacijos, ir pranešti Parlamentui apie pokyčius;

Europos mokyklos

494. su pasitenkinimu pažymi, kad Audito Rūmai nurodo, jog, palyginti su ankstesniais metais, pagerėjo sąskaitų kokybė; susirūpinęs pažymi, kad Audito Rūmai negali patvirtinti, jog 2019 m. mokyklų finansų administravimas atitiko Europos mokyklų finansinį reglamentą ir Tarnybos nuostatus, nes aptikta centrinio biuro ir dviejų atrinktų mokyklų vidaus kontrolės sistemų trūkumų; primygtinai ragina Europos mokyklas sparčiai imtis veiksmų dėl Audito Rūmų rekomendacijų, susijusių su nustatytais konkrečiais apskaitos, viešųjų pirkimų ir įdarbinimo trūkumais;

495. pabrėžia, kad, kalbant apie Europos mokyklas, pasakytina, jog svarbu laikytis metinio periodiškumo principo ir fizinių inventorizacijų atlikimo taisyklių, kai metų pabaigoje atliekama finansinių metų atskyrimo procedūra, taip pat svarbu laikytis mokėjimo terminų, viešųjų pirkimų taisyklių ir užtikrinti įdarbinimo procedūrų skaidrumą;

Rekomendacijos

496. ragina Komisiją:

— suderinti savo paramą I kategorijos moksleiviams, t. y. tarnautojų vaikams, kurie nusprendžia mokytis akredituotoje Europos mokykloje (šiuo metu kai kurios valstybės tarnautojų šeimos, priklausomai nuo miesto ar šalies, kurioje jos gyvena, negauna finansavimo vaikų mokslui akredituotose mokyklose, kuriose, vis dėlto, jie gali mokytis tokioje pačioje bakalaureato programoje);

— išspręsti nevienodo finansavimo I kategorijos moksleiviams, besimokantiems akredituotose mokyklose, problemą, nes ją kelia padėtis, susidaranti, kai tokiomis mokyklomis kartais pakeičiamos I tipo Europos mokyklos ir dėl to kartais jos susiduria su nelygia ir neteisinga konkurencija, priklausomai nuo mokyklų rinkos, kurioje jos veikia;

— įsikišti ir išspręsti svarbias problemas, kurių neseniai kilo dėl vadinamosios neutralaus poveikio išlaidoms politikos (žr. dokumentą 2018-10-D-63-en-5), pagal kurią akredituotosios mokyklos neturėtų finansiškai apsunkinti tradicinės Europos mokyklos sistemos, bet priešingai, turėtų padėti padengti taikomos sistemos patiriamas išlaidas ([36]);

([36]) Dėl šios nuostatos kyla problemų keliais lygmenimis. Visų pirma centrinis biuras ir visas Komisijos skirtas biudžetas Europos mokykloms yra viešoji paslauga, už kurią jau sumokėjo valstybės narės ir jų mokesčių mokėtojai. Antra, bendras akredituotųjų mokyklų veikimas yra finansuojamas savomis lėšomis ir į jį Komisija nesikiša, todėl teiginys, kad jos lemia papildomas išlaidas, kurias turėtų padengti, atrodo prieštaringas. Leidus atverti Europos bakalaureato sistemą ir mokyti Europos pareigūnų vaikus už daug mažesnę kainą nei I tipo Europos mokyklose, jų ugdymas turėtų būti integruotas į Komisijos biudžetą ir jam jokiu būdu neturėtų būti taikomi mokesčiai, kurie trukdytų jų ugdymui ir didelei ekonominei naudai, kurią tokios mokyklos sukuria Sąjungai.

Žmogiškieji ištekliai

497. atkreipia dėmesį į Audito rūmų pastabą, kad 2014 m. priėmus peržiūrėtus Tarnybos nuostatus, institucijos ir įstaigos įsipareigojo iki 2018 m. (palyginti su 2012 m.) savo etatų planuose palaipsniui 5 proc. sumažinti etatų skaičių (pareigūnų ir laikinųjų darbuotojų);

498. pažymi, kad 2014 m. Tarnybos nuostatų reforma padėjo sutaupyti 4,2 mlrd. EUR 2014–2020 m. DFP, – tai sudaro 0,4 proc. visos DFP sumos; primena, kad 2014 m. reforma padarė neginčijamą neigiamą poveikį darbuotojams – Audito Rūmai tai patvirtino 2019 m. ([37]), ir apgailestauja, jog beveik neįmanoma nustatyti šio poveikio finansinės išraiškos, kad būtų galima susidaryti realistišką sutaupytos sumos vaizdą; atkreipia dėmesį į tam tikrus Komisijos parengtus politiką ir veiksmus, kuriais siekiama padėti sumažinti neigiamą poveikį, ir tikisi, kad įgyta patirtis atsispindės Komisijos naujoje žmogiškųjų išteklių strategijoje, kuri bus priimta 2021 m.; pakartoja, kad rimtos pasekmės, atsiradusios sumažinus administracijai skirtą biudžetą ar darbuotojų skaičių, ateityje gali turėti poveikį Europos valstybės tarnybai ir įgyvendinant Sąjungos politiką;

499. atkreipia dėmesį į tai, jog Komisija investuoja į savo IT medicininės sistemos duomenų gavybą, kad įtrauktų duomenis apie išsekimo darbe atvejus, kurie šiuo metu nėra įtraukiami; primygtinai ragina Komisiją, platesniu mastu dirbant su darbuotojais, darbo krūviu ir darbuotojų gerove, savo Žmogiškųjų išteklių strategijoje užkirsti kelią išsekimo darbe atvejams, juos išsiaiškinti ir valdyti;

500. yra susirūpinęs dėl to, jog Komisija neparengė jokios laikinos priemonės, kad sumažintų didėjančią perkamosios galios skirtumo, nuo kurio nukenčia Liuksemburge dirbantys Europos valstybės tarnybos darbuotojai, problemą; atkreipia dėmesį į tai, jog, kaip rodo šis pavyzdys, kad 16 iš 200 EPSO atrinktų tinkamų kandidatų atsisakė darbo pasiūlymo dėl to, jog atlyginimas nėra pakankamas gyvenimui Liuksemburge; pabrėžia, kad tikisi konkrečių pasiūlymų ataskaitoje dėl darbo užmokesčio, kuri turi būti parengta iki 2022 m. kovo 31 d.;

501. pritaria Komisijos ketinimui, atsižvelgiant į COVID-19 krizę, atnaujinti metodiką, nustatytą 2019 m. Komisijos komunikate „The Workplace of the Future in the European Commission“ (liet. *Ateities darbo vieta Europos Komisijoje*); tikisi, kad Komisija vadovausis vienodomis sąlygomis dėl veiksmingo biuro patalpų naudojimo ir darbuotojų sveikatos ir gerovės; pakartoja, kad darbuotojų atstovai visada turi dalyvauti iš esmės keičiant darbo tvarką ir erdvę;

502. palankiai vertina Komisijos priimtą veiksmų planą dėl lygybės ir įvairovės 2018 m. ir jo įgyvendinimą 2019 m.; palankiai vertina tai, kad, reaguojant į darbuotojų apklausą, buvo įtraukti konkretūs veiksmai; ragina Komisiją tokio paties požiūrio laikytis dėl konkretesnių priemonių, susijusių su asmenims, kurie Komisijoje atlieka stažuotę;

503. pritaria Komisijos teiginiui, kad „išlieka vyrų ir moterų kultūrinių, socialinių ir profesinių lūkesčių skirtumai apmokamo darbo ir nemokamo (priežiūros) darbo pusiausvyros srityje“; palankiai vertina Komisijos pastangas skleisti informaciją apie priemones, kurios sukurtos siekiant užtikrinti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, pvz., kursai tėvams ir teigiamų pavyzdžių skelbimas Komisijos vidaus tinklalapio (IntraComm) svetainėje;

504. palankiai vertina tai, kad Komisija (2014–2019 m.) pasiekė tikslą užtikrinti, jog 2019 m. Komisijos kadencijos pabaigoje 40 proc. vadovaujamųjų pareigų užimtų moterys; primena Komisijai (2019–2024 m.), kad 2019 m. Komisijos pirmininkė pažadėjo iki dabartinės kadencijos pabaigos užtikrinti lyčių lygybę visais valdymo lygmenimis ir pakartojo savo įsipareigojimą įgaliojamajame rašte už biudžetą ir administravimą atsakingam Komisijos nariui;

505. atkreipia dėmesį į naujas gaires dėl pagalbos teikimo neįgaliesiems, kurios parengtos 2019 m. siekiant teikti finansinę pagalbą darbuotojams ir jų išlaikomiems asmenims, patiriantiems nemedicininių išlaidų, susijusių su jų nepriklausomumu, socialine integracija ir fiziniais, psichiniais, socialiniais ir profesiniais gebėjimais; atkreipia dėmesį į gaires, kurios įsigaliojo 2020 m. gegužės mėn.;

506. atkreipia dėmesį į tai, kad 2019 m. socialinės ir finansinės paramos teikimo atvejų skaičius išaugo 28 proc., palyginti su 2018 m.; palankiai vertina tai, kad neįgaliesiems panaudojamų lėšų padaugėjo 50 proc., lyginant su 2018 m. duomenimis (apytiksliai nuo dviejų iki trijų milijonų EUR);

([37]) Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 15/2019 „2014 m. Tarnybos nuostatų reformos priemonių rinkinio įgyvendinimas Komisijoje. Sutaupyta daug, bet tai turėjo pasekmių darbuotojams“.

507. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas ir rekomendacijos dėl Europos personalo atrankos tarnybos ([38]); palankiai vertina tai, kad atrankos procesas labai veiksmingas didelio masto konkursų atveju, tačiau reiškia susirūpinimą dėl to, kad atrankos procesas nepritaikytas prie mažų tikslinių konkursų, kurie labiausiai atitinka dabartinius ES institucijų įdarbinimo poreikius; ragina Komisija laiku pateikti duomenis apie EPSO vykdomą šių rekomendacijų įgyvendinimą;

508. pažymi, kad 2012–2018 m. institucijos ir įstaigos, išskyrus Europos ombudsmeną ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną, savo etatų planus sumažino 1 409 etatais (3 proc.) ir kartu palaipsniui padidino sutartininkų skaičių; pažymi, kad sutartininkų dalis bendros darbo jėgos prognozėse padidėjo nuo 17 iki 22 proc.; pareiškia esantis susirūpinęs dėl galimo neigiamo poveikio pareigūnus pakeitus pagal sutartis dirbančiais darbuotojais, pvz., dėl reikalingo žinių perdavimo ir jų praradimo pasibaigus šių darbuotojų sutarčių galiojimui, taip pat dėl pagal sutartis dirbančių asmenų perspektyvų ir darbo vietos garantijų;

509. pabrėžia, kad sutartininkų skaičiaus padidinimas atspindi poveikį įdarbinimo lygiui dėl naujų užduočių, kurių atsiranda dėl greitai besikeičiančių prioritetų, pvz.: vykdomosioms įstaigoms Komisijos deleguotų naujų programų įgyvendinimas, kuris buvo neutralus biudžeto ir Komisijos perkeltų darbuotojų atžvilgiu; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą, kad Sutartininkų skaičius padidėjo ir reaguojant į ypatingas ar skubias situacijas;

510. apgailestauja, kad tam tikrose institucijose padaugėjo I pareigų grupės sutartininkų, nes sutartininkais buvo pakeisti nuolatiniai ir laikinieji kanceliarijos ir (arba) sekretorių padėjėjų etatai;

511. pažymi, kad 2018 m. pabaigoje institucijose, įstaigose ir vykdomosiose įstaigose dirbo 11 962 sutartininkai (t. y. 37 proc. daugiau nei 2012 m.); pažymi, kad daugiausia sutartininkų įdarbino Europos Komisija;

512. ragina Komisiją taikyti skaidresnę procedūrą skiriant darbuotojus į visas pareigas, ypač į vadovų pareigas; ragina Komisiją patikslinti ankstesnę skyrimo procedūrą, kuriai trūksta skaidrumo ir atskaitomybės;

513. apgailestauja dėl to, kad Komisijos darbuotojų, ypač vidurinės ir vyresniosios vadovybės lygmens, sudėtis geografiniu požiūriu tebėra netolygi; ragina Komisiją užtikrinti tinkamą visų valstybių narių piliečių proporciją, kartu atsižvelgiant į kandidatų kompetenciją ir nuopelnus, kaip pažymima Pareigūnų tarnybos nuostatų 27 straipsnyje;

514. pabrėžia, kad Sąjungos agentūroms didelį poveikį daro darbuotojų kaita, ragina Komisiją padėti agentūroms įgyvendinti žmogiškųjų išteklių ir socialinę politiką šiai padėčiai ištaisyti;

515. pažymi, jog reikia taikyti kompleksinį metodą, kad Europos Sąjungos institucijų interneto svetainės būtų prieinamos bet kokios rūšies negalią turintiems asmenims, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2016/2102, įskaitant galimybę naudotis nacionalinėmis gestų kalbomis; siūlo į šį procesą įtraukti neįgaliesiems atstovaujančias organizacijas;

516. teigiamai vertina Komisijos pastangas kurti įvairesnę ir įtraukesnę darbo aplinką bei kultūrą, imantis neįgaliesiems palankių veiksmų, prašo Komisijos įvertinti, ar įmanoma toliau stiprinti ir integruoti lygių galimybių principus priėmimo į darbą, mokymo, karjeros raidos ir darbo sąlygų srityse bei išsamiau informuoti darbuotojus šiais aspektais, taip pat, ar galima atlikti tinkamus institucijos pastatų patobulinimus ir pakeitimus (prieigos, atitinkamos biuro įrangos), skirtus riboto judumo ar kitokią negalią turintiems asmenims;

517. palankiai vertina Europos personalo atrankos tarnybos laimėjimus ir nuolat tobulinamą praktiką, susijusią su tinkamų sąlygų sudarymu neįgalią ir (ar) specialiųjų poreikių turintiems kandidatams; 2019 m. EPSO sukūrė skrajutę, skrajutę Brailio raštu ir animacinį vaizdo įrašą, kuriame paaiškinami tokie atrankos procedūrų pakeitimai, siūlomi specialiųjų poreikių turintiems kandidatams per atrankos procedūras, o tai leido 438 kandidatams, turintiems specialių poreikių, teikti paraiškas konkursuose ir atrankose;

518. dar kartą Komisiją Komisijai padaryti Komisijos specialiųjų patarėjų statusą skaidresnį ir aiškiai apibrėžti jų užduotis ir įgaliojimus;

([38]) Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 13/2020 „Europos personalo atrankos tarnyba: laikas pritaikyti atrankos procesą prie kintančių įdarbinimo poreikių“.

519. atsižvelgdamas į Komisijos kolegijos 2019 m. spalio 30 d. sprendimą suteikti buvusiems Komisijos pirmininkams galimybę vykdyti atstovavimo funkcijas pasibaigus jų kadencijai, atkreipia dėmesį į buvusio Pirmininko Jeano-Claude'o Junckerio paskyrimą specialiuoju patarėju ir apgailestauja, kad dėl šios funkcijos, nors ji ir neatlyginama, bus patirta išlaidų, visų pirma susijusių su misijomis, o tai yra sunku suprasti visuomenei; prašo, kad Komisija Parlamentui suteiktų išsamią informaciją apie jos sprendimo finansines pasekmes, kad Parlamentas galėtų į tai atsižvelgti ateityje tvirtindamas biudžeto įvykdymą;

520. ragina Komisiją daug dėmesio skirti savo santykiams su buvusiais Komisijos nariais ir tai darant atidžiai įvertinti galimą riziką;

521. dar kartą ragina Komisiją sugriežtinti Komisijai ir jos agentūroms taikomas galiojančias teisiškai privalomas elgesio kodekso taisykles, susijusias su „sukamųjų durų" reiškiniu;

522. tvirtai pritaria Audito Rūmų rekomendacijai, kad visos institucijos turėtų bendradarbiauti siekdamos suderinti savo etikos sistemas ir dėti daugiau pastangų dalytis geros praktikos pavyzdžiais;

523. ragina Komisiją padidinti darbuotojų informuotumą ir supratimą apie etikos sistemas ir kultūrą; ragina Komisiją visų pirma užtikrinti, kad į mokymus etikos tema būtų įtrauktos praktinės gairės, pagrįstos realaus gyvenimo pavyzdžiais, ir gerinti bendravimą su darbuotojais etikos klausimais; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad darbuotojai žinotų, kaip pranešti apie bet kokias problemas, susijusias su neetišku elgesiu, taip pat padidinti jų saugumo pojūtį;

Bendros pastabos

524. pripažįsta, kad 2019 m. Komisijai buvo pereinamasis laikotarpis, nes ji turėjo užtikrinti perėjimą nuo J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos ir pasirengti U. von der Leyen vadovaujamos Komisijos atėjimui, taip pat pradėti įgyvendinti naujus prioritetus;

525. pareiškia esantis susirūpinęs dėl Komisijos sprendimo suteikti sutartį su bendrove „BlackRock Investment Management", siekiant atlikti tyrimą apie aplinkos, socialinės srities ir valdymo tikslus; atkreipia dėmesį į Europos ombudsmeno tyrimą dėl galimo intereso konflikto ([39]); todėl ragina Komisiją atnaujinti savo gaires dėl viešųjų pirkimų taisyklių;

526. primygtinai ragina Komisija sukurti informacijos apie tvarumą, įskaitant socialinius ir aplinkosauginius viešųjų pirkimų aspektu, teikimo taisykles; mano, kad Komisija, į savo viešųjų pirkimų ir pirkimo politiką įtraukdama atsakingo verslo standartus, gali apsaugoti viešąjį interesą ir užtikrinti atskaitomybę už viešąsias išlaidas;

527. ragina Komisiją toliau vadovautis savo Atviruųjų šaltinių programinės įrangos strategijoje ([40]) ir ISA2 programoje ([41]) nustatytais principais, kad būtų galima užkirsti kelią susaistymui su pardavėju, išlaikyti jo techninių sistemų kontrolę, užtikrinti griežtesnes vartotojų privatumo ir duomenų apsaugos priemones, taip pat didinti saugumą ir skaidrumą visuomenei; prašo Komisijos viešuosiuose pirkimuose ir vykdant plėtrą pirmenybę teikti atviruųjų šaltinių priemonėms, taip siekiant populiarinti dalijimąsi programinės įrangos priemonėmis ir jos pakartotiniam naudojimui, o viešuosius pirkimus paversti tvaresniais ir ilgaamžiškesniais, taip pat laikytis principo „viešosios lėšos – viešas kodas";

528. palankiai vertina tarpinstitucinį bendradarbiavimą kibernetiniais klausimais, kai paramą Regionų komitetui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui teikė ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kompiuterinių incidentų tyrimo tarnyba; pažymi, kad daugelis skaitmeninimo projektų susiję su žmogiškųjų išteklių ir finansinių procesų, kuriems Komitetas naudoja Komisijos teikiamas „SYSPER" ir „ABAC" sistemas, skaitmeninimu; prašo Komisijos apsvarstyti galimybę derėtis dėl geresnių sąlygų, siekiant pagerinti dalijimosi taikomosiomis programomis procesą ir padaryti jį finansiškai patrauklų;

529. pabrėžia Vertimo žodžiu GD pastangų sudaryti palankesnes sąlygas vertimui žodžiu į 24 oficialiąsias ES kalbas ir net į tarptautinę gestų kalbą Komisijoje ir kitose ES institucijose bei įstaigose svarbą, ragina Komisiją padėti Vertimo žodžiu GD toliau didinti tarptautinės gestų kalbos prieinamumą ir naudojimą, kad neįgaliesiems būtų užtikrinta prieiga prie informacijos;

([39]) https://www.ombudsman.europa.eu/lt/case/en/57060
([40]) https://ec.europa.eu/info/departments/informatics/open-source-software-strategy_en
([41]) https://ec.europa.eu/isa2/isa2_en

530. yra labai susirūpinęs dėl Komisijos sprendimo nutraukti sutartį su maitinimo paslaugų teikėju, dėl kurio buvo atleista 400 darbuotojų; primygtinai ragina Komisiją persvarstyti savo sprendimą ir ieškoti kokio nors perspektyvaus sprendimo siekiant apsaugoti darbuotojus ir išvengti atleidimo, įskaitant maitinimo darbuotojų internalizavimą vidaus rinkoje;

531. pažymi, kad daug komunikatų ir dokumentų pateikiama tik anglų kalba; taip pat pažymi, kad darbo posėdžiai rengiami be galimybės juos versti žodžiu; prašo, kad Europos Komisija paisytų principų, teisių ir pareigų, išdėstytų Pagrindinių teisių chartijoje, Reglamente Nr. 1/1958, taip pat vidaus gairėse ir sprendimuose, pavyzdžiui, Gero administracinio elgesio kodekse; todėl ragina Komisiją skirti reikiamų žmogiškųjų išteklių siekiant užtikrinti, kad būtų paisoma daugiakalbystės, didinant darbuotojų, atsakingų už vertimą raštu ir žodžiu, skaičių;

Etikos sistemos

532. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų išvadas ir rekomendacijas šios institucijos specialiojoje ataskaitoje „Audituotų ES institucijų etikos sistemos: galimybės tobulinti“; pakartoja Audito Rūmų išvadą, kad bet koks Sąjungos institucijų ir įstaigų darbuotojų ir narių neetiškas elgesys yra nepriimtinas ir – net tariamas – sukelia didelį visuomenės susidomėjimą ir mažina pasitikėjimą Sąjunga. Neetiškas elgesys taip pat susijęs su korupcijos ir sukčiavimo rizika; apgailestauja, kad vis dar lieka erdvės tobulėjimui gerinant etikos sistemas; ypač apgailestauja dėl trūkumų, nustatytų skirtingose srityse, t. y.:

— deklaracijų ir darbuotojams skirtų gairių tikrinimo procedūros nėra pakankamai įformintos, kad būtų išvengta interesų konflikto; turi būti pateikiamos aiškios ir išsamios gairės apie etikos reikalavimus; tas pat pasakytina apie gaires dėl interesų konfliktų, kylančių dėl darbuotojų finansinių interesų, jų veiklos baigus eiti pareigas arba jų sutuoktinių ar partnerių profesinės veiklos;

— ribota narių deklaracijų kontrolė; kalbėdami apie Komisijos narius, Audito Rūmai apgailestauja, kad nėra standartinės rašytinės procedūros, skirtos informacijos tikslumui, patikimumui arba išsamumui patikrinti, kyla rizika, kad prievolės bus nenuosekliai aiškinamos, todėl mažiau tikėtina, kad institucija nustatys kokius nors netikslumus ir kitas problemas anksčiau nei jie sulauks visuomenės dėmesio ir galimai pakirs visuomenės pasitikėjimą;

— nėra išsamios ir aiškios dovanų ir pramogų politikos, Komisijai trūksta jos nariams taikomos dovanų ir svetingumo apibrėžties;

533. palankiai vertina tai, kad daugeliu atvejų audituojamos institucijos sukūrė tinkamas darbuotojams ir nariams taikomas etikos sistemas, kurias dar galima tobulinti; labai pritaria Audito Rūmų rekomendacijoms, pvz., dėl etikos sistemų suderinimo ir darbuotojų informuotumo gerinimo;

534. atkreipia dėmesį į antrąją Komisijos vidaus gairių dėl su informatoriaus susijusių nuostatų Tarnybos nuostatose peržiūrą; palankiai vertina šešias rekomendacijas 2016 m. peržiūroje ir ragina Komisiją teikti informaciją apie jų įgyvendinimą biudžeto valdymo institucijai; palankiai vertina tai, kad 2019 m. gegužės mėn. atnaujintas informatoriams skirtas puslapis vidaus interneto svetainėje „MyIntracomm“ ir pridėta tiesioginė nuoroda į OLAF informavimo apie pažeidimus procedūrą;

535. prašo parodyti daugiau iniciatyvos informatorių apsaugos klausimu; mano, kad ypač svarbu stiprinti OLAF ir paskyrimų tarnybos, atsakingos už apsaugos priemonių priėmimą tais atvejais, kai taikoma, bendradarbiavimą; taip pat mano, kad ypač svarbios rekomendacijos palaikyti ryšius su Europos prokuratūra siekiant užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą ir keistis geriausia patirtimi pranešimo apie numanomą neteisėtą veiklą srityje;

536. kalbant apie informatorių apsaugą, mano, kad vienodesnis reglamentavimas tarp visų institucijų, remiantis geriausia patirtimi ir aukščiausiais standartais, būtų tai, ko ypač reikia;

537. pabrėžia, kad svarbu stiprinti Skaidrumo registrą ir gerinti jo duomenų kokybę, visų pirma, dėl to, kad 2020 m. gruodžio mėn. pasiektas tarpinstitucinis susitarimas; atkreipia dėmesį į Komisijos atliktas kokybės patikras ir registro sekretoriato veiksmus gavus įspėjimus; ragina Komisiją gerinti IT sprendimą, kad būtų galima vykdyti griežtesnę kokybės kontrolę;

538. pabrėžia, kad svarbu turėti veiksmingą ir svarų skaidrumo registrą; dar kartą ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti Skaidrumo registre esančių subjektų patvirtinimui ir imčių patikrinimams; su susirūpinimu pažymi, kad didžioji dauguma Komisijos sprendimus priimančių asmenų neprivalo skelbti savo susitikimų su interesų grupių atstovais; taip pat reiškia susirūpinimą dėl galimybės Komisijos sprendimus priimantiems asmenims susitikti su Skaidrumo registre neužregistruotais lobistais; ragina užtikrinti visišką skaidrumą kalbant apie Komisijos su privačiaisiais subjektais ar jų atstovais, pvz., konsultacinėmis organizacijomis, rengiamus susitikimus;

539. atkreipia dėmesį į Europos ombudsmenės išvadas ir techninius pasiūlymus dėl pagerinimo, kurie pateikti jos 2019 m. vasario 28 d. sprendime dėl to, kaip Komisija sprendžia atvejus, susijusius su „sukamųjų durų“ reiškiniu susijusius savo darbuotojų atvejus; ragina Komisiją savo specialiojoje ataskaitoje dėl Sąjungos institucijų etikos sistemų įgyvendinti tiek ombudsmenės sprendimo, tiek atitinkamas Audito Rūmų rekomendacijas.